

MINISTERSTWO ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

**Zasady finansowania
„Wsparcia przygotowawczego”
i „Wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji”
oraz ustalania
alokacji środków na lokalną strategię rozwoju
w ramach działania LEADER objętego
Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020**

Niniejsze opracowanie przygotowano przez Łukasza Tomczaka – Głównego Specjalistę w Departamencie Rozwoju Obszarów Wiejskich (Wydział Rozwoju Terytorialnego) Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, we współpracy z Mirosławą Mochocką – Zastępcą Dyrektora Świętokrzyskiego Biura Rozwoju Regionalnego w Kielcach.

W opracowaniu uwzględniono uwagi Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Opracowanie rozszerzone zostało o opinię Instytutu Rozwoju Wsi i Rolnictwa Polskiej Akademii Nauk (załącznik D). Opracowanie uzupełniono w zakresie zasad finansowania „Wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji” w ramach działania LEADER objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 w przypadku gdy Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich jest funduszem wiodącym w danej lokalnej strategii rozwoju oraz ustalania alokacji środków na lokalną strategię rozwoju w takim przypadku.

Spis treści:

I. Wprowadzenie.....	5
A. Stan prawny oraz zapisy programowe.....	5
B. Cel opracowania.....	7
C. Geneza i etapy tworzenia opracowania.....	8
II. Rekomendacje w zakresie zasad finansowania i rozliczania	9
A. Zasady ustalania wysokości środków PROW 2014-2020 na LSR.....	9
B. Formy wsparcia przygotowawczego oraz wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji udzielanego w ramach PROW 2014-2020 oraz sposób ustalania kwoty wsparcia	12
C. Minimalne wymagania i wskaźniki, do osiągnięcia których powinny być zobowiązane LGD korzystające ze wsparcia przygotowawczego oraz wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji	13
III. Koszty uproszczone w ramach wsparcia przygotowawczego oraz wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji	16
A. Formy wsparcia	16
B. Metody ustalania kwot wsparcia i konsekwencje przyznawania wsparcia w formie kosztów uproszczonych.....	19
C. Wybór form wsparcia przygotowawczego oraz wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji	20
D. Informacje będące podstawą ustalania kwot i stawek ryczałtowych	22
IV. Metodologia ustalenia stawek kosztów uproszczonych – podstawowe informacje	25
A. Uwarunkowania i założenia	25
B. Analiza historycznych kosztów ponoszonych przez LGD	26
C. Pogłębiona analiza historycznych kosztów ponoszonych przez LGD oraz realizowanych przez nie zadań.....	32
V. Metodologia ustalenia kwot ryczałtowych (lump sum) wsparcia przygotowawczego	35
A. Kwoty ryczałtowe (lump sum) wsparcia przygotowawczego	35
B. Uzasadnienie w kontekście danych historycznych	36

VI. <i>Metodologia ustalenia procentowych stawek ryczałtowych (flat-rate) wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji</i>	38
A. Procentowe stawki ryczałtowe (flat rate) wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji	38
B. Kwoty (maksymalne) wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji	41
C. Uzasadnienie w kontekście danych historycznych	43
D. Maksymalne kwoty wsparcia w przypadku LSR wielofunduszowych, a maksymalne kwoty wsparcia w przypadku LSR jednofunduszowych	45
VII. <i>Zasady ustalania wysokości środków na LSR – analiza, wnioski i uzasadnienie</i>	47
A. Zasady ustalania wysokości środków na LSR w ramach PROW 2007-2013	47
B. Wysokość środków LSR na wdrażanie operacji w ramach LSR	48
VIII. <i>Rekomendowane zasady finansowania a wysokość dostępnych środków w PROW 2014-2020</i>	50
IX. <i>Załączniki</i>	51
A. Średnie miesięczne koszty funkcjonowania LGD ogółem ponoszone przez LGD, w tym koszty bieżące LGD w ramach PROW 2007-2013.....	51
B. Wzór ankiety rozesłanej do wszystkich samorządów województw	61
C. Usystematyzowane dane z ankiet	63
D. Opinia Instytutu Rozwoju Wsi i Rolnictwa Polskiej Akademii Nauk	87

I. Wprowadzenie

A. Stan prawny oraz zapisy programowe

Zgodnie z art. 32 ust. 1 rozporządzenia UE nr 1303/2013¹ rozwój lokalny kierowany przez społeczność (RLKS) jest wspierany ze środków EFRROW², określanej nazwą LEADER, i może być wspierany ze środków EFRR³, EFS⁴ lub EFMR⁵, zwanych łącznie właściwymi EFSI⁶. W myśl art. 32 ust. 2 lit. a i c rozporządzenia UE nr 1303/2013 RLKS jest kierowany przez LGD⁷ i prowadzony na podstawie LSR⁸. Zgodnie z art. 33 ust. 2–5 rozporządzenia UE nr 1303/2013 LSR są wybierane, a w decyzji⁹ zatwierdzającej LSR określa się alokację każdego z właściwych EFSI, stąd możliwy jest wybór zarówno LSR wspieranych przez jeden z EFSI (LSR jednofunduszowe), np. LSR współfinansowane tylko ze środków EFRROW, jak i LSR wspieranych przez więcej niż jeden EFSI (LSR wielofunduszowe), np. LSR współfinansowane ze środków EFRROW i EFMR albo ze środków EFRROW, EFRR i EFS. Z kolei zgodnie z art. 35 ust. 1 rozporządzenia UE nr 1303/2013 wsparcie RLKS z właściwych EFSI obejmuje:

- a) koszty wsparcia przygotowawczego (wsparcie z art. 35 ust. 1 lit. a),
- b) wdrażanie operacji w ramach LSR (wsparcie z art. 35 ust. 1 lit. b),
- c) przygotowanie i realizację przedsięwzięć LGD w zakresie współpracy (wsparcie z art. 35 ust. 1 lit. c),
- d) koszty bieżące związane z zarządzaniem wdrażania LSR (wsparcie z art. 35 ust. 1 lit. d),
- e) animowanie realizacji LSR (wsparcie z art. 35 ust. 1 lit. e),

– przy czym zgodnie z art. 35 ust. 2 tego rozporządzenia wsparcie kosztów bieżących i kosztów animowania (wsparcie z art. 35 ust. 1 lit. d i e) nie może przekraczać 25% całkowitych wydatków publicznych poniesionych w ramach LSR.

Z kolei zgodnie z art. 11 ust. 1 zdanie drugie ustawy RLKS¹⁰, jeżeli realizacja LSR ma być współfinansowana ze środków więcej niż jednego spośród EFSI (LSR wielofunduszowa), w uchwale o wyborze LSR wyznacza się spośród EFSI fundusz wiodący, o którym mowa w art. 32 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013, w celu wspierania wszystkich kosztów bieżących i aktywizacji związanych z daną LSR.

¹ rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 320 z 20.12.2013 r., str. 347)

² Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

³ Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

⁴ Europejski Fundusz Społeczny

⁵ Europejski Fundusz Morski i Rybacki

⁶ Europejskie Fundusze Strukturalne i Inwestycyjne; zasadniczo oprócz EFRROW, EFRR, EFS i EFMR jest nimi także Fundusz Spójności, jednak fundusz ten nie jest wymieniony w art. 32 ust. 1 rozporządzenia UE nr 1303/2013, w związku z czym w przypadku RLKS zawsze mowa jest o „właściwych EFSI” (a często – krótko „EFSI”), mając na myśli EFRROW, EFRR, EFS i EFMR

⁷ lokalna grupa działania

⁸ strategia rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność

⁹ w Polsce będzie to umowa o warunkach i sposobie realizacji LSR (umowa ramowa)

¹⁰ ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz. U. poz. 378)

Obligatoryjność wspierania RLKS ze środków EFRROW, a więc działania LEADER¹¹, potwierdza art. 59 ust. 5 rozporządzenia UE nr 1305/2013¹², zgodnie z którym co najmniej 5% całkowitego wkładu EFRROW w program rozwoju obszarów wiejskich rezerwuje się dla LEADER.

Zgodnie z art. 2 rozporządzenia UE nr 808/2014¹³ prezentacja treści programów rozwoju obszarów wiejskich jest ustalana zgodnie z załącznikiem I do tego rozporządzenia. Mając na uwadze część 5. (Kody działań i poddziałań) załącznika I do rozporządzenia nr 808/2014 PROW 2014-2020¹⁴ zakłada wspieranie RLKS w ramach działania LEADER wdrażanego w ramach 4 poddziałań:

1. wsparcie przygotowawcze (poddziałanie 19.1 PROW 2014-2020, tj. wsparcie z art. 35 ust. 1 lit. a współfinansowane ze środków EFRROW),
2. wsparcie na wdrażanie operacji w ramach LSR (poddziałanie 19.2 PROW 2014-2020, tj. wsparcie z art. 35 ust. 1 lit. b współfinansowane ze środków EFRROW),
3. przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy LGD (poddziałanie 19.3 PROW 2014-2020, tj. wsparcie z art. 35 ust. 1 lit. c współfinansowane ze środków EFRROW),
4. wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji (poddziałanie 19.4 PROW 2014-2020, tj. wsparcie z art. 35 ust. 1 lit. d i e współfinansowane ze środków EFRROW).

Zgodnie z PROW 2014-2020 jednolita wielkość wkładu EFRROW dla wszystkich działań równa jest 63,63 %, a zgodnie z art. 59 ust. 2 rozporządzenia UE nr 1305/2013 wkład EFRROW oblicza się na podstawie kwoty kwalifikowalnych wydatków publicznych. Takimi wydatkami publicznymi są nie tylko środki wypłacane przez agencję płatniczą (Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa), ale także środki własne niektórych beneficjentów. Zgodnie bowiem z zapisami PROW 2014-2020 odnoszącymi się do działania LEADER, w przypadku podmiotów sektora finansów publicznych poziom pomocy finansowej z EFRROW wynosi maksymalnie 63,63 % kosztów kwalifikowalnych, a wymagany krajowy wkład środków publicznych, w wysokości co najmniej 36,37% kosztów kwalifikowalnych projektu, pochodzi ze środków własnych beneficjenta. Warto bowiem zauważyć, że zgodnie z art. 2 pkt 15 rozporządzenia nr 1303/2013 przez wydatki publiczne rozumieć należy wkład publiczny w finansowanie operacji pochodzący także z budżetu regionalnych lub lokalnych instytucji publicznych. Tym samym na różnicę pomiędzy kwotą „kwalifikowalnych wydatków publicznych” a kwotą „wkładu EFRROW”, na którą co do zasady składają się krajowe środki publiczne przeznaczone na współfinansowanie wkładu EFRROW (wypłacane przez agencję płatniczą), w przypadku operacji, gdzie beneficjentem są podmioty sektora finansów publicznych, składają się także środki własne tych beneficjentów. Ilekroć zatem w opracowaniu mowa jest o wysokości środków w ramach działania LEADER, a w szczególności w ramach poddziałania 19.2 PROW 2014-2020, chodzi o wysokość środków odnoszącą się do wydatków publicznych uwzględniających środki własne beneficjentów będących jednostkami sektora finansów publicznych.

Wysokość środków przeznaczonych w PROW 2014-2020 na działanie LEADER to 467 668 000 EUR wkładu EFRROW, co przy wielkości wkładu EFRROW równej 63,63 % daje łączny budżet 734 999 913 EUR (w tym 267 331 913 EUR wymaganego wkładu krajowych wydatków publicznych).

Zgodnie z PROW 2014-2020 przewiduje się, że całkowite wydatki publiczne na poszczególne poddziałania będą równe:

¹¹ pełna nazwa działania: „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER”

¹² rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz. Urz. UE L 320 z 20.12.2013 r., str. 487)

¹³ rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 808/2014 z dnia 17 lipca 2014 r. ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. Urz. UE L 227 z 31.7.2014 r., str. 18)

¹⁴ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 przyjęty przez Komisję Europejską w dniu 12 grudnia 2014 r.

- 1) 8 500 000 EUR – wsparcie przygotowawcze;
- 2) 594 299 913 EUR – wsparcie na wdrażanie operacji w ramach LSR;
- 3) 15 000 000 EUR – przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy LGD;
- 4) 117 200 000 EUR – wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji.

Zgodnie z PROW 2014-2020 w celu zapewnienia, że wsparcie z Programu będzie wystarczające dla osiągnięcia celów określonych w LSR, wyznaczona zostanie podstawowa kwota przypadająca na każdą wybraną LSR (zarówno na realizację operacji w ramach LSR jak i wsparcie kosztów bieżących i aktywizacji), a dla zapewnienia dostatecznego zróżnicowania budżetu, w zależności od liczby ludności objętej LSR, kwota podstawowa zwiększana będzie maksymalnie o iloczyn liczby tej ludności wykraczającej ponad przyjęte minimum (30 tys. mieszkańców) oraz dodatkowej kwoty. Z kolei po dokonaniu oceny LSR, ostateczny budżet będzie ustalony z uwzględnieniem otrzymanej liczby punktów. Wyjaśnienia wymaga, że ilekroć w opracowaniu mowa jest o liczbie ludności wiejskiej bądź liczbie ludności, należy przez to rozumieć liczbę ludności ustaloną zgodnie z art. 5 ust. 4 ustawy RLKS, tj. według stanu na dzień 31 grudnia 2013 r. na podstawie wynikowych informacji statystycznych, ogłaszanych, udostępnianych lub rozpowszechnianych zgodnie z przepisami o statystyce publicznej oraz z uwzględnieniem art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy RLKS, tj. nie licząc mieszkańców miast zamieszkałych przez więcej niż 20 tys. mieszkańców.

PROW 2014-2020 zakłada jednocześnie, że wsparcie przygotowawcze oraz wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji udzielane będzie w formach uproszczonych (zryczałtowanych), a wysokość zryczałtowanej płatności w przypadku kosztów wsparcia przygotowawczego a także stawek zryczałtowych oraz maksymalna kwota wsparcia w przypadku wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji zostanie określona w oparciu o analizę wykorzystującą dane z okresu 2007-2013.

Warto zaznaczyć, że wykorzystanie możliwości udzielania pomocy w formach zryczałtowanych w ramach PROW 2014-2020 zapowiedziane zostało już w umowie partnerstwa¹⁵ w części 2.6.2 Planowane uproszczenia dla beneficjentów – Plan działania dla beneficjentów Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

B. Cel opracowania

Celem opracowania jest wskazanie rekomendacji w zakresie:

- a) zasad ustalania wysokości środków PROW 2014-2020 na LSR, w tym konkretnych kwot,
- b) form wsparcia przygotowawczego oraz wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji udzielanych w ramach PROW 2014-2020 (poddziałania 19.1 i 19.4 PROW 2014-2020) i sposobu ustalania wysokości tego wsparcia wraz z konkretnymi kwotami / stawkami,
- c) minimalnych wymagań i wskaźników, do osiągnięcia których powinny być zobowiązane LGD korzystające z ww. wsparcia.

- z uwzględnieniem obowiązujących przepisów, zobowiązań podjętych przez Polskę w umowie partnerstwa i PROW 2014-2020 oraz wskazaniem przyjętych założeń i szczegółowego uzasadnienia.

Wszystkie trzy kwestie są ze sobą ściśle powiązane. W szczególności zasady ustalania wysokości środków PROW 2014-2020 na LSR mają bezpośrednie przełożenie na sposób ustalania wysokości wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji, co zostanie wyjaśnione w niniejszym opracowaniu. Z kolei wskazywanie jakichkolwiek kwot / stawek wsparcia (w ramach uproszczonych form wsparcia), które miałyby być traktowane jako kwalifikowalne wydatki, musi iść w parze ze wskazaniem minimalnych wymagań i wskaźników, do osiągnięcia których powinni być zobowiązani beneficjenci tego wsparcia.

Zaznaczenia wymaga, że opracowanie dedykowane jest dla działania LEADER w ramach PROW 2014-2020, natomiast jego wykorzystanie w ramach wsparcia RLKS finansowanego z innych źródeł - jakkolwiek niezastrzeżone przez autorów niniejszego opracowania - wymaga dodatkowej analizy

¹⁵ Umowa partnerstwa przyjęta w dniu 21 maja 2014 r.

w oparciu o uwarunkowania dotyczące poszczególnych funduszy EFSI / programów wspierających RLKS, co nie jest przedmiotem niniejszego opracowania.¹⁶ W szczególności możliwe jest wykorzystanie niniejszego opracowania w odniesieniu do zasad finansowania wsparcia z art. 35 ust. 1 lit. d i e w ramach innych niż PROW 2014-2020 programów wspierających RLKS, w przypadkach gdy inne niż EFRROW EFSI wskazywane są jako fundusz wiodący w ramach poszczególnych LSR. Takie rozwiązanie pozwoliłoby zachować jednolite podejście do sposobu finansowania tego wsparcia (kosztów LGD związanych z realizacją LSR), niezależnie od źródeł pochodzenia środków. Wszystkie LGD byłyby zatem traktowane w ten sam sposób i rozliczane na tych samych zasadach.

C. Geneza i etapy tworzenia opracowania

Prace nad ww. zagadnieniami rozpoczęto w MRiRW jeszcze w 2012 roku, kiedy znane były jedynie projekty podstawowych aktów prawnych UE mających bezpośrednie znaczenie dla kształtu LEADER/RLKS w perspektywie finansowej 2014-2020.

Wobec ograniczonej możliwości wykorzystania ekspertyzy przygotowanej na zlecenie Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, w listopadzie 2014 r. zintensyfikowano prace w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi w tym zakresie. Niniejsze opracowanie jest efektem prac prowadzonych od grudnia 2014 r. we współpracy z Świętokrzyskim Biurem Rozwoju Regionalnego w Kielcach.

Niniejszą wersję opracowania uzupełniono w zakresie zasad finansowania wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji (poddziałanie 19.4 PROW 2014-2020) w przypadku gdy EFRROW jest funduszem wiodącym w danej LSR w związku z uzgodnieniami w zakresie zasad finansowania wsparcia z art. 35 ust. 1 lit. d i e przez fundusz wiodący. Jednocześnie, ze względu na wydłużenie okresu realizacji operacji w ramach wsparcia przygotowawczego (poddziałanie 19.1 PROW 2014-2020) z 6 do 9 miesięcy odpowiednio podniesiono kwoty ryczałtowe, uwzględniając dodatkowe 3 miesiące.

¹⁶ Wykorzystanie niniejszego opracowania w ramach wsparcia RLKS finansowanego z innych źródeł rekomendowane jest przez Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa Państwowej Akademii Nauk – szerzej w opinii stanowiącej załącznik D

II. Rekomendacje w zakresie zasad finansowania i rozliczania

A. Zasady ustalania wysokości środków PROW 2014-2020 na LSR

Maksymalne kwoty środków działania LEADER w ramach PROW 2014-2020 przewidzianych w poszczególnych LSR na wsparcie operacji realizowanych w ramach LSR (poddziałanie 19.2) powinny być uzależnione od liczby ludności wiejskiej zamieszkałej na obszarze objętym LSR, zgodnie z poniższą tabelą.

Tabela 1: Rekomendowane maksymalne kwoty na wsparcie w ramach poddziałania 19.2 udzielane w ramach poszczególnych LSR w zależności od liczby ludności wiejskiej zamieszkałej na obszarze tych LSR.

Liczba ludności wiejskiej zamieszkałej na obszarze objętym LSR	Maksymalna kwota na wsparcie operacji w ramach LSR (poddziałanie 19.2) udzielane w ramach danej LSR
od 30 000 do 39 999	5 000 000 PLN
od 40 000 do 49 999	6 000 000 PLN
od 50 000 do 59 999	7 000 000 PLN
od 60 000 do 69 999	8 000 000 PLN
od 70 000 do 79 999	9 000 000 PLN
od 80 000 do 89 999	10 000 000 PLN
od 90 000 do 99 999	11 000 000 PLN
od 100 000 do 109 999	12 000 000 PLN
od 110 000 do 119 999	13 000 000 PLN
od 120 000 do 129 999	14 000 000 PLN
od 130 000 do 139 999	15 000 000 PLN
od 140 000 do 150 000	16 000 000 PLN

W przypadku, gdy w ramach oceny punktowej LSR otrzyma mniej niż 80% maksymalnej możliwej do uzyskania liczby punktów, kwota środków działania LEADER w ramach PROW 2014-2020 przewidzianych w tej LSR na poddziałanie 19.2 powinna być pomniejszona o 5%, a w przypadku gdy LSR otrzyma mniej niż 70% - o 10%.

Maksymalne kwoty środków działania LEADER w ramach PROW 2014-2020 przewidzianych w poszczególnych LSR jednofunduszowych (EFRROW) na wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji (poddziałanie 19.4) powinny być uzależnione od wysokości środków przewidzianych w tych LSR na wsparcie w ramach poddziałania 19.2, zgodnie z poniższą tabelą.

Tabela 2: Rekomendowane maksymalne kwoty na wsparcie w ramach poddziałania 19.4 udzielane w ramach poszczególnych LSR w zależności od wysokości środków przewidzianych na wsparcie w ramach poddziałania 19.2.

Kwota na wsparcie operacji w ramach LSR (poddziałanie 19.2) udzielane w ramach danej LSR	Maksymalna kwota na wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji (poddziałanie 19.4) udzielane w ramach danej LSR
nie mniej niż 5 000 000 PLN i mniej niż 6 000 000 PLN	1 250 000 PLN
nie mniej niż 6 000 000 PLN i mniej niż 7 000 000 PLN	1 450 000 PLN
nie mniej niż 7 000 000 PLN i mniej niż 8 000 000 PLN	1 650 000 PLN
nie mniej niż 8 000 000 PLN i mniej niż 9 000 000 PLN	1 850 000 PLN
nie mniej niż 9 000 000 PLN i mniej niż 10 000 000 PLN	2 050 000 PLN
nie mniej niż 10 000 000 PLN i mniej niż 11 000 000 PLN	2 250 000 PLN
nie mniej niż 11 000 000 PLN i mniej niż 12 000 000 PLN	2 450 000 PLN
nie mniej niż 12 000 000 PLN i nie więcej niż 16 000 000 PLN	2 650 000 PLN

Ostateczne ustalenie kwoty wsparcia w ramach poddziałania 19.2 PROW, w zależności od ilości punktów w ramach oceny dokonanej w oparciu o kryteria wyboru, nie powinno powodować zmiany kwoty wsparcia w ramach poddziałania 19.4 PROW w sposób skokowy, a w oparciu o te same zasady co w przypadku zmiany kwoty wsparcia w ramach poddziałania 19.2 PROW.

W przypadku gdy LSR finansowana będzie ze środków więcej niż jednego EFSI, a EFRROW jest funduszem wiodącym maksymalne kwoty środków działania LEADER w ramach PROW 2014-2020 przewidzianych w tych LSR na wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji (poddziałanie 19.4) powinny być uzależnione od wysokości środków na wdrażanie operacji w ramach LSR (wsparcie z art. 35 ust. 1 lit. b) określonej w umowie ramowej¹⁷ ze wszystkich EFSI, zgodnie z poniższą tabelą.

Tabela 3: Rekomendowane maksymalne kwoty na wsparcie w ramach poddziałania 19.4 udzielane w ramach poszczególnych LSR w zależności od wysokości środków na wdrażanie operacji w ramach LSR określonej w umowie ramowej – w przypadku, gdy EFRROW jest funduszem wiodącym.

Kwota na wdrażanie operacji w ramach LSR ze wszystkich EFSI określona w umowie ramowej, w tym kwota na poddziałanie 19.2 PROW, w ramach danej LSR	Maksymalna kwota na wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji (poddziałanie 19.4) udzielane w ramach danej LSR
mniej niż 10 000 000 PLN	1 650 000 PLN
nie mniej niż 10 000 000 PLN i mniej niż 12 000 000 PLN	1 850 000 PLN
nie mniej niż 12 000 000 PLN i mniej niż 14 000 000 PLN	2 050 000 PLN
nie mniej niż 14 000 000 PLN i mniej niż 16 000 000 PLN	2 250 000 PLN
nie mniej niż 16 000 000 PLN i mniej niż 18 000 000 PLN	2 450 000 PLN
nie mniej niż 18 000 000 PLN i mniej niż 20 000 000 PLN	2 650 000 PLN
nie mniej niż 20 000 000 PLN i mniej niż 22 000 000 PLN	2 850 000 PLN
nie mniej niż 22 000 000 PLN i mniej niż 24 000 000 PLN	3 050 000 PLN
nie mniej niż 24 000 000 PLN i mniej niż 26 000 000 PLN	3 250 000 PLN
nie mniej niż 26 000 000 PLN	3 450 000 PLN

W przypadku gdyby wysokość środków w umowie ramowej określana była w walucie EUR, w celu uproszczenia rekomenduje się zastosowanie kursu 4 PLN/EUR. Zastosowanie takiego kursu w toku realizacji działania LEADER w ramach PROW 2014-2020, o ile obowiązujące przepisy nie stanowią inaczej, ułatwi operacje przeliczania kwot w walutach PLN i EUR. Kurs ten pozostaje poniżej poziomu dziennego kursu z okresu ostatnich 4 lat (sierpień 2011 r. – lipiec 2015 r. pomijając kurs 3,9822 PLN/EUR z dnia 21 kwietnia 2015 r.

¹⁷ Umowa o warunkach i sposobie realizacji LSR, o której mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 lit. d ustawy RLKS

B. Formy wsparcia przygotowawczego oraz wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji udzielanego w ramach PROW 2014-2020 oraz sposób ustalania kwoty wsparcia

Wsparcie przygotowawcze (w ramach poddziałania 19.1 PROW 2014-2020) powinno być udzielane w formie płatności zryczałtowanych (lump sum) oraz w wysokości uzależnionej od liczby mieszkańców obszaru planowanego do objęcia LSR, zgodnie z poniższą tabelą.¹⁸

Tabela 4: Rekomendowana wysokość wsparcia przygotowawczego (poddziałanie 19.1) w zależności od liczby ludności wiejskiej zamieszkałej na obszarze planowanym do objęcia LSR.

Ludność wiejska zamieszkała na obszarze planowanym do objęcia LSR	Kwota wsparcia
od 30 000 do 59 999	110 000 PLN
od 60 000 do 99 999	132 000 PLN
od 100 000 do 150 000	154 000 PLN

Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji (w ramach poddziałania 19.4) powinno być udzielane w formie płatności zryczałtowanych obliczonych przez zastosowanie odpowiedniej stawki procentowej (flat rate) do kwalifikowalnych wydatków publicznych w ramach wsparcia na operacje realizowane w ramach LSR (poddziałanie 19.2) w ramach danej LSR, przy czym łączna kwota tych płatności nie powinna przekraczać kwot określonych w części A. Wysokość stawki procentowej powinna być ustalona dla każdej LSR/LGD osobno jako iloraz wysokości środków przewidzianych w umowie ramowej na poddziałanie 19.4 oraz wysokości środków przewidzianych w umowie ramowej na poddziałanie 19.2, zaokrąglony do pełnych % w górę.

W przypadku gdy LSR finansowana będzie ze środków więcej niż jednego EFSI, a EFRROW będzie funduszem wiodącym płatności zryczałtowane powinny być obliczane przez zastosowanie odpowiedniej stawki procentowej (flat rate) do kwalifikowalnych wydatków publicznych w ramach poddziałania 19.2 PROW powiększonych o pomoc wypłaconą w ramach wsparcia z art. 35 ust. 1 lit. b współfinansowanego z innych niż EFRROW EFSI w ramach danej LSR (a suma tych płatności nie powinna przekraczać kwot określonych w części A). W takim przypadku wysokość stawki procentowej powinna być ustalona dla każdej LSR/LGD osobno jako iloraz wysokości środków przewidzianych w umowie ramowej na poddziałanie 19.4 PROW oraz wysokości środków przewidzianych w umowie ramowej na wsparcie z art. 35 ust. 1 lit. b (w tym na wsparcie w ramach poddziałania 19.2 PROW), zaokrąglony do pełnych % w górę.

Stawka procentowa nie powinna być wyższa niż 25%.

¹⁸ Rekomendowane kwoty dotyczą wsparcia na okres 9 miesięcy. Pierwotnie wsparcie planowane było na okres 6 miesięcy

C. Minimalne wymagania i wskaźniki, do osiągnięcia których powinny być zobowiązane LGD korzystające ze wsparcia przygotowawczego oraz wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji

Beneficjenci wsparcia przygotowawczego (poddziałanie 19.1) powinni spełniać określone wymagania / osiągnąć określone wskaźniki, zgodnie z poniższą tabelą.

Tabela 5: Rekomendowane wymagania do spełnienia oraz wskaźniki do osiągnięcia przez beneficjentów wsparcia przygotowawczego (poddziałanie 19.1).

L.p.	rodzaj i opis wskaźnika / opis wymagań	sposób pomiaru, czas pomiaru
1.	zorganizowane biuro, wyposażone w podstawowe urządzenia biurowe (telefon, faks), dostępne dla mieszkańców obszaru objętego LSR w wyznaczone dni tygodnia (co najmniej 2 dni w tygodniu); w pozostałe dni tygodnia - w których biuro byłoby ewentualnie nieczynne - dyżur telefoniczny pracownika	kontrolowane przez SW ¹⁹ przed płatnością ostateczną
2.	utrzymanie co najmniej jednego pracownika etatowego, obsługującego biuro i koordynującego przygotowanie LSR (w przypadku LGD działającej dla obszaru zamieszkanego przez nie mniej niż 60 tys. i nie więcej niż przez 100 tys. mieszkańców – utrzymanie zatrudnienia w wymiarze 1,5 etatu, a w przypadku LGD działającej dla obszaru zamieszkanego przez nie mniej niż 100 tys. mieszkańców – w wymiarze 2,0 etatów)	kontrolowane przez SW przed płatnością ostateczną
3.	prowadzenie strony internetowej, za pomocą której prowadzone będą konsultacje dotyczące LSR	kontrolowane przez SW przed płatnością ostateczną
4.	przygotowanie LSR oraz dokumentacji koniecznej do złożenia wniosku o wybór LSR, złożenie wniosku w ramach konkursu na wybór LSR wraz z LSR zakładającą finansowanie przynajmniej z EFRROW i spełniającą warunki tego wyboru (kryteria dostępu)	kontrolowane przez SW przed płatnością ostateczną
5.	przeprowadzenie konsultacji społecznych na obszarze każdej z gmin objętych LSR w oparciu o plan włączenia społeczności	kontrolowane przez SW przed płatnością ostateczną

¹⁹ samorząd województwa / samorzady województw

Beneficjenci wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji (poddziałanie 19.4) powinni spełniać określone wymagania / osiągnąć określone wskaźniki, zgodnie z poniższą tabelą.

Tabela 6: Rekomendowane wymagania do spełnienia oraz wskaźniki do osiągnięcia przez beneficjentów wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji (poddziałanie 19.4).

L.p.	rodzaj i opis wskaźnika / opis wymagań	sposób pomiaru, czas pomiaru
1.	zorganizowane biuro, wyposażone w podstawowe urządzenia biurowe (telefon, faks), czynne co najmniej 4 dni w tygodniu po osiem godzin dziennie, z punktem informacyjnym o PROW 2014-2020 i LSR dostępnym w godzinach urzędowania ²⁰	warunek zorganizowania biura o określonych standardach musi być spełniony przed zawarciem umowy pomiędzy SW a LGD, a jego funkcjonowanie będzie sprawdzane na bieżąco w trakcie kontroli LGD dokonywanych przez SW i inne instytucje i organy kontrolne
2.	powierzchnia biurowa - adekwatna do ilości zatrudnionych pracowników oraz umożliwiającą swobodną obsługę interesantów; minimalne wymagania to co najmniej jedno pomieszczenie biurowe, odpowiednio oznakowane na zewnątrz i wewnątrz budynku	jak wyżej
3.	utworzone i wyposażone w meble biurowe i komputery stanowiska pracy w ilości adekwatnej do ilości zatrudnionych pracowników; obsada kadrowa biura - zabezpieczająca ciągłość pracy i prawidłową obsługę wnioskodawców i beneficjentów, zgodnie z przepisami i procedurami, jednak nie mniej niż 2 etaty (a w przypadku gdy wyznaczony jest fundusz wiodący – nie mniej niż 3 etaty) średniorocznie - w przeliczeniu na pełny etat, w oparciu o umowę o pracę; etaty obsadzone pracownikami o odpowiednich kwalifikacjach i z doświadczeniem we wdrażaniu projektów dofinansowanych ze środków UE ²¹	jak wyżej
4.	stały dostęp do Internetu, prowadzenie i bieżąca aktualizacja strony internetowej LGD	jak wyżej

²⁰ Opis wymagania uwzględniający uwagę szczegółową 1.a., zawartą w opinii Instytutu Rozwoju Wsi i Rolnictwa Państwowej Akademii Nauk (IRWiR), stanowiącej załącznik D.

²¹ Jak wskazano w opinii IRWiR (uwaga szczegółowa 1.b.) „określanie polityki zatrudnienia adekwatne do potrzeb, realizowanych celów, rodzaju podejmowanych działań aktywizacyjnych, czy innych uwarunkowań, winno spoczywać na zarządzie LGD”, z czym należy się zgodzić. Zgadając się co do zasady także z uwagą szczegółową 1.c należy wyraźnie zaznaczyć, że 2 osoby (3 w przypadku gdy wyznaczony jest fundusz wiodący), zatrudnione w oparciu o umowę o pracę stanowią absolutne minimum, co nie wyklucza możliwości wsparcia pracowników, w zapewnieniu funkcjonowania biura, poprzez zatrudnienie w innych niż umowa o pracę formach zatrudnienia. Nie stanowi to jednak przeszkody, aby wzrost liczby etatów był podstawą zróżnicowania stawek flat rate rekomendowanych w odniesieniu do „Wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji”.

L.p.	rodzaj i opis wskaźnika / opis wymagań	sposób pomiaru, czas pomiaru
5.	systematyczne ogłaszanie konkursów i bieżąca obsługa wniosków oraz terminowe wypełnianie innych zadań zgodnie z ustalonymi harmonogramami oraz przepisami i zasadami programowymi	bieżący monitoring terminowości i prawidłowości realizacji zadań przez LGD dokonywany przez SW
6.	bieżąca współpraca z wnioskodawcami z obszaru LGD oraz doradztwo w zakresie przygotowywania operacji - w biurze LGD	prowadzenie rejestrów udzielonego wsparcia; okresowa kontrola rejestrów przez SW
7.	systematyczne szkolenia pracowników i członków organu dokonującego wyboru operacji z zakresu przepisów dotyczących PROW 2014 - 2020 i działań LEADER poprzez organizację takich szkoleń we własnym zakresie lub uczestnictwo w szkoleniach organizowanych przez inne instytucje - minimum po każdej zmianie przepisów związanych z wdrażanymi działaniami	prowadzenie rejestrów szkoleń, kontrola przez SW
8.	systematyczne prowadzenie akcji informacyjno-promocyjnej na obszarze LGD dotyczącej realizacji LSR oraz ogłaszanych konkursów, minimum w postaci: 1) umieszczania informacji o realizowanych przedsięwzięciach oraz ogłaszanych konkursach na stronie internetowej LGD i/lub gmin objętych LSR, 2) organizacji co najmniej jednego spotkania informacyjnego w roku na terenie każdej z gmin objętych LSR	przygotowanie planów komunikacyjnych oraz harmonogramów wydarzeń informacyjno-promocyjnych przez LGD - jako baza do kontroli wywiązania się z zadań dotyczących aktywizacji mieszkańców oraz promocji LGD; kontrola dokonywana okresowo przez SW
9.	uczestnictwo co najmniej 1 przedstawiciela LGD w każdym bezpłatnym spotkaniu i/lub szkoleniu informacyjnym z zakresu PROW 2014-2020 organizowanym bezpośrednio lub na zlecenie SW lub IZ ²² lub IP ²³ Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich	kontrola dokonywana przez SW
10.	oznakowanie logiem PROW 2014-2020 i LEADER korespondencji kierowanej do wnioskodawców i beneficjentów programu	kontrola dokonywana przez SW w trakcie kontroli w miejscu realizacji zadań
11.	prawidłowa realizacja innych zadań wynikających z planów komunikacyjnych	monitoring i kontrola dokonywana przez SW; sprawozdania z realizacji planów komunikacyjnych składane raz w roku do SW, kontrole na miejscu i inne dokumenty źródłowe będące w posiadaniu SW

²² instytucja zarządzająca

²³ instytucja pośrednicząca

III. Koszty uproszczone w ramach wsparcia przygotowawczego oraz wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji

A. Formy wsparcia

Zgodnie z art. 66 rozporządzenia UE nr 1303/2013 wsparcie z EFSI przyjmuje formę dotacji, nagród, pomocy zwrotnej i instrumentów finansowych, bądź też ich kombinacji. Z kolei zgodnie z art. 67 ust. 1 akapit pierwszy tego rozporządzenia dotacje i pomoc zwrotna mogą przyjmować formę:

- a) zwrotu kosztów kwalifikowalnych, które zostały rzeczywiście poniesione i zapłacone, wraz, w stosownych przypadkach, z wkładami rzeczowymi i amortyzacją (real costs),
- b) standardowych stawek jednostkowych (standard scales of unit costs),
- c) kwot ryczałtowych nieprzekraczających 100 000 EUR wkładu publicznego (lump sums),
- d) finansowania w oparciu o stawki ryczałtowe, obliczonego przez zastosowanie wartości procentowej do jednej lub kilku kategorii kosztów (flat-rate financing).

Ostatnie trzy z wymienionych form dotacji i pomocy zwrotnej określane są wspólnie mianem uproszczonych form wsparcia (zryczałtowanych form wsparcia, kosztów uproszczonych, simplified costs options).

Podstawową formą wsparcia udzielanego w ramach programów rozwoju obszarów wiejskich jest zwrot kosztów kwalifikowalnych (rzeczywiście poniesionych kosztów – real costs). W takiej formie udzielane było wsparcie w ramach osi 4 Leader i w większości działań pozostałych osi objętych PROW 2007-2013²⁴. Niemniej jednak państwa członkowskie zachęcane są do szerszego wykorzystywania uproszczonych form wsparcia zarówno przez Komisję Europejską (KE), jak i przez Europejski Trybunał Obrachunkowy (ETO). W przygotowanym przez KE poradniku w zakresie RLKS dla państw członkowskich i instytucji zarządzających²⁵, wskazano m.in.:

Wykorzystując wcześniejsze doświadczenia, instytucje zarządzające powinny rozważyć zastosowanie następujących zaleceń: (...) Stosowanie opcji kosztów uproszczonych zwłaszcza dla projektów o małym budżecie, jak i kosztów bieżących i animacji. Rozwiązanie to może zmniejszyć ilość formalności i kontroli i jako takie powinno być promowane.

Z kolei w poradniku w zakresie RLKS dla państw członkowskich, instytucji zarządzających i beneficjentów²⁶ KE wskazuje powody, dla których warto korzystać z uproszczonych form wsparcia w kontekście RLKS:

- a) Mniejsze obciążenie administracyjne dla LGD: umożliwienie LGD stosowania uproszczonych opcji kosztów np. w odniesieniu do całości lub części jej kosztów bieżących i animowania mogłoby doprowadzić do znacznego zmniejszenia obciążenia administracyjnego poprzez ograniczenie liczby dokumentów, które należy archiwizować.
- b) Mniejsze obciążenie administracyjne dla instytucji: mniej czasu poświęca się na sprawdzanie faktur, dzięki czemu można częściej przeprowadzać kontrole na miejscu, a więc skoncentrować się w większej mierze na jakości finansowanych projektów niż na poniesionych wydatkach.
- c) Mniejsze ryzyko błędu (patrz wniosek 6.23 ETO poniżej).

²⁴ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

²⁵ European Structural and Investment Funds Guidance for Member States and Programme Authorities. Guidance on Community-led Local Development in European Structural and Investment Funds Version 3: June 2014

²⁶ European Structural and Investment Funds Guidance for Member States and Programme Authorities Guidance for Beneficiaries. Guidance on Community-Led Local Development for Local Actors. Version 1: May 2014

Podobne podejście zaproponowano w poradniku KE w zakresie kosztów uproszczonych²⁷, gdzie wskazano jako jeden z przykładów wykorzystanie procentowych stawek (flat-rate financing) w przypadku wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji w ramach RLKS, sugerując tym samym, że RLKS jest jednym z tych rodzajów wsparcia, które są szczególnie predysponowane do wykorzystania takich form wsparcia.

Warto zwrócić tutaj uwagę także na wnioski Europejskiego Trybunału Obrachunkowego zawarte w sprawozdaniu za rok 2012²⁸.

Wpływ stosowania uproszczonych opcji kosztów (Uwagi Trybunału)

6.19. We wcześniejszych sprawozdaniach rocznych Trybunał zalecał, by Komisja na szerszą skalę wykorzystywała płatności oparte na kwotach i stawkach ryczałtowych zamiast zwracania „kosztów rzeczywistych”, aby w ten sposób ograniczyć prawdopodobieństwo wystąpienia błędu oraz zmniejszyć obciążenie administracyjne promotorów projektów.

6.19. [odpowiedź KE] Od momentu wprowadzenia uproszczonych opcji kosztów, Komisja aktywnie pracowała nad stopniowym rozszerzeniem zakresu ich stosowania, a także uważa, że starania te przyniosły już pozytywne rezultaty. Komisja będzie nadal aktywnie wspierać stosowanie uproszczonych opcji kosztów.

6.20. W 2009 r. prawodawca zwiększył liczbę uproszczonych opcji kosztów. Od tego czasu, w przypadku projektów lub transakcji realizowanych bezpośrednio w formie dotacji, koszty można deklарować z wykorzystaniem:

- ryczałtu w przypadku kosztów pośrednich do wysokości 20% bezpośrednich kosztów operacji,
- kosztów zryczałtowanych, wyliczonych na podstawie standardowych taryf zryczałtowanych kosztów jednostkowych,
- kwot ryczałtowych do wysokości 50 000 euro pokrywających w całości lub w części koszty operacji.

6.21. Jak wynika z ankiety, Komisja szacuje, że w przypadku około 60% PO²⁹ realizowanych w ramach EFS wykorzystano co najmniej jedną z tych trzech uproszczonych opcji kosztów przy deklarowaniu części kosztów zwróconych w 2012 r.

6.22. W próbie dobranej przez Trybunał uproszczone opcje kosztów zostały zastosowane we wnioskach o zwrot kosztów w przypadku 43 transakcji w ramach 12 z 21 PO. W przypadku 24 transakcji zastosowano koszty zryczałtowane wyliczone na podstawie standardowych taryf zryczałtowanych kosztów jednostkowych, a w przypadku 15 transakcji zastosowano ryczałt w odniesieniu do kosztów pośrednich. Rzadziej korzystano z kwot ryczałtowych (cztery transakcje).

6.22. [odpowiedź KE] Komisja jest zdania, że uwagi Trybunału potwierdzają pozytywny wpływ jej nieustających wysiłków, mających na celu zachęcenie państw członkowskich do skutecznego wdrożenia uproszczonych opcji kosztów od początku obecnego okresu programowania, a wysiłki te zostały znacząco wzmocnione poprzez konkretne seminaria na temat uproszczenia prowadzone od 2011 r., w których uczestniczyło do tej pory 17 państw członkowskich.

6.23. Trybunał nie stwierdził żadnych błędów (kwantyfikowalnych ani niekwantyfikowalnych) związanych z zastosowaniem uproszczonych opcji kosztów. Fakt ten wskazuje, że projekty, których koszty są deklarowane z wykorzystaniem tej metody, są mniej narażone na błędy. Korzystanie z uproszczonych opcji kosztów na szerszą skalę powinno mieć zatem pozytywny wpływ na poziom błędów.

6.23. [odpowiedź KE] Komisja z zadowoleniem przyjmuje fakt, że działania kontrolne Trybunału potwierdzają pozytywny wpływ uproszczonych opcji kosztów na skuteczne zmniejszanie liczby

²⁷ Guidance on Simplified Cost Options (SCOs) Flat rate financing, Standard scales of unit costs, Lump sums. European Structural and Investment (ESI) Funds

²⁸ Sprawozdanie roczne Trybunału Obrachunkowego za rok budżetowy 2012, pkt 6.23, Dz.U. UE z 14.11.2013, C 331/175.

²⁹ program operacyjny

błędów. Oprócz zmniejszenia obciążenia administracyjnego dla beneficjentów, zwłaszcza tych mniejszych, jak to często ma miejsce w przypadku EFS, jednym z głównych powodów zastosowania uproszczonych opcji kosztów jest dalsze obniżanie wskaźnika błędów w obszarze polityki zatrudnienia i spraw społecznych.

6.24. Jedną z głównych przeszkód w stosowaniu uproszczonych opcji kosztów przez instytucje zarządzające i pośredniczące jest obawa, że ustalone stawki kosztów nie spełnią wymogów określonych w art. 11 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 1081/2006 (13), zgodnie z którym koszty „ustala się z wyprzedzeniem na podstawie rzetelnej, sprawiedliwej i weryfikowalnej kalkulacji”. Komisja wydała wytyczne dotyczące interpretacji tych wymogów. Są one przejrzyste i zawierają odpowiednie przykłady, a w połączeniu z bardziej aktywnym promowaniem uproszczonych opcji kosztów oraz z systematycznym zatwierdzaniem ex ante wyliczonych ryczałtów przez Komisję powinny przyczynić się do szerszego ich stosowania przez instytucje zarządzające i pośredniczące. Ma to znaczenie szczególnie w kontekście bieżących przygotowań do nadchodzącego okresu programowania 2014–2020.

6.24. [odpowiedź KE] Komisja z zadowoleniem przyjmuje uwagi Trybunału i jego poparcie dla stosowania uproszczonych opcji kosztów. Komisja uważa to za zachętę do wdrażania ambitnego planu działań dotyczącego uproszczenia, który obejmuje przeprowadzenie seminariów na temat uproszczenia w przeważającej większości państw członkowskich przed końcem 2013 r.

Promocja szerszego wykorzystania uproszczonych form wsparcia zawarta jest także w jednym z ostatnich raportów specjalnych ETO³⁰.

33 Od początku 2013 r., Komisja Europejska zorganizowała dwukrotnie doroczne seminarium w celu przedyskutowania kluczowych kwestii. Wezwała ponadto władze państw członkowskich do dalszych prac nad ich planami działania. W lutym 2014 r., Komisja wydała wytyczną nt. zapobiegania nadużyciom finansowym, a we wrześniu 2014 r. nt. stosowania kosztów uproszczonych. Wskazówki te dotyczą okresu programowania 2014-2020, w przypadku którego Komisja zachęca państwa członkowskie do częstszego korzystania z kosztów uproszczonych, co, jak się przewiduje, pozwoli zmniejszyć ilość błędów (Mimo to przedstawiciele państw członkowskich wyrazili obawy, iż różnorodność działań w zakresie rozwoju obszarów wiejskich utrudni stosowanie opcji kosztów uproszczonych. Obawiają się oni ponadto, że koszty administracyjne ponoszone dla zdefiniowania kosztów standardowych będą wysokie a rozpoczęcie analiz będzie wymagać długich przygotowań. Zaniepokojenie budziła też możliwość narażenia państw członkowskich na ryzyko systematycznych błędów i znaczących korekt finansowych w przypadku gdy audytorzy stwierdzą, że koszty standardowe zostały zawyżone.).

34 Niemniej jednak, w przypadku działań objętych tym audytem zaledwie około 5% wydatków opartych jest obecnie na opcjach kosztów uproszczonych. Komisja nie wskazała sposobu podejścia do pozostałych 95% wydatków, pomimo widocznych uchybień. Istnieje przez to ryzyko, iż poza stosowaniem kosztów uproszczonych, część z 88 instytucji zarządzających może mieć również problem z określeniem i wdrożeniem skutecznych metod kontrolowania kosztów dotacji na rozwój obszarów wiejskich.

37 Podczas gdy władze wszystkich państw członkowskich dokonały kontroli cen (patrz część III), zaledwie kilka z nich przeprowadziło precyzyjnie udokumentowane kontrole zasadności wymagań stawianych poszczególnym projektom. Niektóre dokonały pośrednich lub nieudokumentowanych kontroli, o których mowa w paragrafie 46, 48 i 53. Jednakże, władze wielu państw członkowskich zmniejszyły ryzyko nadmiernych wymagań w stosunku do niektórych rodzajów projektów poprzez ograniczenie maksymalnych kosztów kwalifikowalnych lub zastosowanie opcji kosztów uproszczonych, jak pokazano poniżej.

³⁰ European Court of Auditors' Special Report No 22/2014 Achieving economy: keeping the costs of EU-financed rural development project grants under control

41 Władze wielu państw członkowskich, do pewnego stopnia zastosowały niniejsze podejście stosując „koszty uproszczone” lub „koszty maksymalne”. Metody te opisano w ramce nr 2. Koszty uproszczone zostały zastosowane w 54 z 88 programów rozwoju obszarów wiejskich, głównie w odniesieniu do inwestycji w działaniach związanych z zarządzaniem ziemią, które mają na celu poprawę stanu środowiska lub sadzenie i zarządzanie lasami. Typowy przykład stanowi standardowa płatność na metr żywoptotu obliczona na podstawie standardowych wymagań (np. trzy głogi na metr). Władze kilku państw członkowskich określiły w podobny sposób także „koszty maksymalne” w odniesieniu do rezultatów projektu. Koszty te różnią się od „kosztów standardowych” tym, że w ich przypadku beneficjent otrzymuje zwrot faktycznie poniesionych kosztów. Przykłady wydatków, w stosunku do których władze państw członkowskich ograniczyły dotacje do kosztów standardowych lub maksymalnych przedstawiono w ramce nr 4.

Widać zatem wyraźnie, że zmienia się podejście co do form udzielania pomocy i na coraz większą skalę proponuje się stosowanie kosztów uproszczonych.

B. Metody ustalania kwot wsparcia i konsekwencje przyznawania wsparcia w formie kosztów uproszczonych

Zgodnie z art. 67 ust. 6 rozporządzenia UE nr 1303/2013 dokument określający warunki wsparcia dla każdej operacji określa metodę, którą należy stosować do określania kosztów operacji, oraz warunki płatności dotacji, z tym że zgodnie z art. 67 ust. 5 kwoty standardowych stawek jednostkowych, kwoty ryczałtowe oraz kwoty finansowania w oparciu o stawki ryczałtowe ustala się na jeden z następujących sposobów:

1. za pomocą rzetelnej, sprawiedliwej i weryfikowalnej metody obliczeń w oparciu o:
 - dane statystyczne bądź inne obiektywne informacje,
 - zweryfikowane dane historyczne poszczególnych beneficjentów, albo
 - zastosowanie zwykłej praktyki księgowania kosztów poszczególnych beneficjentów;
2. zgodnie z przepisami o stosowaniu odpowiednich stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych i stawek ryczałtowych mających zastosowanie w ramach innych polityk Unii w przypadku podobnego rodzaju operacji i beneficjenta;
3. zgodnie z przepisami o stosowaniu odpowiednich stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych i stawek ryczałtowych stosowanych w ramach systemów dotacji finansowanych w całości przez państwo członkowskie w przypadku podobnego rodzaju operacji i beneficjenta;
4. stosując stawki ustalone niniejszym rozporządzeniem lub przepisami dotyczącymi poszczególnych funduszy;
5. stosując szczegółowe metody ustalania kwot ustanowione zgodnie z przepisami dotyczącymi poszczególnych funduszy.

Warto zauważyć, że zgodnie z art. 48 ust. 2 lit. 3 rozporządzenia UE nr 809/2014 kontrole administracyjne wniosków o przyznanie pomocy (...) obejmują w szczególności weryfikację racjonalności przedstawionych kosztów (za pomocą odpowiedniego systemu oceny, takiego jak koszty referencyjne, porównanie różnych ofert lub w ramach komitetu oceniającego), w odniesieniu do kosztów, o których mowa w art. 67 ust. 1 akapit pierwszy lit. a (real costs), z wyłączeniem wkładów rzeczowych i amortyzacji. Wyraźne ograniczenie tego przepisu jedynie do kosztów, o których mowa w art. 67 ust. 1 akapit pierwszy lit. a oznacza, że z badania racjonalności kosztów (w oparciu o koszty referencyjne, porównanie ofert czy w ramach komitetu oceniającego) wyłączone są wnioski o przyznanie pomocy w których przewidziano koszty uproszczone (koszty o których mowa w art. 67 ust. 1 akapit pierwszy lit. b-d).

Z kolei zgodnie z art. 48 ust. 2 lit. d rozporządzenia UE nr 809/2014 kontrole administracyjne wniosków o wsparcie (...) obejmują w szczególności weryfikację kwalifikowalności kosztów operacji, w tym zgodności z kategorią kosztów lub metodą obliczeń stosowaną w przypadku, gdy operacja lub jej część spełnia warunki art. 67 ust. 1 lit. b, c i d rozporządzenia UE nr 1303/2013.

Zgodnie z art. 60 ust. 4 rozporządzenia UE nr 1305/2013 płatności dokonywane przez beneficjentów potwierdza się fakturami i dokumentami potwierdzającymi płatność; w przypadku gdy nie jest to możliwe, płatności potwierdza się dokumentami o równoważnej wartości dowodowej, z wyjątkiem przypadków form wsparcia na mocy art. 67 ust. 1 lit. b, c i d rozporządzenia UE nr 1303/2013.

Warto jednak zauważyć, że uproszczone formy wsparcia nie oznaczają bynajmniej, że pomoc ta byłaby wydatkowana w sposób mniej celowy. W przypadku uproszczonych form wsparcia kluczowe znaczenie ma odpowiednie ustalenie kwoty i jej powiązanie z określonymi rezultatami rzeczowymi, a nie finansowymi. O ile w przypadku standardowej refundacji poniesionych kosztów rozliczenie polega na udokumentowaniu poniesienia kosztu oraz udokumentowaniu rzeczowej realizacji operacji, w przypadku uproszczonych form wsparcia istotne jest jedynie udokumentowanie rzeczowej realizacji operacji, a udzielanie wsparcia w formach uproszczonych powinno następować tylko w tych działaniach / poddziałaniach / zakresach wsparcia, gdzie postęp rzeczowy realizacji operacji wystarcza do zapewnienia celowości wydatkowania środków.

Zgodnie z art. 77 ust. 4 rozporządzenia UE nr 1303/2013 w przypadku wsparcia udzielanego w jednej z uproszczonych form koszty obliczone zgodnie z przyjętą metodą (sposobem) są traktowane jako wydatki kwalifikowalne.

C. Wybór form wsparcia przygotowawczego oraz wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji

Jak już wspomniano wcześniej, wsparcie przygotowawcze powinno być udzielane w formie kwot ryczałtowych (lump sums), z kolei wsparcie na koszty bieżące i aktywizację – w formie finansowania w oparciu o stawki ryczałtowe (flat-rate financing). Zastosowanie uproszczonych form w odniesieniu do tego wsparcia uzasadnione jest koniecznością maksymalnego uproszczenia wsparcia w tym zakresie, oczywiście przy zachowaniu /zapewnieniu celowości tego wsparcia.

Nadrzędnym celem, a zarazem uzasadnieniem wyboru uproszczonych form wsparcia, jest uproszczenie systemu wsparcia. Uproszczenie systemu wsparcia w szczególności przez wybór opcji uproszczonych jest także rekomendowane przez KE oraz ETO w poradnikach i raportach.

Wsparcie przygotowawcze (poddziałanie 19.1) poprzedza wybór LSR i następującą po tym realizację LSR, kiedy LGD otrzymywać będzie wsparcie na koszty bieżące i aktywizację (poddziałanie 19.4). Mając na uwadze ponad 90 % pokrycie obszarów wiejskich przez LGD wybrane w ramach PROW 2007-2013, przewiduje się, że znakomitą większością beneficjentów wsparcia przygotowawczego będą właśnie LGD wybrane w ramach PROW 2007-2013, choć nie będzie to ani warunek udzielenia tego wsparcia ani kryterium wyboru (kryteriów wyboru nie będzie w ramach wsparcia przygotowawczego finansowanego w ramach PROW 2014-2020). Tym samym wsparcie to będzie udzielane nie wcześniej niż z końcem okresu kwalifikowalności kosztów w ramach działania 431 „Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja” objętego PROW 2007-2013. W przypadku LGD wybranych w ramach PROW 2007-2013 będzie to swego rodzaju pomost pomiędzy wsparciem uzyskiwanym w ramach działania 431 PROW 2007-2013 oraz poddziałania 19.4 PROW 2014-2020. Jednak w każdym przypadku będzie to okres przygotowania się do wypełniania zadań LGD, o których mowa w art. 34 ust. 3 rozporządzenia UE nr 1303/2013, w tym przygotowania i złożenia w ramach konkursu LSR spełniającego warunki wyboru.

Okres kwalifikowalności kosztów w ramach działania 431 PROW 2007-2013 kończy się 30 czerwca 2015 r., z kolei zgodnie z art. 33 ust. 4 rozporządzenia UE nr 1303/2013 pierwsza runda wyboru LSR zostanie ukończona w terminie 2 lat od daty przyjęcia umowy partnerstwa – tj. w przypadku Polski 21 maja 2016 r. Mając na uwadze zapisy PROW 2014-2020 dotyczące ogłoszenia o wyborze LSR, wsparcie przygotowawcze przewiduje się na okres 9 miesięcy, a jego wysokość powinna zapewnić ciągłość funkcjonowania (istniejących LGD) lub wsparcie tworzenia się (nowych LGD) przy jednoczesnej możliwości uspołecznionego przygotowania LSR zgodnej z warunkami wyboru w przyszłym konkursie. Najistotniejsze jest tutaj zapewnienie środków na wynagrodzenia dla pracowników. Utrzymanie zatrudnienia, zarówno pracowników zaangażowanych wcześniej w zadania

związane z PROW 2007-2013, jak i nowych pracowników, związane jest nie tylko z koniecznością przygotowania ich do realizacji zadań w ramach PROW 2014-2020, ale w równym stopniu także z samym przygotowaniem LSR, gdyż to oni powinni być wiodącymi „redaktorami” zapisów przyszłych LSR. W przypadku utrzymania zatrudnienia dotychczasowych pracowników ma to dodatkową zaletę, bowiem beneficjent wsparcia przygotowawczego dysponuje wówczas doświadczonymi pracownikami, posiadającymi wiedzę i umiejętności możliwe do bezpośredniego wykorzystania w procesie przygotowywania nowej LSR.

Ponieważ wsparcie przygotowawcze dotyczyć może obszarów o zróżnicowanej liczbie mieszkańców (od 30 tys. mieszkańców obszarów wiejskich do 150 tys. mieszkańców) wysokość tego wsparcia powinna być zróżnicowana i zależna od liczby mieszkańców obszarów wiejskich. Z kolei mając na uwadze, że wsparcie to dotyczyć ma przede wszystkim kosztów wynagrodzeń przy minimalnym zatrudnieniu zapewniającym ciągłość funkcjonowania LGD i przygotowanie LSR, zróżnicowanie to powinno się sprowadzać do możliwie ograniczonej ilości różnych kwot (wzrastających wraz z liczbą ludności).

Mając na uwadze powyższe, wsparcie przygotowawcze (19.1) powinno być możliwie uproszczone. W przypadku tego wsparcia kluczowe znaczenie ma zapewnienie środków na przygotowanie LSR spełniających warunki wyboru, przede wszystkim poprzez zapewnienie środków na zatrudnienie lub utrzymanie zatrudnienia w podmiocie przygotowującym LSR. Nie bez znaczenia pozostaje także konieczność szybkiego wdrożenia tego działania, w tym maksymalnego skrócenia czasu rozpatrywania wniosków o przyznanie pomocy i wypłaty wsparcia. Tym samym pożądane jest wystandaryzowanie operacji, które realizować będą wszyscy beneficjenci tego wsparcia.

Wobec powyższego najlepszą formą wsparcia przygotowawczego w ramach PROW 2014-2020 będą kwoty ryczałtowe (lump sums), przy czym wysokość tego wsparcia, tj. kilka zróżnicowanych kwot (w zależności o liczby ludności), powinna być ustalona z góry i znana w chwili ubiegania się o to wsparcie.

Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji (poddziałanie 19.4) dedykowane jest LGD, które realizują LSR. Należy zauważyć, że wsparcie to nie znajdowałoby uzasadnienia gdyby nie fakt, że LGD odgrywa kluczową rolę we wdrażaniu działania LEADER. Zatem udzielanie tego wsparcia z samej definicji powiązane jest z realizacją operacji w ramach LSR (w ramach poddziałania 19.2).

Wobec powyższego, powiązanie wysokości wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji (19.4) z wysokością pomocy wypłaconej w ramach realizacji operacji w ramach LSR (19.2) zdaje się być naturalne – wręcz oczywiste. Potwierdzeniem tego jest przykład zastosowania stawek ryczałtowych (flat rate financing) w odniesieniu do wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji, zawarty w poradniku KE w zakresie kosztów uproszczonych.

Wsparcie udzielane w ramach 431 PROW 2007-2013 będące odpowiednikiem wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji w ramach PROW 2014-2020 udzielane było na zasadzie refundacji (choć możliwa była zaliczkowa wypłata pomocy) rzeczywiście ponoszonych przez LGD kosztów kwalifikowalnych (real costs), co wprawdzie pozwalało na „śledzenie każdej złotówki/euro” wsparcia z PROW 2007-2013, jednak związane było z dużym obciążeniem zarówno pracowników LGD (jako wnioskodawcy i beneficjenta pomocy), jak i pracowników podmiotów udzielających tego wsparcia. Z jednej strony było to elementem systemu realizacji programu (postrzegane jako zapewniające najlepszą kontrolę celowości) zapewniającego celowe wydatkowanie środków, ale z drugiej strony często postrzegane było jako „zbędna biurokracja”, zwłaszcza w przypadku kosztów ponoszonych w stosunkowo niewielkich wysokościach, kosztów ponoszonych przez daną LGD okresowo czy też kosztów, których wysokość w poszczególnych LGD jest na podobnym poziomie.

Tak jak w PROW 2007-2013, zarówno środki na działanie 413 jak i na działanie 431 zależne były od liczby ludności objętej LSR – podobnie powinno być w przypadku PROW 2014-2020. Nie musi to jednak być zależność wprost proporcjonalna.

Nawet jeśli wysokość środków na wsparcie 19.2 oraz 19.4 nie będzie ustalana jako prosty iloczyn liczby ludności i stałych kwot, zależność pomiędzy wysokością środków na wsparcie 19.2, a wysokością środków na wsparcie 19.4 pozwala na udzielanie wsparcia w ramach 19.4 w formie stawek ryczałtowych (flat rate financing).

W przypadku kosztów bieżących za najbardziej odpowiednią formę wsparcia uznano stawki ryczałtowe ustalone jako procent wsparcia udzielonego w ramach poddziałania 19.2 na operacje realizowane w ramach poszczególnych LSR. Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji w ramach działania LEADER przede wszystkim udzielane będzie z uwagi na konieczność zapewnienia sprawnej realizacji LSR, a tę monitorować można właśnie poprzez wysokość pomocy udzielonej w ramach innych niż wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji operacji realizowanych w ramach LSR. Zatem wsparcie kosztów bieżących ustalone może być jako pewien procent wsparcia udzielonego na inne operacje. Niemniej jednak w pierwszej kolejności należy wskazać bezwzględne kwoty wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji, w ścisłym związku z zadaniami przypisanymi do LGD oraz danymi historycznymi dotyczącymi poziomu kosztów LGD w ramach PROW 2007-2013. Z kolei konkretne stawki ryczałtowe (flat rate) powinny być wyznaczone jako iloraz kwot bezwzględnych (w ramach poddziałania 19.4) oraz wysokości środków przewidywanych dla danej LSR na poddziałanie 19.2.

Mając informacje o wysokości pomocy udzielonej w ramach działania 431 PROW 2007-2013 (na zasadzie refundacji rzeczywistych kosztów), a tym samym informacje o wysokości kosztów ponoszonych przez poszczególne LGD w latach 2008-2015 można wyznaczyć maksymalne wysokości wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji w ramach PROW 2014-2020. Mając na uwadze, że wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji jest nierozzerwalnie związane z realizacją LSR, najbardziej odpowiednią formą tego wsparcia są stawki ryczałtowe (flat-rate financing), gdzie podstawą wyliczenia wsparcia jest kwota wsparcia wypłacona w ramach zakończonych operacji zrealizowanych w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” (Wdrażanie LSR), co zresztą jest rekomendowane w przygotowanym przez KE w poradniku w zakresie kosztów uproszczonych.

D. Informacje będące podstawą ustalania kwot i stawek ryczałtowych

Jak już wspomniano wcześniej, wsparcie LEADER w ramach PROW 2014-2020 obejmować będzie:

- a) wsparcie przygotowawcze (kod 19.1),
- b) wsparcie na realizację operacji w ramach LSR (19.2),
- c) przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy LGD (19.3),
- d) wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji (19.4).

Zakres wsparcia (poddziałania) w ramach działania LEADER w ramach PROW 2014-2020, wyznaczony art. 35 ust. 1 rozporządzenia UE nr 1303/2013 jest analogiczny do zakresu działań w ramach osi 4 Leader w ramach PROW 2007-2013, wyznaczonego art. 63 rozporządzenia WE nr 1698/2005³¹. W ramach osi 4 Leader objętej PROW 2007-2013 realizowane są 3 działania:

- a) wdrażanie lokalnych strategii rozwoju (kod 413),
- b) wdrażanie projektów współpracy (kod 421),
- c) funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja (kod 431).

Poddziałanie 19.2 PROW 2014-2020 jest odpowiednikiem działania 413 PROW 2007-2013, poddziałanie 19.3 PROW 2014-2020 jest odpowiednikiem działania 421 PROW 2007-2013, z kolei poddziałanie 19.4 PROW 2014-2020 jest odpowiednikiem działania 431 PROW 2007-2013. Z uwagi na zakres wsparcia (możliwych kosztów) poddziałanie 19.1 PROW 2014-2020 de facto jest

³¹ rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. Urz. UE L 277 z 21.10.2005 r., str. 1)

odpowiednikiem działania 431 PROW 2007-2013, z tym, że nie w okresie faktycznej realizacji LSR, a w okresie jej przygotowywania.

Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji (19.4) udzielane będzie zgodnie z art. 35 ust. 1 lit. d i e rozporządzenia UE nr 1303/2013 obejmując:

1. koszty bieżące związane z zarządzaniem LSR obejmujące koszty operacyjne, koszty personelu, koszty szkoleń, koszty związane z public relations, koszty finansowe, a także koszty związane z monitorowaniem i ewaluacją LSR, oraz
2. animowanie realizacji LSR w celu ułatwienia wymiany między zainteresowanymi podmiotami, aby zapewniać informacje i propagować LSR oraz aby wspierać potencjalnych beneficjentów w celu opracowywania operacji i przygotowywania wniosków.

Jak już wspomniano, wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji (19.4 PROW 2014-2020) będzie odpowiednikiem działania Funkcjonowanie LGD, nabywanie umiejętności i aktywizacja (431 PROW 2007-2013). Zgodnie z art. 63 lit. c rozporządzenia WE nr 1698/2005 wsparcie udzielane w ramach osi Leader (realizowanej w ramach PROW 2007-2013) przeznaczone jest m.in. na funkcjonowanie LGD, nabywanie umiejętności i prowadzoną na terytorium aktywizację, o których mowa w art. 59. Z kolei zgodnie z art. 59 lit. a-d rozporządzenia WE nr 1698/2005 wsparcie nabywania umiejętności i aktywizacji obejmuje:

1. badania nad danymi obszarami;
2. środki w celu zapewnienia informacji na temat obszaru i LSR;
3. szkolenie kadr biorących udział w przygotowywaniu i wdrażaniu LSR;
4. wydarzenia o charakterze promocyjnym oraz szkolenie liderów.

Zgodnie z krajowymi przepisami wydanymi przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi³² kosztami kwalifikowalnymi w ramach działania 431 mogły być w szczególności koszty:

1. wynagrodzeń dla pracowników LGD,
2. utrzymania pomieszczeń biurowych,
3. zakupu sprzętu i materiałów biurowych,
4. zakupu usług,
5. badań dotyczących obszaru objętego LSR,
6. informowania o obszarze objętym LSR i działalnością LGD,
7. szkoleń.

Mając na uwadze powyższe, zakres wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji w ramach działania LEADER objętego PROW 2014-2020 w istocie jest powtórzeniem zakresu wsparcia udzielanego w ramach działania funkcjonowanie LGD, nabywanie umiejętności i aktywizacja objętego PROW 2007-2013. Ewentualne różnice sprowadzają się przede wszystkim do redakcji poszczególnych przepisów i rozróżnienia wsparcia udzielanego w perspektywie 2014-2020 na koszty bieżące (w tym koszty szkoleń) oraz koszty aktywizacji, a wsparcia udzielanego w perspektywie 2007-2013 na koszty bieżące, nabywanie umiejętności (w tym koszty szkoleń) oraz aktywizację. Nie przeszkadza to jednak, aby metodologia ustalania kwot zryczałtowanego wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji w ramach działania LEADER objętego PROW 2014-2020 oparta została na danych dotyczących przyznanej i wypłaconej pomocy w ramach działania 431 objętego PROW 2007-2013.

Z kolei wsparcie przygotowawcze (19.1 PROW 2014-2020) udzielane będzie zgodnie z art. 35 ust. 1 lit. a rozporządzenia UE nr 1303/2013 obejmując budowanie potencjału, szkolenie i tworzenie sieci kontaktów w celu przygotowania i wdrożenia LSR. Takie koszty mogą obejmować co najmniej jeden z następujących elementów:

1. działania szkoleniowe dla lokalnych zainteresowanych podmiotów;

³² rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 maja 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. Nr 103, poz. 660, z późn. zm.)

2. badania nad danymi obszarami;
3. koszty związane z opracowywaniem LSR, w tym koszty konsultacji i przedsięwzięć związanych z konsultacjami zainteresowanych podmiotów w celu przygotowania LSR;
4. koszty administracyjne (operacyjne i koszty personelu) organizacji wnioskującej o udzielenie wsparcia przygotowawczego na etapie przygotowania;
5. pomoc dla małych projektów pilotażowych.

Zakres kosztów (wsparcia przygotowawczego) wynikający z art. 35 ust. 1 lit. a rozporządzenia UE nr 1303/2013 pokrywa się w dużej części z kosztami bieżącymi podlegającymi refundacji w ramach działania 431 objętego PROW 2007-2013. W istocie, koszty te mają na celu przede wszystkim zapewnienie sprawnego funkcjonowania podmiotu, zarówno LGD realizującej LSR w przypadku działania 431 PROW 2007-2013, jak i podmiotu przygotowującego LSR w przypadku wsparcia przygotowawczego PROW 2014-2020. Za kluczowe we wsparciu przygotowawczym uznaje się właśnie zapewnienie sprawnego funkcjonowania podmiotu zobowiązującego się do przygotowania LSR. Zatem metodologia ustalania kwot zryczałtowanego wsparcia przygotowawczego w ramach działania LEADER objętego PROW 2014-2020 powinna być oparta przede wszystkim na danych dotyczących przyznanej i wypłaconej pomocy w ramach działania 431 objętego PROW 2007-2013 w odniesieniu do kosztów bieżących.

Powyższe pozwala oprzeć metodologię ustalania zryczałtowanych kwot, zarówno wsparcia przygotowawczego, jak i wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji, na danych dotyczących przyznanej i wypłaconej pomocy w ramach działania 431 objętego PROW 2007-2013, z tym że w przypadku wsparcia przygotowawczego – w oparciu jedynie o dane dotyczące kosztów bieżących, a w przypadku wsparcia kosztów bieżących – w oparciu o dane dotyczące zarówno kosztów bieżących, jak i nabywania umiejętności i aktywizacji.

Dane historyczne nie mogą być jednak jedyną podstawą ustalania kwot / stawek wsparcia. Konieczna okazała się wiedza ekspercka wieloletniego pracownika podmiotu wdrażającego PROW 2007-2013. Wyniki analizy danych ARiMR, dotyczące całej populacji LGD (z pominięciem danych dotyczących LGD niespełniających podstawowych warunków wyboru LSR w perspektywie 2014-2020 – minimalnej liczby ludności) uzupełnione zostały (wzmocnione) wiedzą i doświadczeniem wieloletniego pracownika podmiotu wdrażającego oraz wynikami, wykonanego na próbie, pogłębionego badania dotyczącego struktury kosztów działalności LGD i poziomu wskaźników związanych z tymi kosztami.

Dodatkową determinantą są dostępne środki w ramach działania LEADER w ramach PROW 2014-2020 oraz oczekiwany poziom wydatków programu w ramach poszczególnych poddziałań i procent pokrycia obszarów wiejskich obszarami obejmującymi LSR, wskazane w PROW 2014-2020.

IV. Metodologia ustalenia stawek kosztów uproszczonych – podstawowe informacje

A. Uwarunkowania i założenia

Przystępując do ustalenia kwot / stawek ryczałtu przyjęto następujące założenia:

- 1) Ustalone kwoty / stawki ryczałtu powinny być racjonalne.

Jak już wspomniano kwoty / stawki ryczałtowe wsparcia przygotowawczego (kwoty) oraz wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji (stawki) ustalone zostały z uwzględnieniem danych historycznych dotyczących wypłaconej pomocy w ramach działania 431 PROW 2007-2013. Wypłata tej pomocy poprzedzona była badaniem racjonalności i zasadności tych kosztów, stąd informacje te należy traktować jako obiektywne i możliwe do wykorzystania w procesie ustalania stawek kosztów uproszczonych. Tym samym, wyprowadzone na bazie historycznej wielkości, będą racjonalne także w perspektywie 2014-2020.

- 2) Ustalone stawki powinny być realne w kontekście wymagań stawianych przed beneficjentami wsparcia.

Stawki powinny być powiązane z wymogami stawianymi LGD, co powoduje, że wyniki analizy historycznych danych nie muszą przesądzać o wysokości stawek w przyszłym okresie, a stawki te nie zawsze będą korespondowały z faktycznymi kosztami na poziomie średnim czy też minimalnym.

- 3) Wymogi stawiane beneficjentom w ramach wsparcia przygotowawczego powinny być określone na poziomie minimalnym, koniecznym do utrzymania ciągłości LGD oraz przygotowania LSR.
- 4) Minimalne wymogi stawiane LGD w ramach funkcjonowania powinny uwzględniać zwiększony zakres zadań LGD, wynikający ze zmienionych przepisów, oraz zabezpieczać:
 - a. prawidłowe i terminowe wykonywanie przez LGD zadań administracyjnych wynikających z przepisów,
 - b. systematyczne doradztwo dla potencjalnych wnioskodawców z obszaru LSR,
 - c. prowadzenie działań animacyjnych i promocyjnych w wymiarze zabezpieczającym równy dostęp mieszkańców z obszaru LSR do informacji o programie.

Dla spełnienia powyższych wymagań, minimalne wymogi w zakresie obsady kadrowej biura LGD powinny być ustalone na poziomie co najmniej 2 etaty średniorocznie dla LGD bazowego, czyli z przedziału liczby ludności od 30 tys. do 40 tys. mieszkańców. Zabezpieczy to ciągłość pracy biura i zastępowalność pracownika będącego np. na urlopie lub zasiłku chorobowym.

- 5) Stawki ryczałtu powinny być zróżnicowane w zależności od liczby mieszkańców zamieszkałych na obszarze LGD, jednakże nie powinny rosnąć liniowo (w sposób ciągły), ale skokowo – to jest powinny być stałe w pewnych przedziałach i wzrastać skokowo w kolejnych przedziałach charakteryzujących się większą liczbą ludności.

Obsada kadrowa „większych” LGD powinna być zwiększana proporcjonalnie do zwiększonego zakresu zadań, wynikającego z obsługi większej liczby wnioskodawców i beneficjentów.

Główny składnik kosztów bieżących – koszty wynagrodzeń, zależy od poziomu zatrudnienia oraz wysokości pojedynczego wynagrodzenia. Poziom zatrudnienia (liczba pracowników / etatów) powinien wzrastać wraz ze wzrostem liczby mieszkańców objętych LSR, czego wyrazem są wzrastające wraz z liczbą mieszkańców objętych LSR obciążenia związane z większą liczbą potencjalnych wnioskodawców.

Kodeks pracy dopuszcza zatrudnianie w niepełnym wymiarze czasu pracy (części etatu), ale określanie wymagań w zakresie zatrudnienia jako ciągłej funkcji liczby ludności objętej LSR byłoby

zbędnym utrudnieniem. Stąd wymagania w tym zakresie pomiędzy kolejnymi przedziałami wzrastają skokowo. Znajduje to uzasadnienie w praktyce LGD w ramach PROW 2007-2013. Zatem wzrost maksymalnej kwoty wsparcia na koszty bieżące i aktywizację powinien być powiązany właśnie ze wzrostem tych wymagań. Biorąc pod uwagę dane historyczne pozyskane z ARiMR za optymalną rozpiętość przedziału uznano 10 tysięcy mieszkańców co później znalazło także potwierdzenie w pogłębionej analizie dokonanej na próbie kilkudziesięciu LGD (po kilka LGD z każdego województwa).

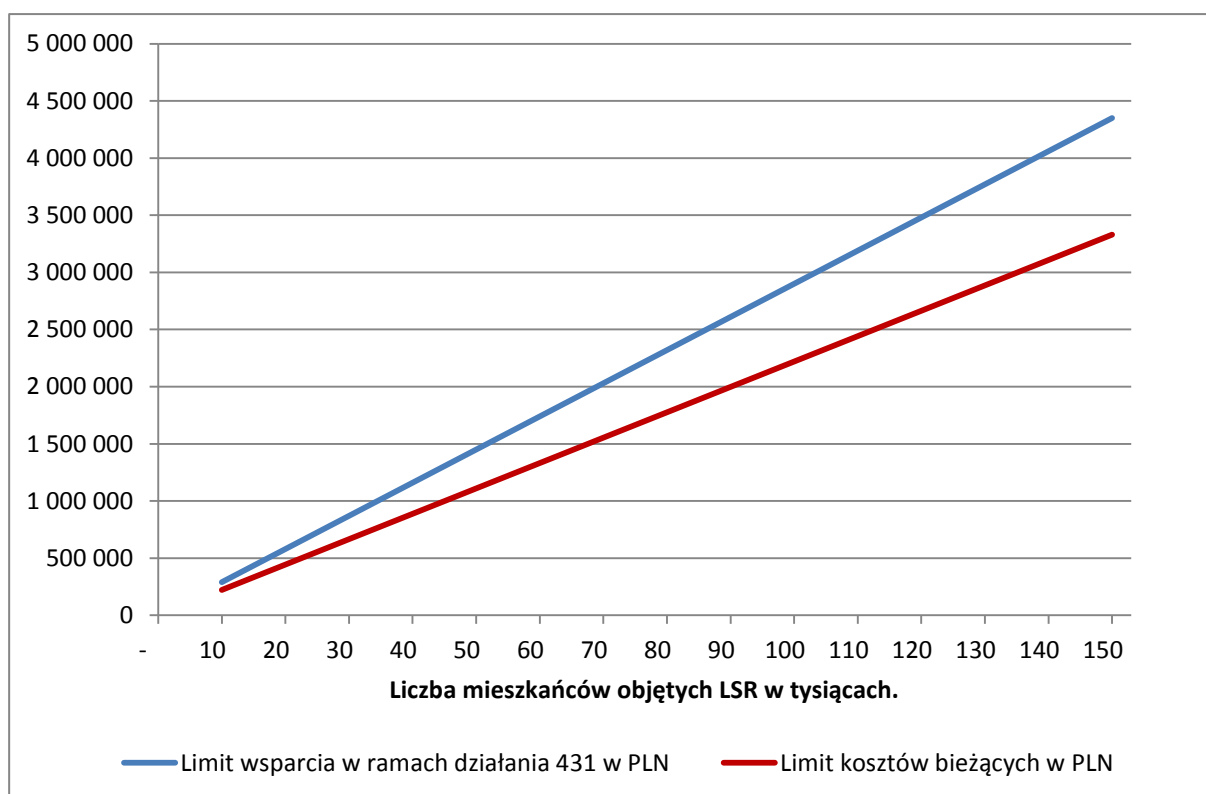
- 6) Stawki ryczałtu powinny zabezpieczać w szczególności sfinansowanie wymagań dotyczących obsady kadrowej LGD, których opis zawarty został w pkt 4 i 5.
- 7) Stawki ryczałtu na wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji należy powiązać z realizacją planu komunikacyjnego, który będzie podlegał weryfikacji przez SW przed jego zatwierdzeniem, także pod kątem spełniania minimalnych wymagań w zakresie informacji i promocji, określonych w niniejszym dokumencie.
- 8) Kwoty / stawki ryczałtu powinny być wartościami odpowiednio zaokrąglonymi dla łatwości ich stosowania.

B. Analiza historycznych kosztów ponoszonych przez LGD

Mając na uwadze, że pomoc udzielana w ramach działania 431 objętego PROW 2007-2013 dotyczyć może do 100% kosztów kwalifikowalnych (poniesionych przez LGD), dla uproszczenia można przyjąć, że poziom poniesionych przez LGD kosztów jest tożsamy z kwotą wsparcia uzyskaną przez LGD. Uproszczenie to pozostaje bez uszczerbku dla racjonalności ustalonych kwot (w kontekście zasad dotyczących finansów publicznych), bowiem powodować może jedynie zaniżenie średnich kosztów poniesionych przez LGD, jeśli refundacja w praktyce dotyczyła jedynie części poniesionych przez LGD kosztów.

Przede wszystkim należy zauważyć, że wsparcie w ramach działania 431 w odniesieniu do poszczególnych LGD jest limitowane, a limit ten co do zasady jest wprost proporcjonalny do liczby ludności objętej LSR realizowaną przez daną LGD i stanowi iloczyn tej liczby i kwoty 29 PLN.

Wykres 1: Limit wsparcia w ramach działania 431 objętego PROW 2007-2013, w tym limit kosztów bieżących (w PLN) w zależności od liczby ludności objętej LSR.

Oprócz limitu dotyczącego całości wsparcia udzielanego w ramach działania 431 dodatkowo limitowane jest wsparcie w odniesieniu do kosztów bieżących, a limit ten jest równy 15% wsparcia przewidzianego w LSR na wszystkie działania. Jedynie w przypadku LGD wybranych do realizacji dodatkowych zadań w ramach LSR limit ten został zwiększony bez zachowania wprost proporcjonalnej zależności od liczby ludności – to jest o kwotę zależną od poziomu realizacji LSR i równą nie więcej niż 10% kwoty zwiększającej limit na realizację działania 413 „Wdrażanie LSR”. Dodatkowy limit środków możliwy jest do wykorzystania jedynie na koszty bieżące.

Niezależnie od powyższych limitów koszty ponoszone przez LGD, aby mogły zostać uznane za kwalifikowalne i mogły podlegać refundacji w ramach działania 431, musiały być uznane za racjonalne i niezbędne w toku kontroli prowadzonych przez SW. Zastosowanie miały tutaj zarówno przepisy rozporządzenia UE nr 65/2011³³ (a wcześniej rozporządzenia WE nr 1975/2006³⁴), jak i przepisy rozporządzenia MRiRW w sprawie działania 431³⁵.

Jeśli zaś chodzi o dane dotyczące faktycznie przyznanej i wypłaconej pomocy, z uwagi na zwiększenie w PROW 2014-2020 wymagań w zakresie minimalnej liczby ludności objętej LSR w stosunku do PROW 2007-2013, z 10 tys. na 30 tys., w analizie kosztów od razu pominięto dane dotyczące tych LGD, które przy tym samym składzie członkowskim gmin, a uwzględniając dane GUS dotyczące faktycznego zamieszkania według stanu na 31 grudnia 2013 r. (zamiast stałego zameldowania według stanu na 31 grudnia 2006 r.), nie spełniają tego warunku. Tym samym z ogólnej liczby 335 LGD w dalszej analizie wzięto pod uwagę jedynie 248 LGD.

W związku z tym, że zarówno ponoszenie kosztów przez LGD a tym bardziej wypłata pomocy przez ARiMR w ramach działania 431 jeszcze się nie zakończyła, zestawianie danych dotyczących wypłaconej pomocy dla poszczególnych LGD z limitami bez głębszej analizy nie przybliży do ustalenia ostatecznych kwot / stawek wsparcia. O ile faktycznie wypłacona pomoc nie może przekroczyć limitu i oczywiste będą różnice pomiędzy tymi kategoriami, o tyle nie jest wiadome ile z tych oszczędności przypada na ponoszone jeszcze koszty i wypłaconą w przyszłości pomoc przez ARiMR a ile nie zostanie wydanych przez LGD w ogóle.

Pomoc w ramach działania 431 początkowo udzielana była na podstawie tzw. rocznych umów przyznania pomocy (umowy na rok 2009 i umowy na rok 2010). Umowy na rok 2009 oprócz refundacji kosztów poniesionych przez LGD w roku 2009 dotyczyły także refundacji kosztów poniesionych przez LGD w roku 2008, lecz nie wcześniej niż w dniu złożenia przez LGD wniosku o przyznanie pomocy (składanego razem z wnioskiem o wybór LGD do realizacji LSR). Umowy na rok 2010 oprócz refundacji kosztów poniesionych przez LGD w roku 2010 dotyczyły także refundacji kosztów poniesionych przez LGD w roku 2009, jeśli zostały poniesione po dniu złożenia wniosku o płatność ostateczną w ramach umowy na rok 2009. Z kolei koszty ponoszone przez LGD po roku 2010 (lata 2011-2015) refundowane są na podstawie tzw. umów wieloletnich. Zmiana polegająca na odejściu od umów rocznych na rzecz umów wieloletnich wynikała m.in. z potrzeby redukcji obciążeń występujących zarówno po stronie LGD (wnioskodawców/beneficjentów), jak i po stronie samorządów województw (podmiotów wdrażających, udzielających pomocy), związanych z przygotowaniem wniosków o przyznanie pomocy, rozpatrywaniem tych wniosków i zawieraniem umów przyznania pomocy. Tym samym system wdrażania działania 431 pozwalał na ciągłość

³³ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1975/2006 z dnia 7 grudnia 2006 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 w zakresie wprowadzenia procedur kontroli, jak również wzajemnej zgodności w odniesieniu do środków wsparcia rozwoju obszarów wiejskich (Dz. Urz. UE L 368 z 23.12.2006, str. 74, z późn. zm.)

³⁴ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 65/2011 z dnia 27 stycznia 2011 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 w odniesieniu do wprowadzenia procedur kontroli oraz do zasady wzajemnej zgodności w zakresie środków wsparcia rozwoju obszarów wiejskich (Dz. Urz. UE L 25 z 28.1.2011, str. 8, z późn. zm.)

³⁵ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 maja 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 (Dz. U. Nr 103, poz. 660, z późn. zm.)

finansowania kosztów ponoszonych przez LGD w 2008-2015. Oprócz pominięcia w niniejszej analizie LGD działających na obszarze zamieszkanym przez mniej niż 30 tys. mieszkańców, pominięto także te LGD (2), które nie zawarły wszystkich trzech możliwych do zawarcia umów przyznania pomocy.

W przypadku pozostałych 246 LGD wyznaczono początek i koniec okresu faktycznego ponoszenia przez LGD kosztów w odniesieniu do zrealizowanych już przez ARiMR płatności. Za początek uznano wskazywaną we wniosku o płatność (WOP) datę „Wniosek za okres od” dla pierwszego z wniosków o płatność w ramach pierwszej umowy przyznania pomocy. Za koniec okresu uznano wskazaną w WOP datę „Wniosek za okres do” dla ostatniego z wniosków o płatność, w stosunku do którego wypłacona została już pomoc w ramach ostatniej (wieloletniej) umowy przyznania pomocy. W przypadku gdy pierwsza z dat była wcześniejsza od 2008-12-15 uznano to za błąd i zastąpiono datą 2008-12-15. Podobnie w przypadku ostatniej z dat – jeśli była późniejsza od 2014-07-31 zastąpiono ją datą 2014-07-31.

Dla ułatwienia dalszej analizy i prezentacji wniosków pośrednich uznano, że okres kwalifikowalności kosztów to 78 miesięcy. To pozwoliło na wyznaczenie miesięcznego limitu wsparcia w ramach 431 jako ilorazu limitu na cały okres i liczby 78.

Jak już wspomniano wcześniej ani ponoszenie przez LGD kosztów, ani wypłata przez ARiMR pomocy jeszcze się nie zakończyły, zaś dane dotyczące wypłaty przez ARiMR pomocy w zależności od LGD dotyczą różnych okresów kwalifikowalności. Związane jest to z różnym rytmem składania wniosków o płatność (zarówno częstotliwość jak i konkretne momenty) przez poszczególne LGD oraz różnym tempem rozpatrywania tych wniosków przez poszczególne SW. Zatem w przypadku jednych LGD dane ARiMR dotyczą wypłaconej pomocy odnoszącej się do kosztów poniesionych w lipcu 2014 r., a w przypadku innych – jedynie do kosztów poniesionych do końca 2013 roku.

Aby zapewnić zatem porównywalność danych dotyczących poszczególnych LGD wyznaczono średnie koszty bieżące i średnie koszty LGD ogółem jako iloraz wypłaconej pomocy i liczby miesięcy, w których ponoszone były koszty zrefundowane w ramach tych wypłat.

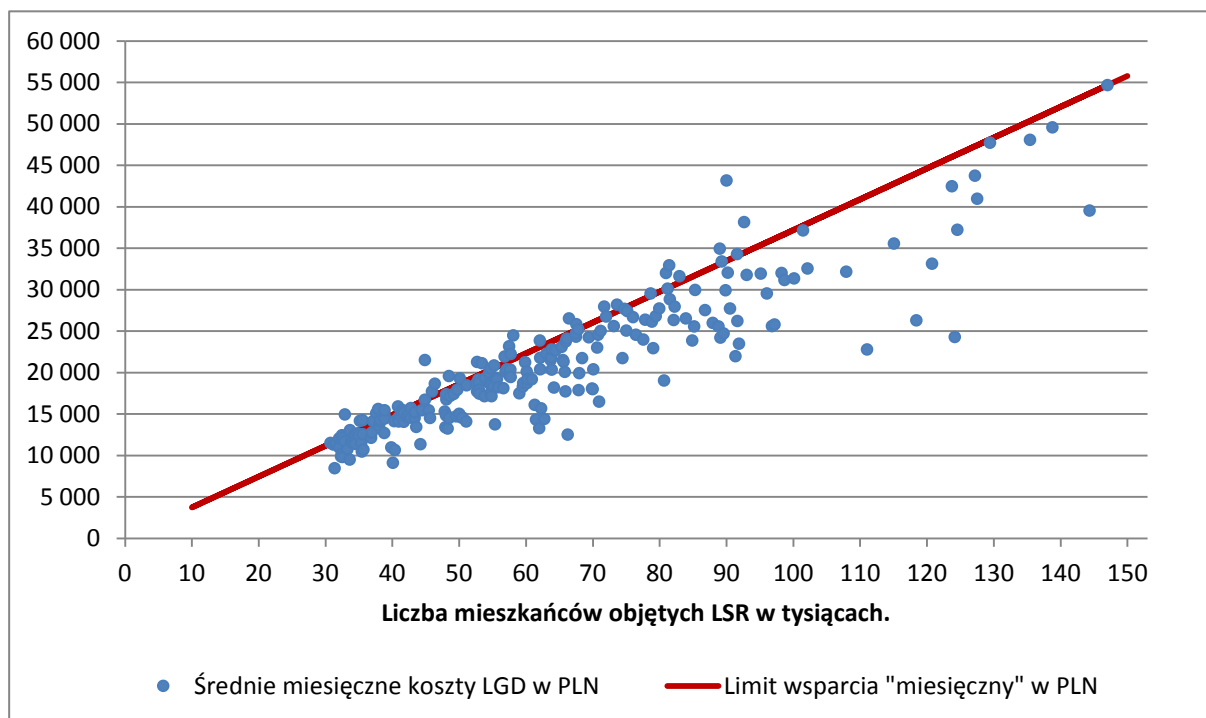
Średnie miesięczne koszty funkcjonowania LGD ogółem ponoszone przez LGD, w tym koszty bieżące LGD w ramach PROW 2007-2013, przedstawione są w załączniku A oraz na wykresach nr 2 i 3. Wykres nr 2 obrazuje faktyczne średnie miesięczne koszty LGD na tle miesięcznego limitu wsparcia na działanie 431 PROW 2007-2013, a wykres nr 3 – faktyczne średnie miesięczne koszty bieżące LGD na tle miesięcznego limitu kosztów bieżących.

Średnie koszty LGD w części przypadków są wyższe niż limit „miesięczny”, a wynikają z tego, że faktyczny okres ponoszenia kosztów jest mniejszy niż liczba miesięcy brana pod uwagę przy wyznaczaniu miesięcznego limitu a jednocześnie większość limitu wykorzystane jest już przez te LGD właśnie w tej mniejszej liczbie miesięcy, dając tym samym wyższą średnią miesięczną. Drugą przyczyną takiego stanu rzeczy jest przyznanie wsparcia w ramach dodatkowych zadań w ramach LSR (dodatkowe środki na koszty bieżące).

Niemniej jednak analiza wykresów nr 2 i 3 wskazuje, że nie zawsze limity środków są wykorzystywane, a im „większe” LGD, tym różnica („oszczędności”) bywa większa. Warto zauważyć, że istnieją LGD o porównywalnej „wielkości”, które charakteryzują się bardzo różnymi średnimi kosztami oraz LGD o podobnych średnich kosztach ale bardzo różnej liczbie ludności. To, że w wielu przypadkach są to znaczne różnice widać wyraźnie w tabeli nr 7, gdzie dla LGD pogrupowanych ze względu na wielkość (rozpiętość przedziału 10 tys. mieszkańców) wskazano najmniejsze, średnie i największe wartości średnich kosztów bieżących.

Jeszcze lepiej zauważalne jest to na wykresie nr 4 prezentującym dane z tabeli nr 7 na tle miesięcznego limitu wsparcia.

Wykres 2: Średnie miesięczne koszty LGD a limit wsparcia przypadający na jeden miesiąc w ramach działania 431 PROW 2007-2013

Wykres 3: Średnie miesięczne koszty bieżące a limit kosztów bieżących przypadający na jeden miesiąc w ramach działania 431 PROW 2007-2013

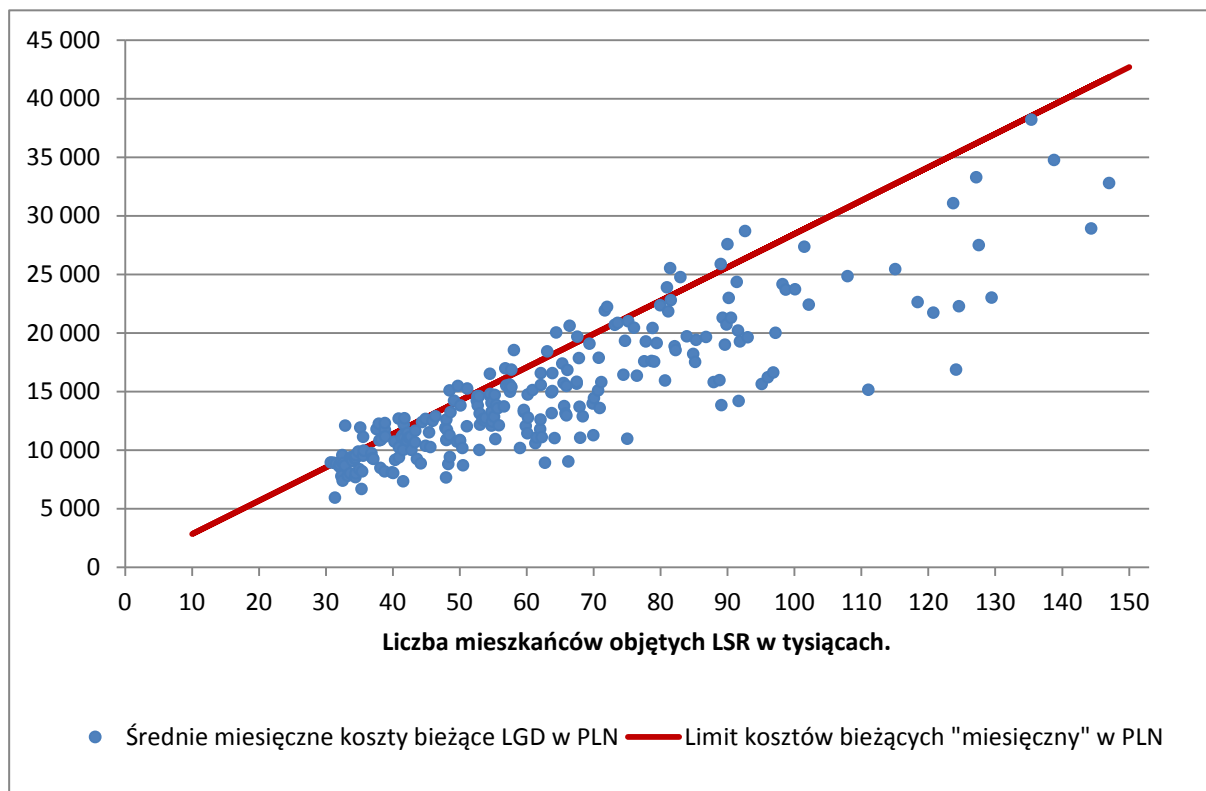

Tabela 7: Najmniejsze, średnie i największe wartości średnich kosztów bieżących LGD w ramach PROW 2007-2013 w przedziałach o rozpiętości 10 tys. mieszkańców obszaru objętego LSR wraz z liczbą LGD występujących w przedziałach

Dolny i górny kraniec przedziału	Najmniejsza wartość średnich kosztów bieżących	Średnia wartość średnich kosztów bieżących	Najwyższa wartość średnich kosztów bieżących	Liczba LGD w przedziale
30-40	5 928	9 281	12 269	46
40-50	7 304	11 075	15 438	43
50-60	8 687	13 502	18 500	44
60-70	8 891	14 464	20 578	37
70-80	10 948	17 894	22 330	23
80-90	13 817	19 932	25 866	20
90-100	14 169	20 940	28 656	15
100-110	22 394	24 559	27 324	4
110-120	15 121	21 056	25 427	3
120-130	16 853	25 075	33 255	7
130-140	34 719	36 443	38 166	2
140-150	28 886	30 829	32 771	2

Wykres 4: Zakres zmienności średnich kosztów bieżących (w zł) dla LGD pogrupowanych w przedziały według liczby ludności objętej LSR

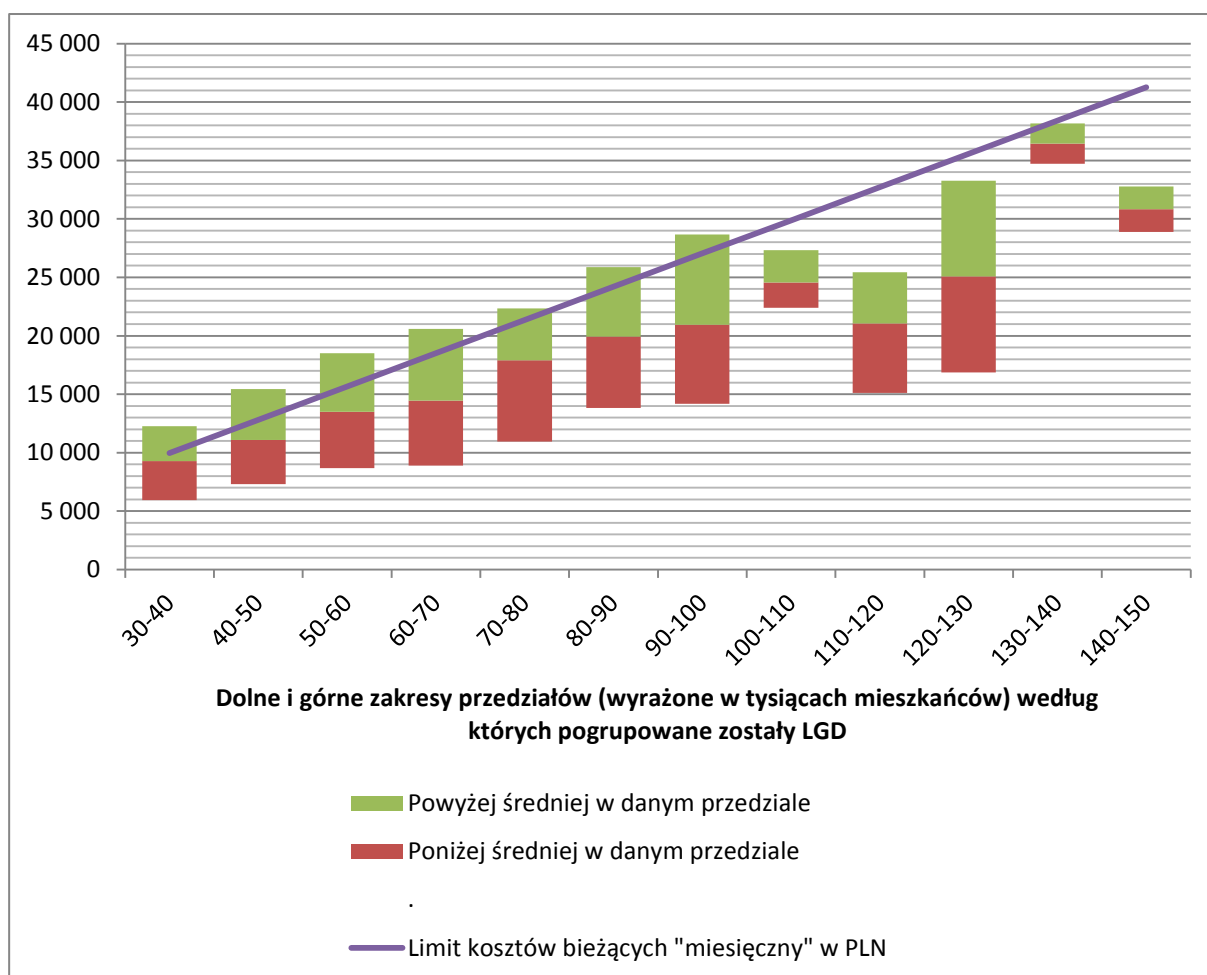
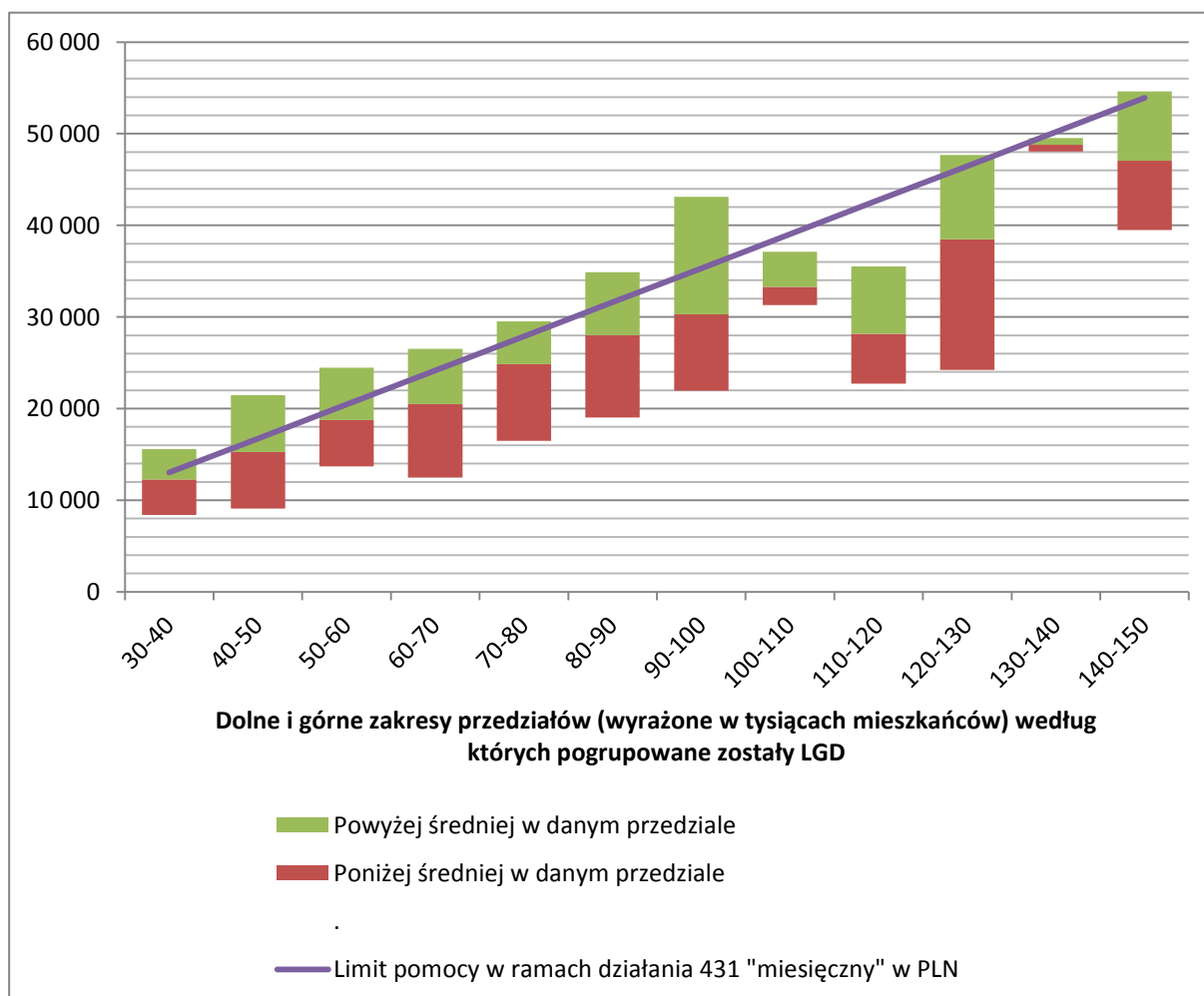

Tabela 8: Najmniejsze, średnie i największe wartości średnich kosztów LGD w ramach PROW 2007-2013 w przedziałach o rozpiętości 10 tys. mieszkańców obszaru objętego LSR wraz z liczbą LGD występujących w przedziałach

Dolny i górny kraniec przedziału	Najmniejsza wartość średnich kosztów LGD	Średnia wartość średnich kosztów LGD	Najwyższa wartość średnich kosztów LGD	Liczba LGD w przedziale
30-40	8 408	12 280	15 566	46
40-50	9 082	15 244	21 482	43
50-60	13 703	18 734	24 462	44
60-70	12 485	20 487	26 511	37
70-80	16 472	24 863	29 504	23
80-90	19 018	28 018	34 902	20
90-100	21 949	30 287	43 129	15
100-110	31 304	33 271	37 109	4
110-120	22 731	28 173	35 528	3
120-130	24 235	38 467	47 696	7
130-140	48 052	48 795	49 537	2
140-150	39 494	47 057	54 619	2

Wykres 5: Zakres zmienności średnich kosztów bieżących (w zł) dla LGD pogrupowanych w przedziały według liczby ludności objętej LSR

Analiza wykresu nr 4 wskazuje, że choć średnie koszty są silnie związane z liczbą ludności (choćby za sprawą metodologii ustalania limitu w ramach działania 431 2007-2013 na poszczególne LSR), to nie jest to „pełna” korelacja i zdarzają się takie pary LGD, w przypadku których jedna z nich ma mniejsze koszty od drugiej, z jednoczesną większą liczbą ludności. To z kolei pozwala aby wysokość wsparcia nie była zależna od liczby ludności w sposób „ciągły (liniowy)”, w szczególności w przypadku LGD o liczbie ludności większej niż 100 tys.

Podobnie wygląda sytuacja w przypadku analizy wszystkich kosztów poniesionych przez LGD w ramach działania 431 PROW 2007-2013 (tabela nr 8 oraz wykres nr 5).

Wszystko to pozwala na rewizję podejścia przyjętego przy wyznaczaniu limitu wsparcia w ramach działania 431 PROW 2007-2013, w kontekście poddziałań 19.1 i 19.4 PROW 2014-2020.

W związku z powyższym analiza historycznych danych ARiMR sprowadza się do wskazania optymalnych (a na potrzeby wsparcia przygotowawczego – minimalnych) kosztów LGD w odniesieniu do LGD o liczbie ludności z określonych przedziałów.

C. Pogłębiona analiza historycznych kosztów ponoszonych przez LGD oraz realizowanych przez nie zadań

Dla potrzeb ustalenia mierników rzeczowych, których realizacja powinna być przypisana do poniesionych kosztów, do wszystkich SW rozesłano ankietę (wzór ankiety stanowi załącznik B) z prośbą o przekazanie do wypełnienia wybranym LGD, które spełniają warunki do uznania je za „wzorcowe”. Jako „wzorcowe” LGD zdefiniowano grupy, które spełniają łącznie następujące przesłanki:

- ich koszty funkcjonowania ogółem są zbliżone do średniej statystycznej określonej na bazie danych z 248 LGD,
- poprawnie realizują zadania wynikające z PROW 2007 – 2013, zarówno administracyjne, jak i z zakresu aktywizacji.

Przy opracowaniu kwot i stawek ryczałtów oraz wskaźników, wykorzystano informacje zawarte w ankietach z 13 województw, z czego:

- 12 ankiet dotyczyło LGD z przedziału liczby ludności 30-40 tys. mieszkańców;
- 12 ankiet dotyczyło LGD z przedziału liczby ludności 40-60 tys. mieszkańców;
- 13 ankiet dotyczyło LGD z przedziału liczby ludności 60-80 tys. mieszkańców;
- 12 ankiet dotyczyło LGD z przedziału liczby ludności 80-100 tys. mieszkańców;
- 9 ankiet dotyczyło LGD z przedziału liczby ludności 100-150 tys. mieszkańców.

Dane z zebranych ankiet zostały uporządkowane i usystematyzowane w sposób umożliwiający ich porównywanie i analizę, oraz zestawione z danymi statystycznymi dotyczącymi kosztów funkcjonowania. Tak zestawione dane, uzupełnione o dodatkowe dane statystyczne i wskaźniki ekonomiczne (przeciętne wynagrodzenie w gospodarce, wskaźnik inflacji), stały się bazą do wyprowadzenia kwot ryczałtowych na wsparcie przygotowawcze i funkcjonowanie oraz do ustalenia minimalnych wymagań stawianych LGD w ramach PROW 2014-2020. Całość przeprowadzonej analizy oraz wyprowadzone z niej wielkości zostały przedstawione w załączniku C.

Minimalne wymogi stawiane LGD w ramach funkcjonowania powinny uwzględniać zwiększony zakres zadań LGD, wynikający ze zmienionych przepisów, oraz zabezpieczać:

- prawidłowe i terminowe wykonywanie przez grupy zadań administracyjnych wynikających z przepisów,
- systematyczne doradztwo dla wnioskodawców / potencjalnych wnioskodawców z obszaru LGD,
- prowadzenie działań animacyjnych i promocyjnych w wymiarze zabezpieczającym równy dostęp mieszkańców z obszaru LGD do informacji o programie.

Konkretne efekty/wskaźniki związane z ponoszeniem kosztów w poszczególnych wysokościach są też podstawą do wyznaczenia wskaźników, które mają być osiągnięte przez beneficjenta pomocy oprócz kluczowego opracowania LSR, spełniającej warunki wyboru LSR.

Podobnie jest w przypadku flat-rate we wsparciu na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji, z tym że stawki procentowe są pochodną kwot bezwzględnych ustalonych dla przedziałów 10 tys. Z kolei kwoty bezwzględne wyznaczone są w oparciu o dane historyczne dotyczące kosztów funkcjonowania, nabywania umiejętności i aktywizacji w ramach PROW 2007-2013, analogicznie jak kwoty lump sum wsparcia przygotowawczego na bazie jedynie kosztów bieżących.

Konstruując minimalne wymagania w odniesieniu do LGD z poszczególnych przedziałów liczby ludności bazowano na założeniach wskazanych w punktach 4 i 5 w części IV.A opracowania oraz na danych historycznych zestawionych w tabeli przedstawionej w załączniku C.

Wnioski z analizy danych historycznych są następujące:

- a) Nie wszystkie LGD z „grupy bazowej” o liczbie mieszkańców od 30 do 40 tys. mieszkańców spełniają warunek zatrudnienia określony w założeniu wskazanym w punkcie 4 w części IV.A, wynoszący minimum 2 etaty średniorocznie, w odniesieniu do całego okresu funkcjonowania LGD;
- b) Specyfikacja kosztów w podziale na lata przedstawiona przez część LGD wskazuje, że koszty średnioroczne utrzymania biura LGD w na przestrzeni lat 2009-2013 systematycznie rosną, co jest związane po części z nierównomiernym rozkładem zadań, ale także ze wzrostem cen towarów i usług w badanym okresie;
- c) w badanych grupach zauważa się wzrost średniorocznego zatrudnienia w wymiarze około 1 etat na 20 tys. mieszkańców, przy czym wzrost ma tendencję malejącą w przedziale powyżej 100 tys. mieszkańców;
- d) Koszty przeznaczone na aktywizację w LGD z przedziału 30-40 tys. mieszkańców zabezpieczają realizację podstawowych zadań z zakresu aktywizacji, zwłaszcza w aspekcie prowadzonego doradztwa i szkoleń;
- e) W odniesieniu do LGD z przedziału powyżej 100 tys. mieszkańców wzrost kosztów związanych z administrowaniem LGD jest powolniejszy niż wzrost kosztów na aktywizację;
- f) W większych LGD, dysponujących większą ilością środków, skokowo rosną wydatki na aktywizację, przy czym podejmowane działania aktywizacyjne wykraczają poza podstawowe zadania LGD wynikające z przepisów (doradztwo, szkolenia, standardowe działania informacyjne i promocyjne).

Analiza wskaźników historycznych, a także powyższe spostrzeżenia, pozwoliły na wyprowadzenie z danych historycznych zebranych w załączniku C, minimalnych wymagań w stosunku do LGD mieszczących się w przedziale bazowym (30-40 tys. mieszkańców). Formułując wymagania starano się bazować na zebranych wartościach historycznych, ale zapisać je w sposób na tyle ogólny i elastyczny, aby nie ograniczać inwencji LGD w odniesieniu do metod pracy i stosowanych metod aktywizacji.

Jednocześnie bazując na założeniu, że w aspekcie zwiększonych zadań administracyjnych LGD w PROW 2014-2020 konieczne jest zapewnienie odpowiedniej obsady kadrowej Biura LGD, w sposób precyzyjny zapisano wymagania dotyczące ilości zatrudnionych pracowników. Przy ustalaniu liczby etatów za liczbę wyjściową w LGD z przedziału bazowego przyjęto 2 etaty – zgodnie z założeniem wskazanym w punkcie 4 w części IV.A, natomiast w odniesieniu do wzrostu zatrudnienia o ½ etatu na każde dziesięć tysięcy mieszkańców w przedziale 40-100 tys., + ½ etatu w przedziale 100-150 tys. mieszkańców, bazowano na wniosku z analizy danych historycznych, opisanym w literze c powyżej.³⁶

Jednocześnie przyjmując, że minimum przedsięwzięć aktywizacyjnych określonych w minimalnych wymaganiach dla LGD bazowych spełnia wymagania w zakresie aktywizacji określone w przepisach dotyczących PROW 2014-2020 i nie ma powodu dla zwiększania tych wymagań w odniesieniu do LGD

³⁶ Takie założenie pozostaje słuszne mimo, uwzględnienia uwag szczegółowych 1.b i 1.c IRWiR.

z wyższych przedziałów. Nie można jednak zignorować faktu, że zwiększony obszar działania LGD będzie skutkował zwiększoną ilością udzielanych porad mieszkańcom obszaru, a także będzie wymagał większej ilości organizowanych spotkań w terenie. Jednakże przy założeniu stopniowego zwiększania obsady kadrowej biura, zabezpieczenie tych potrzeb powinno być możliwe do realizacji bezkosztowo, w ramach zwiększonego potencjału kadrowego biura LGD.

Na bazie danych historycznych uznano także, iż zapisany w minimalnych wymaganiach potencjał kadrowy jest optymalny dla zabezpieczenia obsługi administracyjnej wniosków oraz pozwoli zrealizować zwiększony zakres zadań z zakresu aktywizacji, w większych niż bazowa LGD.

V. Metodologia ustalenia kwot ryczałtowych (lump sum) wsparcia przygotowawczego

A. Kwoty ryczałtowe (lump sum) wsparcia przygotowawczego

W przypadku podmiotów, które realizują LSR w ramach PROW 2007-2013 okres otrzymywania wsparcia przygotowawczego będzie okresem przejściowym pomiędzy okresem wsparcia uzyskiwanego w ramach działania 431 PROW 2007-2013 a okresem wsparcia kosztów bieżących i aktywizacji objętego PROW 2014-2020. W przypadku pozostałych podmiotów będzie to po prostu okres poprzedzający wybór LSR (złożenie wniosku o wybór LSR). Niezależnie od tego wysokość wsparcia dla podmiotów „starych” i „nowych” powinna być na tym samym poziomie, a zróżnicowanie tego wsparcia wynikać powinno jedynie z liczby ludności objętej obszarem, dla którego opracowana ma być LSR.

Podstawowa stawka wsparcia przygotowawczego (110 000 PLN) ustalona została na poziomie zapewniającym realizację minimum zadań. Ma to swoje odzwierciedlenie w danych dotyczących zadań realizowanych przez LGD w ramach PROW 2007-2013 i wysokości poniesionych przez te LGD kosztów bieżących.

Biorąc pod uwagę założenie sformułowane w punkcie 2 opracowania, że „Wymogi stawiane beneficjentom w ramach wsparcia przygotowawczego, powinny być określone na poziomie minimalnym, koniecznym do utrzymania ciągłości LGD oraz przygotowania LSR, kwotę bazową wsparcia przygotowawczego wyprowadzono ze średniego historycznego statystycznego kosztu na funkcjonowanie LGD o liczbie mieszkańców w przedziale 30-40 tys., wyliczonego na bazie danych z 248 LGD z obszaru całego kraju. Średni koszt statystyczny służący do wyliczeń to kwota 12 280 PLN. Przy założeniu finansowania LGD przez okres 9 miesięcy, globalna kwota ryczałtu na grupę wynosi 110 tys. PLN - po zaokrągleniu do pełnych dziesiątek tysięcy.

Jednocześnie porównując minimalne zatrudnienie w LGD z poszczególnych przedziałów (załącznik C) ustalono, że kształtuje się ono na poziomie minimum 1 etatu w przedziale 30 do 60 tys. mieszkańców. Przyjęto zatem, że w tym przedziale liczby mieszkańców, jest to zatrudnienie gwarantujące zachowanie ciągłości LGD na minimalnym poziomie, oraz – w sytuacji braku obciążenia innymi obowiązkami – stwarza możliwość koordynacji działań związanych z przygotowaniem LSR. Z analizy zakresu działań aktywizacyjnych realizowanych przez LGD z przedziału liczby ludności 30-60 tys. wynika także, że powyższa kwota pozwoli zrealizować również inne zadania związane z przygotowaniem LSR określone w części II.C niniejszego opracowania.

Z kolei wyższe stawki (132 000 PLN oraz 154 000 PLN) ustalone zostały na poziomie pozwalającym na sfinansowanie zwiększonego zatrudnienia (odpowiednio do 1,5 i 2,0 etatu).

Wysokość wsparcia powinna być zróżnicowana w zależności od wielkości obszaru, który ma być objęty LSR (liczby mieszkańców tego obszaru). Należy mieć jednak na uwadze, że analiza średnich miesięcznych kosztów bieżących LGD nie wskazuje na pełną zależność od liczby ludności, mimo że limit tego wsparcia jest wprost proporcjonalny do liczby ludności – jest iloczynem liczby ludności i stałej kwoty w PLN. Wobec tego, dla uproszczenia proponuje się wskazać 3 różne kwoty ryczałtu w ramach wsparcia przygotowawczego. Podstawowa kwota wsparcia (110 000 PLN) powinna mieć zastosowanie w przypadku beneficjentów przygotowujących LSR dla obszaru zamieszkałego przez mniej niż 60 tys. mieszkańców (30 000 – 59 999). Kolejna (wyższa) stawka powinna mieć zastosowanie do beneficjentów przygotowujących LSR dla obszaru zamieszkałego przez przynajmniej 60 tys. ale mniej niż 100 tys. mieszkańców (60 000 – 99 999). Najwyższa stawka powinna mieć zastosowanie do beneficjentów przygotowujących LSR dla obszaru zamieszkałego przez przynajmniej 100 tys. mieszkańców (100 000 – 150 000). W przypadku LGD działających na obszarze zamieszkanym przez więcej niż 100 tys. mieszkańców średnie miesięczne koszty wykazują słaby związek z liczbą ludności. Takie uproszczenie pozostanie bez uszczerbku dla racjonalności tych kwot bowiem kwoty te

ustalone są z uwzględnieniem przede wszystkim minimalnych (a nie maksymalnych) wskaźników średnich miesięcznych kosztów.

Po analizie materiału z ankiet ustalono, że w odniesieniu do większych LGD, wywiązanie się z zadań określonych w minimalnych wymaganiach, a zwłaszcza w odniesieniu do obowiązku przeprowadzenia konsultacji społecznych na obszarze każdej z gmin objętych LSR, będzie niemożliwe bez zwiększenia liczby zatrudnionych pracowników. Stąd przewidziano wzrost zatrudnienia o pół etatu w przedziale liczby ludności 60-100 tys. mieszkańców (łącznie minimum 1,5 etatu) i kolejne pół etatu w odniesieniu do LGD o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys. (łącznie 2 etaty dla LGD z tego przedziału). Wymogi związane z zatrudnieniem zostały zapisane w minimalnych wymaganiach dla grup z poszczególnych przedziałów liczby ludności.

Zwiększenie wymagań skutkuje wzrostem stawki ryczałtu odpowiednio do 132 000 PLN w odniesieniu do LGD o liczbie ludności mieszczącej się w przedziale 60-100 tys. mieszkańców i 154 000 PLN dla LGD z przedziału 100-150 tys. mieszkańców. Kwota zwiększenia jest powiązana ściśle ze sformułowaniem dodatkowego wymagania i została wyprowadzona z przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce za miesiąc listopad 2014 roku (4 005 PLN + koszty pracodawcy x 9 miesięcy = 15 000 PLN w zaokrągleniu do pełnych tysięcy PLN).

Jednocześnie wysokość ta znajduje pokrycie w pogłębionej analizie, bowiem ustalone stawki ryczałtu powinny być racjonalne, ale jednocześnie realne i powiązane z minimalnymi wymogami stawianymi LGD, co powoduje, że nie zawsze będą to kwoty równe minimalnym lub średnim kosztom historycznym.

Wysokość kwot ryczałtowych (lump sum) uzasadniona jest przede wszystkim wysokością kosztów bieżących w LGD działającej na obszarze zamieszkałym przez określoną liczbę mieszkańców (początkowo grupy o rozpiętości 10 tys. mieszkańców) a ostatecznie 3 grupy o rozpiętości kolejno 30, 40 i 50 tys. (czyli 30-60, 60-100 i 100-150 tys.). Jednak co istotniejsze, są to kwoty uzasadnione także konkretnymi efektami/wskaźnikami związanymi z ponoszeniem kosztów w takiej wysokości uznanymi za właściwe dla określonych podmiotów przygotowujących się do roli LGD w nowym okresie (albo LGD z PROW 2007-2013 albo nowe podmioty).

B. Uzasadnienie w kontekście danych historycznych

Trzy stawki wsparcia przygotowawczego przeliczone na miesiąc (wsparcie projektowane na 9 miesięcy) oznaczają sfinansowanie w ramach wsparcia przygotowawczego od 12 222 do 17 111 PLN kosztów miesięcznie, zgodnie z poniższą tabelą.

Tabela 9: Rekomendowana wysokość (ogółem oraz w przeliczeniu na jeden miesiąc) wsparcia przygotowawczego (podziałanie 19.1) w zależności od liczby ludności wiejskiej zamieszkałej na obszarze planowanym do objęcia LSR.

Ludność zamieszkała na obszarze planowanym do objęcia przez LSR	Kwota pomocy	Wsparcie w przeliczeniu na miesiąc
od 30 000 do 59 999	110 000 PLN	12 222 PLN
od 60 000 do 99 999	132 000 PLN	14 667 PLN
od 100 000 do 150 000	154 000 PLN	17 111 PLN

Powyższe kwoty miesięczne znajdują uzasadnienie pod względem racjonalności na tle danych historycznych dotyczących średnich kosztów bieżących LGD.

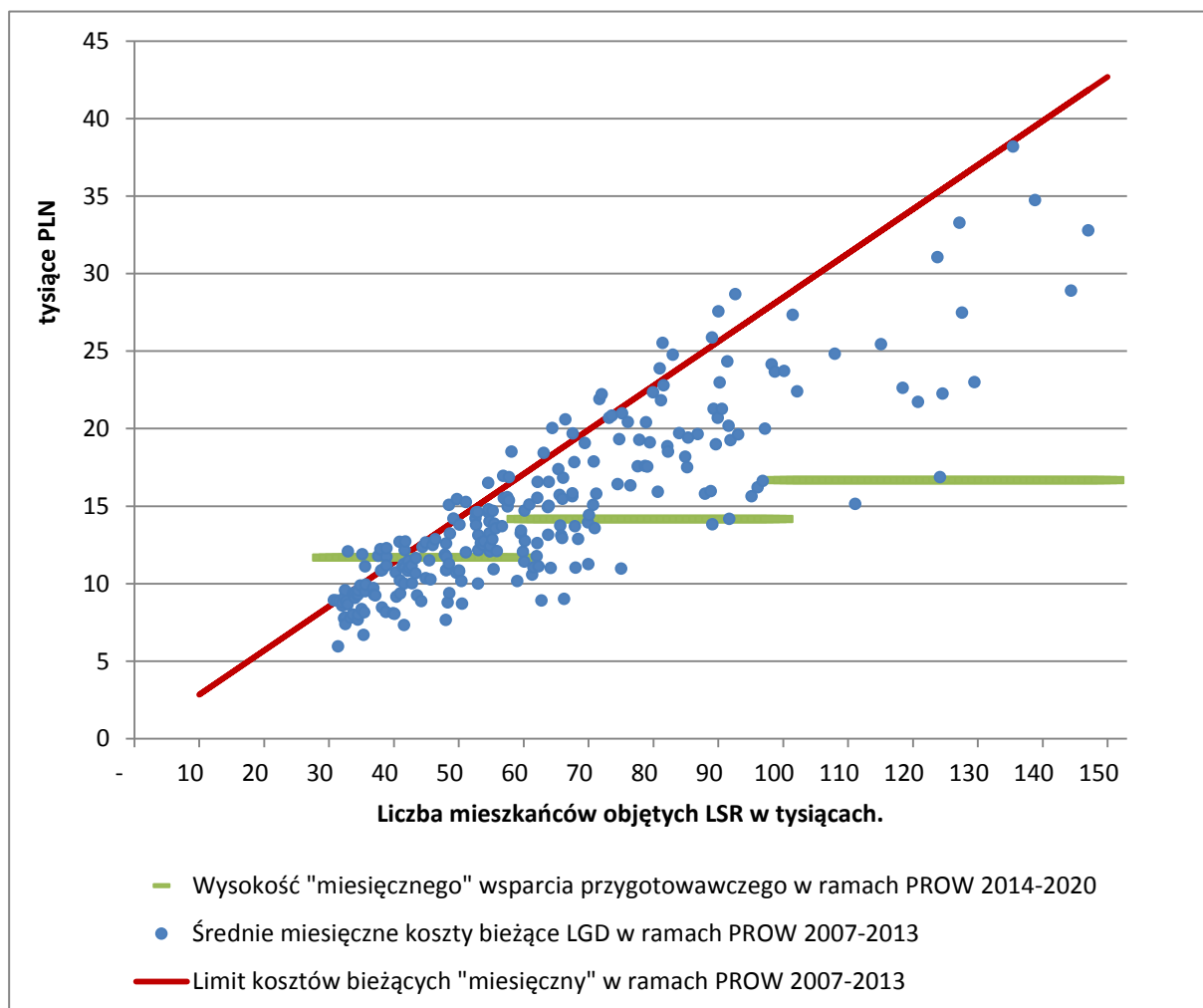
Wsparcie „miesięczne” w wysokości 12 222 PLN nie wykracza ponad najwyższe wartości średnich kosztów bieżących ponoszonych przez LGD działające na obszarze o liczbie mieszkańców nieprzekraczającej 40 tys. (12 269 PLN), nieznacznie przekracza średnią wartość średnich kosztów bieżących ponoszonych przez LGD działające na obszarze o liczbie mieszkańców z przedziału 40-50 tys. (11 075 PLN) oraz nie przekracza średniej wartości średnich kosztów bieżących ponoszonych przez LGD, działające na obszarze o liczbie mieszkańców z przedziału 50-60 tys. (13 502 PLN).

Wsparcie „miesięczne” w wysokości 14 667 PLN nie przekracza średniej wartości średnich kosztów bieżących ponoszonych przez LGD działające na obszarze o liczbie mieszkańców z któregośkolwiek z przedziałów 70-80, 80-90 i 90-100 tys. (nieznacznie przekracza średnią wartość średnich kosztów bieżących ponoszonych przez LGD działające na obszarze o liczbie mieszkańców z przedziału 60-70).

Wsparcie „miesięczne” w wysokości 17 111 PLN poza nielicznymi wyjątkami jest na poziomie niższym niż którekolwiek z wartości średnich kosztów bieżących ponoszonych przez LGD działające na obszarze o liczbie mieszkańców większej niż 100 tys.

Zależność pomiędzy średnimi miesięcznymi kosztami bieżącymi ponoszonymi przez LGD w ramach PROW 2007-2013 a rekomendowanymi kwotami wsparcia przygotowawczego zobrazowane jest na poniższym wykresie.

Wykres 6: Wysokość wsparcia przygotowawczego w ramach PROW 2014-2020 na tle średnich miesięcznych kosztów bieżących LGD oraz limitu kosztów bieżących przypadającego na jeden miesiąc w ramach PROW 2007-2013

VI. Metodologia ustalenia procentowych stawek ryczałtowych (flat-rate) wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji

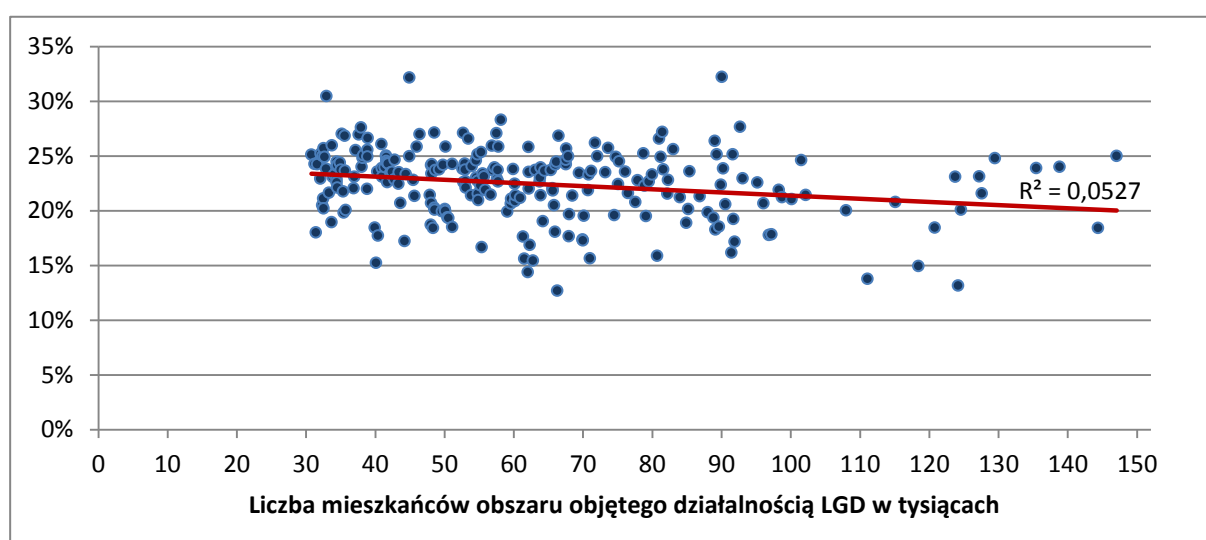
A. Procentowe stawki ryczałtowe (flat rate) wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji

Jak już wspomniano wcześniej, wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji (19.4) jest nierozdzielnie związane ze wsparciem na realizację operacji w ramach LSR (19.2), a najodpowiedniejszą formą wsparcia są stawki ryczałtowe (flat rate financing). Taki wybór formy wsparcia oznacza jednak, że o ile w przypadku refundacji faktycznie poniesionych kosztów (real costs) czy też kwot ryczałtowych (lump sums), wysokość pomocy określana jest konkretną kwotą wyrażoną w PLN, o tyle w przypadku procentowych stawek ryczałtowych (flat rate) wysokość pomocy wyraża się jako określony procent pewnej podstawy – tutaj kwalifikowalnych wydatków publicznych w ramach poddziałania 19.2 na operacje realizowane w ramach danej jednofunduszowej LSR współfinansowanej jedynie ze środków EFRROW (tylko z jednego EFSI).

Wprawdzie zgodnie z art. 35 ust. 2 rozporządzenia UE nr 1303/2013 wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji nie może przekraczać 25% całkowitych wydatków publicznych poniesionych w ramach LSR, jednak stawka procentowa równa 25% nie powinna mieć zastosowanie do wszystkich LSR. Ograniczenie zawarte w art. 35 ust. 2 rozporządzenia UE nr 1303/2013 należy traktować jako graniczny wyznacznik stawki procentowej wsparcia na koszty bieżące, a stawka procentowa (flat rate) równa 25% powinna mieć zastosowanie tylko w przypadku najmniejszych LSR/LGD.

Wydawałoby się, że stawki procentowe flat rate wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji w ramach PROW 2014-2020 powinny być ustalone na poziomie faktycznego udziału średnich miesięcznych kosztów bieżących poniesionych przez LGD w „miesięcznym” limicie na działanie 413 PROW 2007-2013 w ramach poszczególnych LSR (średniomiesięcznego procentu kosztów bieżących). Jednak średniomiesięczny procent kosztów bieżących z jednej strony waha się w przedziale od 13 do 32 %, a jednocześnie zmienności tego wskaźnika nie wyjaśnia w pełni zmiana liczby ludności objętej LSR. Tym samym bez dalszej analizy nie można wskazać stawek procentowych wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji. Poniższy wykres obrazuje wskaźnik średniomiesięcznego procentu kosztów bieżących, przy czym „miesięczny” limit wyznaczony został jako iloczyn liczby mieszkańców objętej LSR i kwoty 116 PLN podzielony przez 78 miesięcy – tak jak w przypadku ustalania średnich miesięcznych kosztów bieżących.

Wykres 7: Średniomiesięczny procent kosztów bieżących w ramach PROW 2007-2013

Zaznaczona na powyższym wykresie linia trendu, choć charakteryzuje się bardzo niskim wskaźnikiem dopasowania do faktycznych wartości ($R^2 = 0,0527$), to jednak wskazuje na odwrotną zależność w stosunku do liczby ludności objętej LSR. Mając na uwadze doświadczenia związane z wdrażaniem osi 4 Leader PROW 2007-2013 wydaje się to w pełni uzasadnione. Skoro bowiem wysokość limitów była wprost proporcjonalna do liczby ludności objętej LSR a część kosztów bieżących ponoszonych przez LGD ma charakter stały, to w przypadku „większych” LGD stałe koszty powodują zmniejszenie wskaźnika udziału kosztów bieżących w limicie środków na działanie 413, zwłaszcza w przypadku LGD obejmujących swą działalnością obszar zamieszkały przez więcej niż 100 tys. mieszkańców.

Jakkolwiek analiza średniomiesięcznego procentu kosztów bieżących nie pozwala na wskazanie konkretnej stawki (konkretnych stawek) flat rate, to jednak w pełni uzasadnione jest zróżnicowanie tych stawek w zależności od liczby ludności objętej działalnością LGD, tj. mniejszy procent flat rate w odniesieniu do „większych” LGD.

Tym samym, jak wskazano w rekomendacjach w części II.B, procentowa stawka ryczałtowa (flat rate) powinna być wyznaczona jako zaokrąglony w górę do dwóch miejsc po przecinku i wyrażony w procentach iloraz kwoty na wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji (poddziałanie 19.4) oraz kwoty na wsparcie operacji w ramach LSR (poddziałanie 19.2) (szczegółowe wyjaśnienie dotyczące maksymalnych kwot wsparcia w ramach poddziałania 19.2 w części VII niniejszego opracowania, a w ramach poddziałania 19.4 – w części VI.B). Tak wyznaczone stawki procentowe powinny mieć zastosowanie do kwalifikowalnych wydatków publicznych w ramach poddziałania 19.2 PROW 2014-2020, a więc do wsparcia z art. 35 ust. 1 lit. b finansowanego w ramach PROW 2014-2020.

Rekomendowana metoda oznacza, że stawkę procentową (flat rate) ustala się osobno dla każdej LSR. W przypadku LSR gdzie na poddziałania 19.2 i 19.4 przewidziano maksymalne możliwe kwoty, stawki procentowe będą zgodne z poniższą tabelą.

Tabela 10: Rekomendowane maksymalne kwoty na wsparcie operacji w ramach LSR (poddziałanie 19.2) oraz na wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji (poddziałanie 19.4) udzielane w ramach poszczególnych LSR oraz wysokości procentowych stawek dla ustalenia wysokości wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji w zależności od liczby ludności wiejskiej zamieszkałej na obszarze objętym LSR

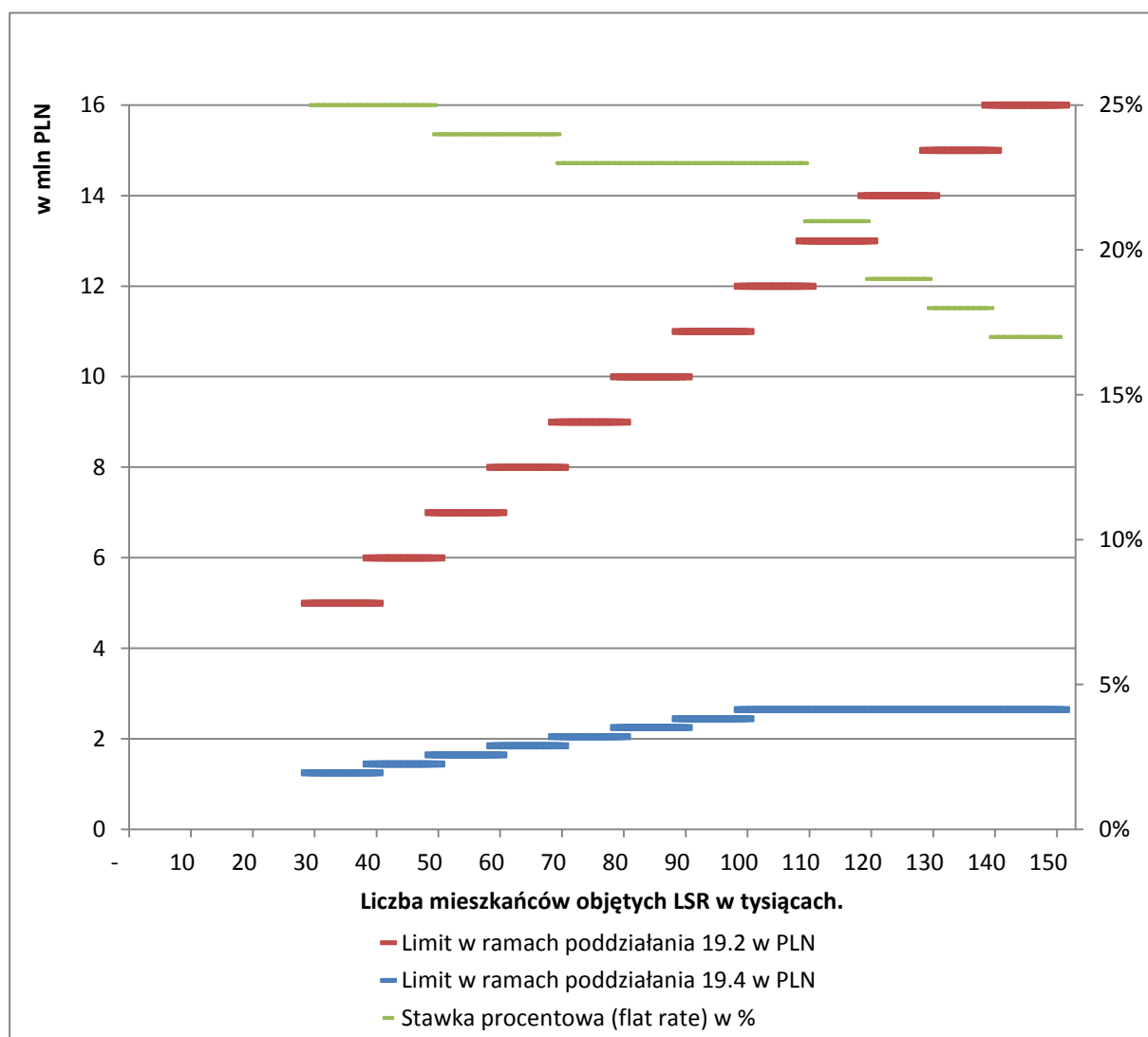
Ludność zamieszkała na obszarze objętym przez LSR	Maksymalna kwota w ramach poddziałania 19.2 w ramach danej LSR	Maksymalna kwota w ramach poddziałania 19.4 w ramach danej LSR	Stawka procentowa (flat rate) przed zaokrągleniem	Stawka procentowa (flat rate) po zaokrągleniu
od 30 000 do 39 999	5 000 000 PLN	1 250 000 PLN	25,00%	25,00%
od 40 000 do 49 999	6 000 000 PLN	1 450 000 PLN	24,17%	25,00%
od 50 000 do 59 999	7 000 000 PLN	1 650 000 PLN	23,57%	24,00%
od 60 000 do 69 999	8 000 000 PLN	1 850 000 PLN	23,13%	24,00%
od 70 000 do 79 999	9 000 000 PLN	2 050 000 PLN	22,78%	23,00%
od 80 000 do 89 999	10 000 000 PLN	2 250 000 PLN	22,50%	23,00%
od 90 000 do 99 999	11 000 000 PLN	2 450 000 PLN	22,27%	23,00%
od 100 000 do 109 999	12 000 000 PLN	2 650 000 PLN	22,08%	23,00%
od 110 000 do 119 999	13 000 000 PLN	2 650 000 PLN	20,38%	21,00%
od 120 000 do 129 999	14 000 000 PLN	2 650 000 PLN	18,93%	19,00%
od 130 000 do 139 999	15 000 000 PLN	2 650 000 PLN	17,67%	18,00%
od 140 000 do 150 000	16 000 000 PLN	2 650 000 PLN	16,56%	17,00%

Warto zauważyć, że procentowe stawki ryczałtowe (flat rate) nie oznaczają udzielenia pomocy w wysokości będącej iloczynem maksymalnej kwoty na poddziałanie 19.2 i odpowiedniej stawki. Udzielanie wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji w formie flat rate financing, którego podstawą jest wysokość kwalifikowalnych wydatków publicznych w ramach poddziałania 19.2 oznacza, że ilekroć składany jest wniosek o płatność w ramach poddziałania 19.4 jako kwotę do wypłaty można wpisać iloczyn kwalifikowalnych wydatków publicznych w ramach poddziałania i właściwej stawki flat rate pomniejszony o dotychczas wypłacone środki w ramach poddziałania 19.4 dla danej LGD.

W związku z tym, że przy ustalaniu stawek flat rate dokonuje się zaokrąglenia w górę, iloczyn kwoty na wsparcie w ramach poddziałania 19.2 i odpowiedniej stawki flat rate może być większy od kwoty na poddziałanie 19.4, pomoc w ramach poddziałania 19.4 powinna być wypłacana do limitu równego kwocie na wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji, będącej podstawą wyznaczenia stawki flat rate.

Zmienność stawek flat rate (w %) na tle maksymalnych kwot wsparcia (w zł) w zależności od wielkości obszaru objętego LSR prezentuje poniższy wykres.

Wykres 8: Zmienność stawek flat rate (w %) na tle maksymalnych kwot wsparcia (w zł) w zależności od wielkości obszaru objętego LSR

Jak wskazano w rekomendacjach w części II.B, w przypadku LSR wielofunduszowych procentowa stawka ryczałtowa (flat rate) powinna być wyznaczone jako zaokrąglony w górę do dwóch miejsc po przecinku i wyrażony w procentach iloraz kwoty na wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji (poddziałanie 19.4), właściwej dla LSR wielofunduszowych, oraz kwoty na wsparcie operacji

w ramach LSR ze wszystkich EFSI, w tym w ramach poddziałania 19.2 PROW 2014-2020 (szczegółowe wyjaśnienie dotyczące maksymalnych kwot wsparcia w ramach poddziałania 19.4 w odniesieniu do LSR wielofunduszowych w części VI.B niniejszego opracowania). Zatem stawka procentowa w przypadku LSR wielofunduszowej powinna być wyznaczana w analogiczny sposób jak w przypadku LSR jednofunduszowych, przy czym za podstawę należy przyjąć kwotę na wdrażanie operacji w ramach LSR ze wszystkich EFSI oraz maksymalną wysokość pomocy w ramach poddziałania 19.4 w przypadku LSR wielofunduszowych zróżnicowaną ze względu na udział wszystkich EFSI. Przyjęcie takiego sposobu wyznaczania stawki procentowej w odniesieniu do LSR wielofunduszowych oznacza, że osiągnie ona poziom najwyższej stawki procentowej właściwej dla LSR jednofunduszowych (25%) jedynie w przypadku, gdy kwota na wsparcie operacji w ramach LSR ze wszystkich EFSI (w tym w ramach poddziałania 19.2 PROW 2014-2020) będzie równa lub wyższa niż 6 600 000 PLN i niższa niż 6 875 000 PLN. Mając na uwadze zasady ustalania wysokości wsparcia operacji w ramach LSR w ramach poszczególnych EFSI, LSR zakładających takie kwoty nie należy się spodziewać. Gdyby jednak w umowie ramowej została określona niższa kwota na wsparcie operacji w ramach LSR, stawka procentowa nie powinna być wyższa niż 25%.

Co istotne w przypadku LSR wielofunduszowych, gdzie maksymalna wysokość wsparcia na koszty bieżące i aktywizację jest równa bądź wyższa niż maksymalna wysokość wsparcia na koszty bieżące i aktywizację dla największych LSR jednofunduszowych (2 650 000 PLN i więcej) stawka procentowa ustalona w powyższy sposób jest niższa niż 15%. Warto zauważyć, że zgodnie z art. 68 ust. 1 lit. b rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 „w przypadku gdy realizacja operacji prowadzi do powstania kosztów pośrednich, mogą one być obliczone według stawki ryczałtowej w wysokości do 15% bezpośrednich kwalifikowalnych kosztów personelu, przy czym państwo członkowskie nie jest zobowiązane do dokonywania żadnych obliczeń w celu ustalenia stawki mającej zastosowanie”. Wprawdzie przepis ten nie ma bezpośredniego zastosowania w odniesieniu do kosztów bieżących i aktywizacji, jednak jest to przykład rekomendowanych przez Komisję Europejską uproszczeń i wskazuje że w przypadku stawki procentowej (flat rate) na poziomie do 15% nie jest wymagane żadne uzasadnienie.

Jednocześnie, tak wyznaczone stawki procentowe powinny mieć zastosowanie nie do kwalifikowalnych wydatków publicznych w ramach poddziałania 19.2 PROW 2014-2020, a do pomocy wypłaconej w ramach wsparcia z art. 35 ust. 1 lit. b w ramach wszystkich programów, których środki współfinansują realizację LSR wielofunduszowej.

B. Kwoty (maksymalne) wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji

Jak zapisano w założeniach do opracowania, stawki flat rate powinny wynikać z danych historycznych, a jednocześnie muszą uwzględniać minimalne wymagania stawiane LGD i być z nimi ściśle powiązane. Skoro wysokość poszczególnych stawek flat rate (w %) ma wynikać z rekomendowanych maksymalnych wysokości środków LSR na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji (w PLN), to przede wszystkim te ostatnie (kwoty w PLN) powinny wynikać z danych historycznych, przy jednoczesnym uwzględnieniu minimalnych wymagań stawianych LGD.

Podstawową kwotą, na podstawie której powinny być wyznaczone stawki flat rate dla najmniejszych LGD, jest kwota 1 250 000 PLN – kwota rekomendowana jako maksymalna wysokość środków na LSR obejmujący obszar zamieszkały przez mniej niż 40 tys. mieszkańców. Podstawą ustalenia tej kwoty jest średni koszt miesięczny ponoszony przez „wzorcowe” LGD zatrudniające co najmniej dwóch pracowników. Średnie miesięczne koszty LGD wynikające z ankiet wypełnionych w ramach pogłębionej analizy, z wyłączeniem LGD które nie spełniają warunku zatrudnienia co najmniej 2 pracowników równy jest 13 522 PLN. Tak ustalony koszt miesięczny został pomnożony przez 84 miesiące funkcjonowania LGD, oraz urealniony do przyszłych wartości przepływów pieniężnych wskaźnikiem wzrostu cen na poziomie 3% rocznie (wyliczone FV przepływów pieniężnych) dając 1 250 000 PLN. Wskaźnik 3% rocznie został ustalony na poziomie analogicznym do średniorocznej inflacji w latach 2009-2013.

Nie ulega wątpliwości że wysokość wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji powinna być zróżnicowana w zależności od liczby mieszkańców zamieszkałych na obszarze LGD - powinna rosnąć wraz ze wzrostem liczby mieszkańców objętych obszarem LSR (działalnością LGD). Jak już wskazano w części IV.A wzrost ten powinien być nie liniowy - a skokowy. Kolejne kwoty (maksymalne) powinny mieć zastosowanie do LGD o liczbie ludności z kolejnych przedziałów, a podstawowa rozpiętość tych przedziałów to 10 tys. mieszkańców począwszy od 30 tys. O ile do LGD z przedziału 30-40 tys. zastosowanie powinna mieć kwota 1 250 000 PLN, wysokość wsparcia dla LGD z kolejnych przedziałów powinna być powiększona o odpowiednią wielokrotność dodatkowej kwoty – 200 000 PLN. Kwota ta jest ściśle powiązana z minimalnym wymaganiem odnoszącym się do zatrudnienia (zmieniającym się skokowo wraz ze wzrostem liczby ludności objętej obszarem LSR) i została wyprowadzona (podobnie jak w przypadku wsparcia przygotowawczego) z przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce za miesiąc listopad 2014 roku (4 005 PLN + koszty pracodawcy x 84 miesięcy x 0,5 etatu = 200 000 PLN w zaokrągleniu do pełnych tysięcy PLN). 200 000 PLN na cały okres oznacza 2 381 PLN na miesiąc, czyli średnie wynagrodzenia (z pełnymi kosztami pracodawcy) za 0,5 etatu.

Z kolei mając na uwadze wnioski płynące z analizy średnich kosztów LGD w ramach PROW 2007-2013 i coraz mniejszego związku pomiędzy tą średnią a limitem na działanie 431 PROW 2007-2013 wyznaczonym w sposób liniowy, wsparcia dla LGD z przedziałów 110-120 tys. i kolejnych nie powinny uzyskiwać wsparcia wyższego od tych LGD które są w przedziale 100-110 tys. Zatem najwyższa z maksymalnych kwot wsparcia zastosowanie powinna mieć do LGD z przedziału 100-150 tys. mieszkańców.

Maksymalnych kwot wsparcia kosztów bieżących i aktywizacji rekomendowanych w stosunku do LSR jednofunduszowych nie można bezpośrednio zastosować do LSR wielofunduszowych. Nie znaczy to bynajmniej, że brak jest jakichkolwiek podstaw do wyznaczenia odpowiednich kwot i stawek w odniesieniu do LSR wielofunduszowych, w tym do wykorzystania podstawowych założeń, które zostały przyjęte przy wyznaczaniu kwot wsparcia w odniesieniu do LSR jednofunduszowych.

O ile jednak wsparcie w ramach poddziałania 19.4 w przypadku LSR jednofunduszowych związane jest jedynie z obsługą poddziałania 19.2 w ramach PROW 2014-2020, o tyle w przypadku LSR wielofunduszowych wsparcie to związane jest z obsługą całości wsparcia z art. 35 ust. 1 lit. b (ze wszystkich EFSI współfinansujących daną LSR). W takich przypadkach koszty bieżące i aktywizacja wymagają większego wsparcia w związku z wykonywaniem zadań LGD w stosunku do więcej niż jednego EFSI. Zgodnie bowiem z art. 11 ust. 1 zdanie drugie ustawy RLKS, jeżeli realizacja LSR ma być współfinansowana ze środków więcej niż jednego spośród EFSI, w uchwale o wyborze LSR wyznacza się spośród EFSI fundusz wiodący, o którym mowa w art. 32 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013, w celu wspierania wszystkich kosztów bieżących i aktywizacji związanych z daną LSR.

Jednocześnie o ile wysokość środków na realizację poddziałania 19.2 związana jest bezpośrednio z liczbą ludności objętej LSR, o tyle liczba ludności objętej LSR nie jest jedyną determinantą wysokości środków na realizację operacji w ramach LSR z innych niż PROW 2014-2020 programów. Tym samym wysokość wsparcia w ramach poddziałania 19.4, w przypadku LSR gdzie EFRROW jest funduszem wiodącym, nie może być ściśle powiązana z liczbą ludności. Wysokość wsparcia na poddziałanie 19.4 może być natomiast powiązana z wysokością środków na wsparcie wdrażania operacji w ramach LSR ze wszystkich EFSI. Z kolei mając na uwadze, że wysokość środków na realizację poddziałania 19.2 związana jest bezpośrednio z liczbą ludności objętej LSR, a wysokość wsparcia na poddziałanie 19.4 w przypadku LSR wielofunduszowych powiązana może być z wysokością środków na wsparcie wdrażania operacji w ramach LSR (w tym na poddziałanie 19.2 PROW), wysokość środków na realizację poddziałania 19.4 w przypadku LSR jednofunduszowych również można zróżnicować ze względu na wysokość środków na wsparcie wdrażania operacji w ramach LSR – w tym przypadku tylko w ramach poddziałania 19.2 PROW.

Nie ma wątpliwości że Wsparcie kosztów bieżących i aktywizacji w przypadku LSR wielofunduszowej powinno być wyższe niż to, które byłoby dostępne tylko w oparciu o zasady wyznaczania mające zastosowanie do LSR jednofunduszowych. Podobnie jak w przypadku LSR współfinansowanych

jedynie ze środków EFRROW, w przypadku LSR wielofunduszowych powinna zostać określona kwota wskazująca absolutne minimum. Jako absolutne minimum rekomenduje się 1 650 000 PLN, a więc kwotę podstawową w przypadku LSR współfinansowanej jedynie z EFRROW (1 250 000 PLN) powiększoną o koszty związane z 1 etatem w okresie realizacji LSR (400 000 PLN). Podstawowa kwota wsparcia w ramach poddziałania 19.4 w przypadku LSR wielofunduszowych dotyczyć powinna LSR, które zakładają wsparcie na poziomie niższym niż 10 mln PLN.

Jednocześnie, tak jak w przypadku LSR współfinansowanych jedynie z EFRROW, rekomenduje się aby wysokość wsparcia w ramach poddziałania 19.4 wzrastała wraz ze wzrostem liczby ludności, a więc także wraz ze wzrostem kwoty wsparcia na poddziałanie 19.2, tak w przypadku LSR wielofunduszowych rekomenduje się aby wysokość wsparcia w ramach poddziałania 19.4 wzrastała wraz ze wzrostem kwoty wsparcia na realizację LSR, a więc wsparcia ze wszystkich EFSI. Podobnie jak w przypadku LSR jednofunduszowych, w przypadku LSR wielofunduszowych zróżnicowanie maksymalnej kwoty pomocy w ramach poddziałania 19.4 powinno być także skokowe, związane z kosztem 0,5 etatu w okresie realizacji LSR (200 000 PLN), z tym że o ile w przypadku LSR jednofunduszowych związane było to ze wzrostem kwoty wsparcia na poddziałanie 19.2 o 1 mln PLN, o tyle w przypadku LSR wielofunduszowych wzrost kwoty na wsparcie w ramach poddziałania 19.4 powinien być związany ze wzrostem kwoty wsparcia na realizację operacji w ramach LSR w ramach wszystkich EFSI o 2 mln PLN. Różnica w tym zakresie związana jest ze stałym charakterem części kosztów wdrażania LSR.

Podobnie jak w przypadku LSR jednofunduszowych, w przypadku LSR wielofunduszowych proponuje się aby po przekroczeniu pewnego poziomu podstawy ustalenia wysokości wsparcia wysokość wsparcia „Kosztów bieżących i aktywizacji” nie wzrastała. W przypadku LSR jednofunduszowych dotyczy to maksymalnego poziomu 2 650 000 PLN mającego zastosowanie do LSR gdzie liczba ludności wiejskiej zawiera się w granicach od 100 000 do 150 000, a więc do LSR, gdzie na wdrażanie operacji w ramach LSR, a właściwie na wsparcie w ramach poddziałania 19.2, przewidziano od 12 000 000 do 16 000 000 PLN. W przypadku LSR wielofunduszowych wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji nie powinno przekraczać 3 450 000 PLN, a kwota ta powinna mieć zastosowanie do LSR gdzie na wdrażanie operacji w ramach LSR, w tym na wsparcie w ramach poddziałania 19.2, przewidziano 26 000 000 PLN i więcej (biorąc pod uwagę zasady ustalania wysokości wsparcia w ramach pozostałych EFS kwota wsparcia na wdrażanie operacji w ramach pojedynczej LSR, a z różnych EFSI może przekroczyć nawet 30 000 000 PLN).

Tak ustalone maksymalne kwoty wsparcia na koszty bieżące i aktywizację w odniesieniu do LSR wielofunduszowych, a więc maksymalne kwoty wsparcia na koszty bieżące i aktywizację przez fundusz wiodący, są wynikiem uzgodnień pomiędzy czterema instytucjami zarządzającymi programami, które wdrażają rozwój lokalny kierowany przez społeczność zgodnie z art. 32-35 rozporządzenia nr 1303/2013.

C. Uzasadnienie w kontekście danych historycznych

Powyższe maksymalne kwoty wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji w odniesieniu do LSR jednofunduszowych (EFRROW) przeliczone na miesiąc (wsparcie projektowane na 84 miesiące) oznaczają sfinansowanie w ramach wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji od 14 881 do 31 548 PLN kosztów miesięcznie, zgodnie z tabelą nr 11.

Wsparcie „miesięczne” dla LGD z pierwszych 4 przedziałów (30-40, 40-50, 50-60 i 60-70 tys.) w wysokościach odpowiednio 14 881 PLN, 17 262 PLN, 19 643 PLN oraz 22 024 PLN nie wykracza ponad najwyższe wartości średnich kosztów ponoszonych przez LGD na funkcjonowanie, nabywanie umiejętności i aktywizację działające na obszarze o liczbie mieszkańców zawierających się w tych przedziałach – odpowiednio 15 566 PLN, 21 482 PLN, 24 462 PLN oraz 26 511 PLN.

Wsparcie miesięczne dla LGD z kolejnych 3 przedziałów (70-80, 80-90 oraz 90-100 tys.) w wysokościach odpowiednio 24 405 PLN, 26 786 PLN oraz 29 167 PLN jest poniżej średnich wartości

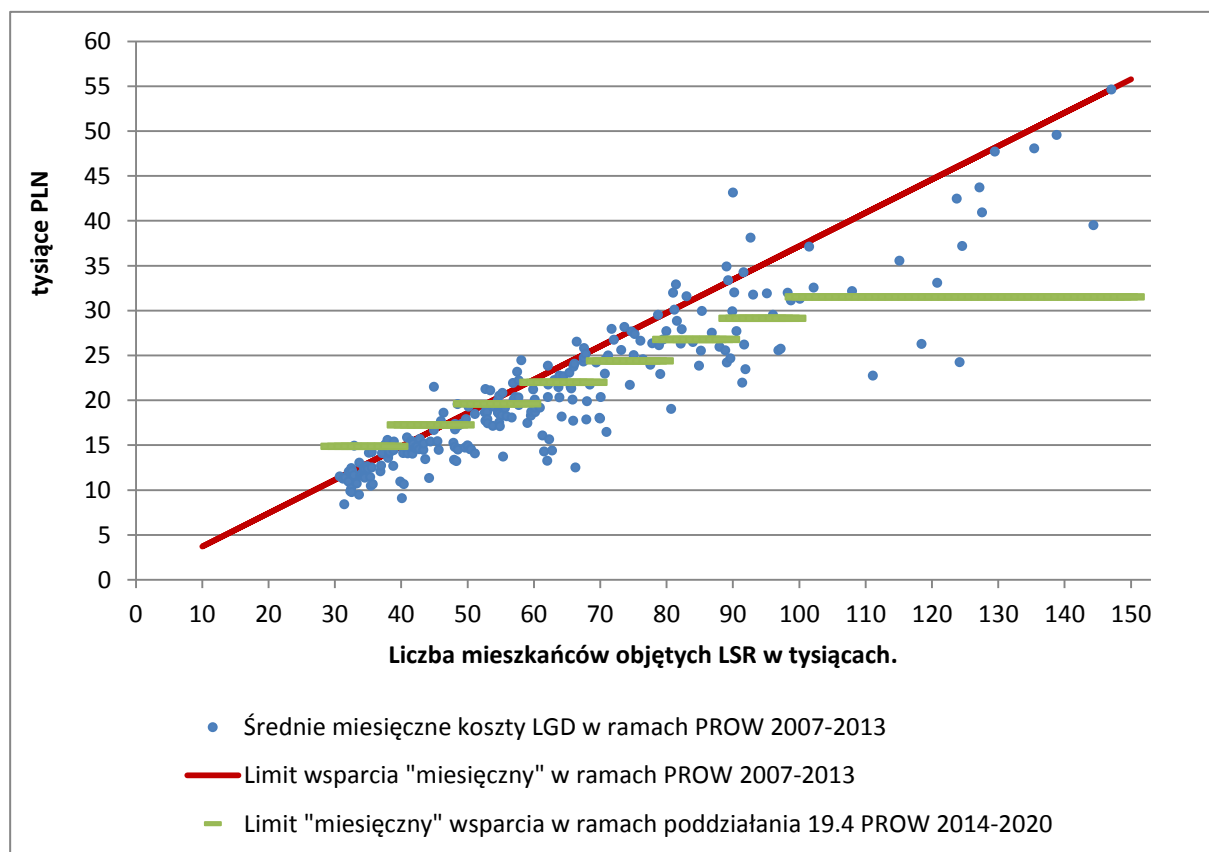
średnich kosztów ponoszonych przez LGD w tych przedziałach – odpowiednio 24 863 PLN, 28 018 PLN oraz 30 287 PLN.

Z kolei najwyższe wsparcie miesięczne dla LGD o liczbie ludności większej niż 100 tys. – 31 548 PLN jest nieznacznie niższe od najniższej wartości średnich kosztów LGD z przedziału 100-110 tys. mieszkańców (31 304 PLN).

Tabela 11: Rekomendowane maksymalne kwoty (ogółem oraz w przeliczeniu na jeden miesiąc) na wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji (poddziałanie 19.4) udzielane w ramach poszczególnych LSR w zależności od liczby ludności wiejskiej zamieszkałej na obszarze tych LSR.

Ludność zamieszkała na obszarze objętym przez LSR	Maksymalna kwota na wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji (poddziałanie 19.4) udzielane w ramach danej LSR	Maksymalna kwota wsparcia w ramach działania 19.4 w przeliczeniu na miesiąc
od 30 000 do 39 999	1 250 000 PLN	14 881 PLN
od 40 000 do 49 999	1 450 000 PLN	17 262 PLN
od 50 000 do 59 999	1 650 000 PLN	19 643 PLN
od 60 000 do 69 999	1 850 000 PLN	22 024 PLN
od 70 000 do 79 999	2 050 000 PLN	24 405 PLN
od 80 000 do 89 999	2 250 000 PLN	26 786 PLN
od 90 000 do 99 999	2 450 000 PLN	29 167 PLN
od 100 000 do 150 000	2 650 000 PLN	31 548 PLN

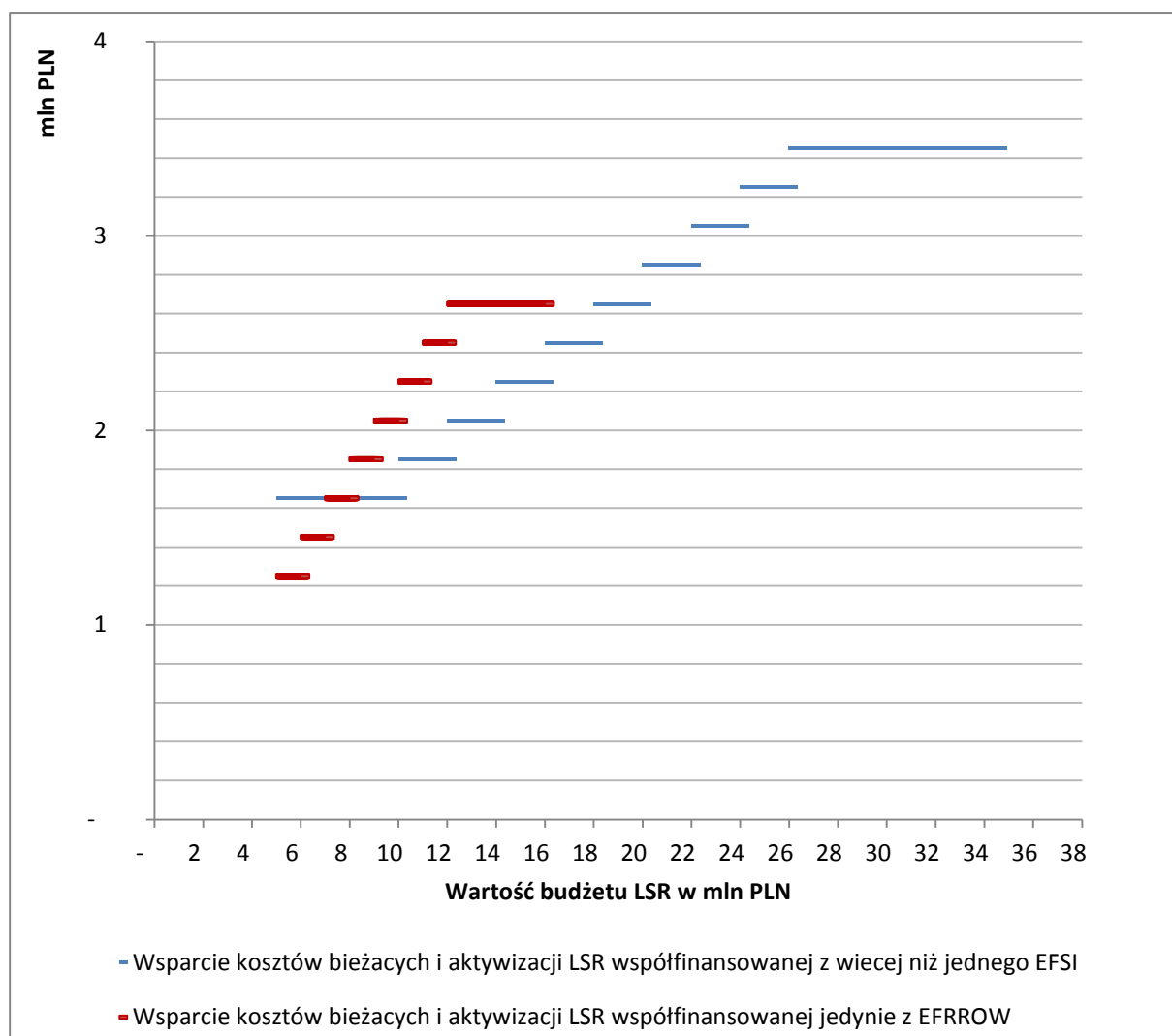
Wykres 9: Limit na wsparcie w ramach poddziałania 19.4 PROW 2014-2020 a średnie miesięczne koszty LGD oraz limit wsparcia przypadający na jeden miesiąc w ramach działania 431 PROW 2007-2013

D. Maksymalne kwoty wsparcia w przypadku LSR wielofunduszowych, a maksymalne kwoty wsparcia w przypadku LSR jednofunduszowych

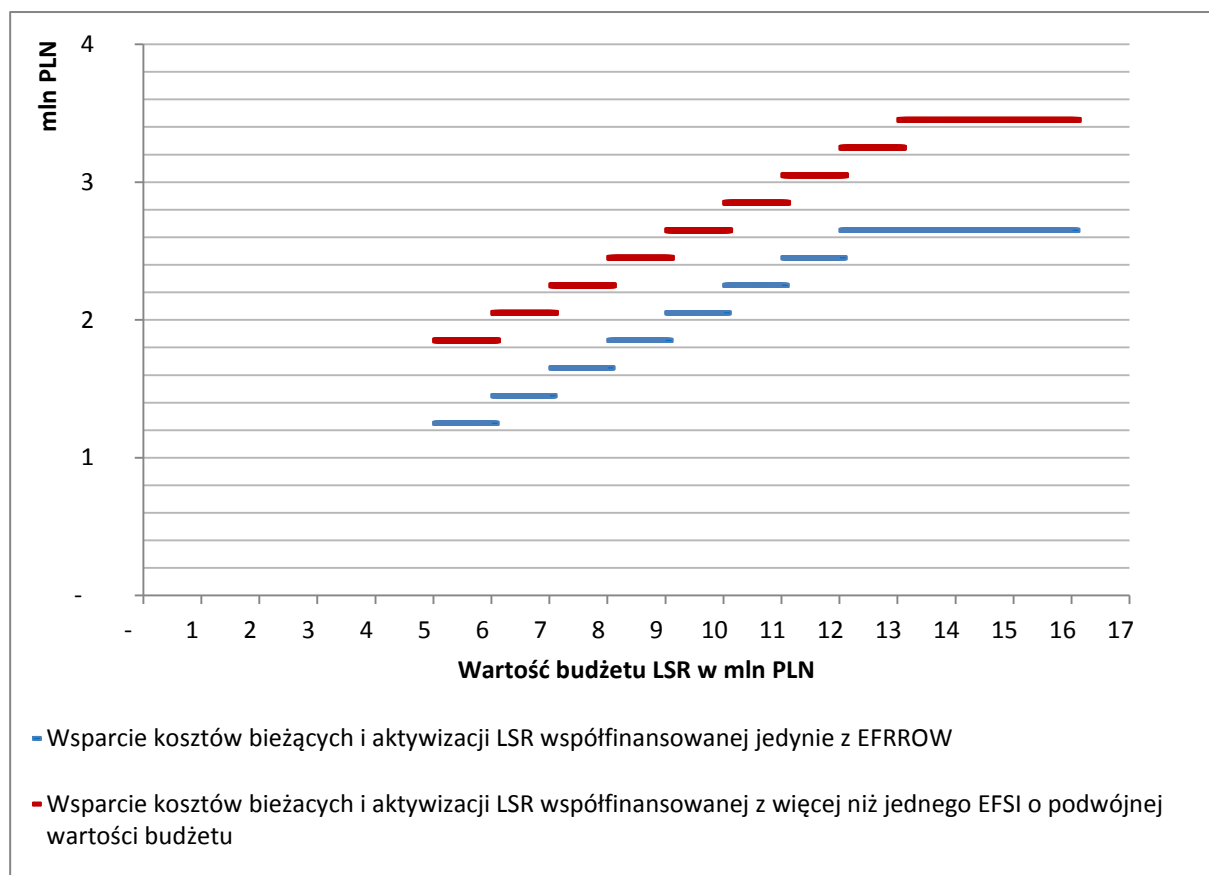
Maksymalna wysokość wsparcia w ramach poddziałania 19.4 rekomendowana w odniesieniu do LSR wielofunduszowych jest niższa od maksymalnej wysokości wsparcia w ramach tego poddziałania rekomendowanej w odniesieniu do LSR jednofunduszowych przy takiej samej kwocie wsparcia na realizację LSR, co obrazuje poniższy wykres.

Wykres 10: Porównanie wysokości wsparcia w ramach poddziałania 19.4 w zależności od wysokości podstawy ustalenia tego wsparcia w przypadku gdy LSR finansowana jest jedynie z EFRROW oraz w przypadku gdy EFRROW jest funduszem wiodącym.

Z tego powodu, z punktu widzenia LGD właściwszym jest porównanie wysokości wsparcia na koszty bieżące i aktywizację w odniesieniu do LSR współfinansowanej jedynie z EFRROW z wysokością wsparcia na koszty bieżące i aktywizację w odniesieniu do LSR współfinansowanej z więcej niż jednego EFSI, gdzie wysokość środków na wdrażanie operacji w ramach LSR (w tym w ramach poddziałania 19.2 PROW) jest dwa razy większa niż wysokość środków na wdrażanie operacji w ramach LSR finansowanej tylko ze środków EFRROW, co obrazuje poniższy wykres.

Wykres 11: Porównanie wysokości wsparcia w ramach poddziałania 19.4 w odniesieniu do LSR współfinansowanej jedynie z EFRROW z wysokością wsparcia w ramach poddziałania 19.4 w odniesieniu do LSR współfinansowanej z więcej niż jednego EFSI, gdzie wysokość środków na wdrażanie operacji w ramach LSR jest dwa razy większa niż wysokość środków na wdrażanie operacji w ramach LSR finansowanej tylko ze środków EFRROW.

W każdym przypadku włączenia do LSR dodatkowego EFSI ze środkami w tej samej wysokości co EFRROW oznacza, że maksymalna wysokość wsparcia na koszty bieżące i aktywizację wzrasta o 600 lub 800 tys. zł. Jednocześnie w przypadku najmniejszych LSR oznacza to wzrost wysokości wsparcia niemal o 50%, z kolei w większych LSR już tylko o niespełna 23%. Związane jest to z faktem, że część kosztów bieżących i aktywizacji nie ma charakter stały. Część kosztów ponoszona jest niezależnie od tego czy LSR zakłada współfinansowanie z jednego czy więcej EFSI, co jest związane z tym że mimo zwiększenia wysokości środków na wdrażanie LSR, dotyczyć będą one tego samego obszaru i tej samej ludności – potencjalnych beneficjentów, stąd istotna część kosztów aktywizacji ma charakter stały.

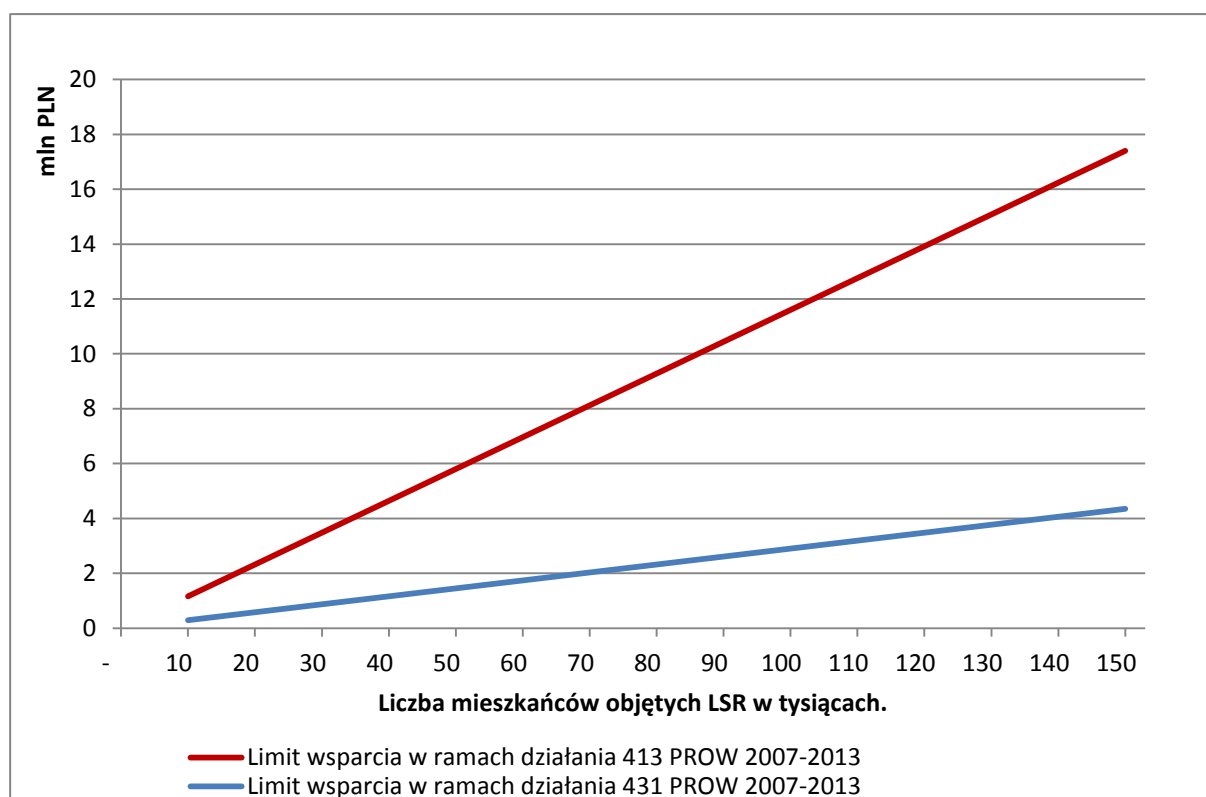
Jednocześnie wysokość maksymalnych kwot wsparcia kosztów bieżących i aktywizacji w odniesieniu do LSR wielofunduszowych jest niższa niż suma wsparcia na koszty bieżące i aktywizację jakie przysługiwałoby dwóm LSR współfinansowanym tylko z jednego EFSI (np. jedna LSR z EFRROW, a druga z EFMR).

VII. Zasady ustalania wysokości środków na LSR – analiza, wnioski i uzasadnienie

A. Zasady ustalania wysokości środków na LSR w ramach PROW 2007-2013

Mając na uwadze art. 12 ust. 1 pkt 2 oraz art. 13 ust. 2 ustawy PROW 2007-2013 umowa ramowa (zawierana z LGD wybraną do realizacji LSR w ramach PROW 2007-2013) określa wysokość środków, do których przyznawana jest pomoc w ramach działań 413 oraz 431 PROW 2007-2013. Z kolei zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia w sprawie wyboru LGD³⁷ wysokość środków przewidzianych na działanie 413 wynosi nie więcej niż iloczyn liczby mieszkańców i kwoty 116 PLN, a wysokość środków przewidzianych na działanie 431 – nie więcej niż iloczyn liczby mieszkańców i kwoty 29 PLN. Dodatkowo zgodnie z § 2a rozporządzenia LGD mogły ubiegać się o dodatkowe środki, jednak ich wysokość nie była już tak ściśle związana z liczbą ludności. Poniższy wykres przedstawia limity na działania 413 i 431 w zależności od liczby ludności bez środków na dodatkowe zadania.

Wykres 12: Limity wsparcia w ramach działań 413 i 431 PROW 2007-2013

Kwoty 116 PLN oraz 29 PLN zostały ustalone jako części wskazanych w PROW 2007-2013 alokacji na te działania przypadające na jednego mieszkańca obszaru kwalifikującego się do objęcia podejściem Leader w ramach PROW 2007-2013. W przypadku LSR obejmującej swym obszarem 10 tys. mieszkańców limit wsparcia w ramach działania 413 równy był 1 160 000 PLN, a w przypadku LSR obejmującej swym obszarem 30 tys. mieszkańców – 3 480 000 PLN. W ramach działania 431 limity te to odpowiednio 290 000 PLN oraz 870 000 PLN.

³⁷ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 maja 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 (Dz. U. Nr 103, poz. 660, z późn. zm.)

B. Wysokość środków LSR na wdrażanie operacji w ramach LSR

Oczywistym jest, że wysokość środków na LSR na wdrażanie operacji w ramach LSR powinna być zróżnicowana. Zarówno beneficjentami jak i faktycznymi korzystającymi z efektów realizacji operacji w ramach LSR są nie tylko konkretne LGD, ale przede wszystkim szeroko rozumiana lokalna społeczność, czyli mieszkańcy, przedsiębiorcy, organizacje społeczne czy samorządy z obszaru objętego LSR, przy czym przedsiębiorcy, organizacje społeczne i samorządy to w istocie mieszkańcy. Zatem im więcej mieszkańców obszaru tym większa kwota powinna przypadać na LSR – do dyspozycji w ramach LSR.

Z kolei zgodnie z zapisami poradników KE w zakresie RLKS, KE uważa, że lokalne budżety na RLKS muszą mieć pewną „masę krytyczną”, aby coś zmienić, przy czym jeśli chodzi o całkowitą pulę publicznych środków finansowych na cały okres finansowania, budżet nie powinien być niższy niż około 3 miliony EUR na siedem lat (tj. ok. 12 mln PLN). Mając na uwadze wysokość środków przewidzianych w PROW 2014-2020 na działanie LEADER w polskich warunkach jest to niemożliwe, a kwota 12 mln PLN może być co najwyżej średnim budżetem LSR, co sygnalizowane było służbom KE podczas tworzenia tych poradników. Niemniej jednak jest to wyraźny sygnał aby najniższe budżety LSR finansowanych w ramach PROW 2014-2020 były wyższe od budżetów LSR finansowanych w ramach PROW 2007-2013, co zresztą znajduje potwierdzenie w obserwacjach dotyczących wdrażania tych ostatnich LSR.

Oprócz tego, że mniejsze LGD nie dysponują dostatecznym potencjałem (masą krytyczną) pozwalającą wygenerować strategię i projekty, to dysponują także niewystarczającą ilością środków na swoje funkcjonowanie, co tylko częściowo zostało zniwelowane podniesieniem minimalnej liczby mieszkańców na obszarze objętym LSR. Dlatego też maksymalna kwota wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji nie jest ustalana na zasadzie liniowej funkcji liczby ludności i określonej kwoty a w sposób „bardziej sprawiedliwy” uwzględniając fakt, że istotna część kosztów LGD (w tym kosztów administracyjnych) ma charakter stały – niezależny od wielkości obszaru objętego LSR.

Mając na uwadze ograniczenie dotyczące wysokości wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji powiązane z wysokością wsparcia na realizację operacji w ramach LSR wyższa podstawowa kwota wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji wymaga także wyższej podstawowej kwoty na realizację operacji w ramach LSR.

Zgodnie z PROW 2014-2020 zakłada się, że LSR objętych zostanie 16 120 000 mieszkańców obszarów wiejskich, tj. 79,7 % ludności zamieszkałej na obszarach wiejskich według definicji przyjętej na potrzeby działania LEADER PROW 2014-2020 (i zgodnie z przepisami projektowanej ustawy o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności, tj. mieszkańców w liczbie 20 225 295). Wyjaśnienia wymaga, że procent ludności wiejskiej wskazany w PROW 2014-2020, tj. 58.19 % ustalony został w oparciu o inną definicję ludności wiejskiej, tj. definicję Eurostat, zgodnie z którą ludność wiejska w Polsce to 27 701 238 osób.

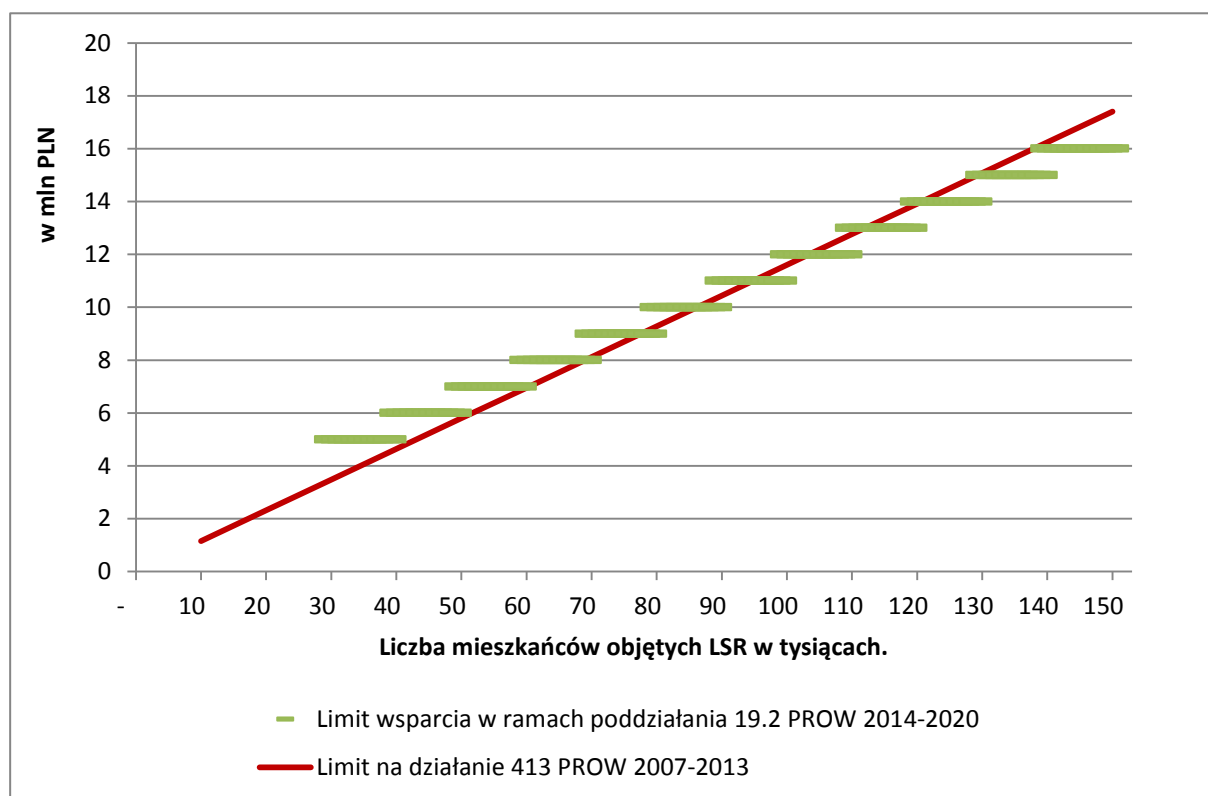
W związku z tym, że szacowana kwota wydatków publicznych na poddziałanie 19.2 PROW 2014-2020 to 594 299 913 EUR, to przy kursie 4 PLN/EUR średnio na jednego mieszkańca przypada 117 PLN przy pełnym pokryciu obszarów wiejskich LSR oraz 147 PLN przy pokryciu obszarów wiejskich w 80%. Przy założeniu że wysokość środków w ramach poddziałania 19.2 na poszczególne LSR ustalana jest jako iloczyn liczby mieszkańców i ww. kwot przypadających na jednego mieszkańca byłoby to odpowiednio 3 510 000 PLN oraz 4 410 000 PLN. Mając na uwadze oczekiwania KE jako maksymalną kwotę na wsparcie operacji w ramach LSR (poddziałanie 19.2) udzielane w ramach danej LSR rekomenduje się 5 000 000 PLN kwalifikowalnych wydatków publicznych (kwota podstawowa).

Oczywiście maksymalna kwota wsparcia powinna wzrastać wraz ze wzrostem liczby mieszkańców obszaru objętego LSR. Jednak z uwagi na zwiększenie kwoty podstawowej w stosunku do tego co wynika z prostego podziału dostępnych środków na jednego mieszkańca, wzrost ten powinien być odpowiednio mniejszy, tj. ograniczony wysokością dostępnych środków oraz planowanym pokryciem obszarów wiejskich LSR. Z kolei z uwagi na skokowy wzrost maksymalnej kwoty wsparcia na rzecz

kosztów bieżących i aktywizacji (poddziałanie 19.4 PROW 2014-2020) oraz formę udzielania tego wsparcia (flat rate financing) rekomendacja przewiduje także skokowy wzrost maksymalnej kwoty wsparcia realizacji operacji w ramach LSR (poddziałanie 19.2.PROW 2014-2020). Tym samym rekomenduje się aby kwota podstawowa (5 000 000 PLN) była maksymalną kwotą wsparcia w ramach poddziałania 19.2 w przypadku LSR obejmujących obszar zamieszkały przez mniej niż 40 tys. mieszkańców (30-40 tys.), a maksymalna kwota wsparcia na LSR z kolejnych przedziałów o rozpiętości 10 tys. mieszkańców wzrastała o 1 000 000 PLN, aż do 16 000 000 PLN w przypadku LSR obejmujących obszar zamieszkały przez nie mniej niż 140 tys. mieszkańców (140-150 tys.).

Poniższy wykres przedstawia poszczególne wartości maksymalnych wysokości wsparcia na poddziałanie 19.2 PROW 2014-2020 na tle limitu wsparcia na działanie 413 PROW 2007-2013 w zależności od liczby ludności objętej LSR.

Wykres 13: Porównanie wysokości środków w ramach poddziałania 19.2 PROW 2014-2020 z wysokością środków na działanie 413 PROW 2007-2013

Niemniej jednak, zgodnie z PROW „po dokonaniu oceny LSR, ostateczny budżet będzie ustalony z uwzględnieniem otrzymanej liczby punktów. Tym samym rekomenduje się, aby w przypadku, gdy w ramach oceny punktowej LSR otrzymała mniej niż 80% maksymalnej możliwej do uzyskania liczby punktów, kwota środków działania LEADER w ramach PROW 2014-2020 przewidzianych w tej LSR na poddziałanie 19.2 była pomniejszana o 5%, a w przypadku gdy LSR otrzymała mniej niż 70% - o 10%.

Ostateczne ustalenie kwoty wsparcia w ramach poddziałania 19.2 PROW, w zależności od ilości punktów w ramach oceny dokonanej w oparciu o kryteria wyboru, nie powinno powodować zmiany kwoty wsparcia w ramach poddziałania 19.4 PROW w sposób skokowy, a w oparciu o te same zasady co w przypadku zmiany kwoty wsparcia w ramach poddziałania 19.2 PROW.

VIII. Rekomendowane zasady finansowania a wysokość dostępnych środków w PROW 2014-2020

W chwili przygotowywania niniejszego opracowania nie jest znana ostateczna lista potencjalnych beneficjentów wsparcia przygotowawczego, ani tym bardziej wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji. Lista ta znana będzie dopiero w momencie zakończenia odpowiednio naboru wniosków o przyznanie pomocy w ramach wsparcia przygotowawczego i naboru wniosków w ramach konkursu o wybór LSR. Niemniej jednak należy się spodziewać że w większości będą to LGD wybrane do realizacji LSR w ramach PROW 2007-2013. To pozwala z kolei na wykonanie symulacji adekwatności rekomendowanych kwot / stawek w stosunku do dostępnych środków przeznaczonych na działanie LEADER wskazanych w PROW 2014-2020.

Mając na uwadze powyższe wykonano symulację, w której do LGD wybranych do realizacji LSR w ramach PROW 2007-2013, ale spełniających warunek dotyczący minimalnej liczby ludności wiejskiej przypisano alokacje w ramach poddziałań 19.2 i 19.4 oraz zastosowano rekomendowane kwoty / stawki wsparcia w ramach poddziałań 19.1 i 19.4. Założono przy tym że nie zmieni się skład członkowski gmin w tych LGD oraz to, że wszystkie te LGD ubiegać się będą o wsparcie przygotowawcze oraz wybór LSR. W efekcie łączne zapotrzebowanie na środki w ramach PROW 2007-2013 równe byłoby około 19,2 mln PLN w ramach poddziałania 19.1, około 1,9 mld PLN w ramach poddziałania 19.2 oraz około 437 mln PLN w ramach poddziałania 19.4, razem około 2,37 mld PLN, co stanowiłoby wykorzystanie dostępnych dla działania LEADER środków w 80%. Takie zapotrzebowanie dotyczyłoby LGD, których łączny obszar działalności obejmowałby 76% obszarów wiejskich kwalifikujących się do wsparcia w ramach działania LEADER.

Zwiększenie powyższego zapotrzebowania na zasadzie proporcji tak, aby dotyczyło obszaru obejmującego 85% obszarów wiejskich oznaczałoby wykorzystanie środków dostępnych na działanie LEADER (przez operacje realizowane w ramach poddziałań 19.1, 19.2 i 19.4) w 90%, a jeśli dotyczyć by miało obszaru obejmującego 90% obszarów wiejskich – wykorzystanie w 95%.

W zależności od przyjętego (na potrzeby symulacji) procentu pokrycia obszarów wiejskich pozostają kwoty równe odpowiednio 19%, 10% albo 5% i byłyby to kwoty w pierwszej kolejności dostępne na wsparcie przygotowania i realizacji projektów współpracy (poddziałanie 19.3 PROW 2014-2020) oraz ewentualne zwiększanie alokacji na poszczególne LSR w trakcie ich realizacji.

Mając na uwadze że w ramach PROW 2007-2013 wybrane LSR stanowiły o ponad 90% pokryciu obszarów wiejskich należy spodziewać się raczej ostatniego wariantu symulacji – wykorzystanie dostępnych środków na działanie LEADER przez operacje inne niż w ramach poddziałania 19.3 w 95% i możliwość udzielania wsparcia w ramach poddziałania 19.3 lub późniejszego zwiększania alokacji poszczególnych LSR w kwocie 5% dostępnych środków.

IX. Załączniki

A. Średnie miesięczne koszty funkcjonowania LGD ogółem ponoszone przez LGD, w tym koszty bieżące LGD w ramach PROW 2007-2013

Tabela 12: Wyłaconą pomoc w ramach działania 431 PROW 2007-2013 oraz średnie koszty LGD

L.p.	Pomoc wyłacona w ramach działania 431 PROW 2007-2013 w PLN	Pomoc wyłacona w zakresie kosztów bieżących w PLN	Początek okresu za który wyłacono pomoc	Koniec okresu za który wyłacono pomoc	Liczba miesięcy za który wyłacono pomoc	Średnie miesięczne koszty LGD w PLN	Średnie miesięczne koszty bieżące LGD w PLN	Ludność objęta działalnością LGD
1	728 529	565 353	2009-01-13	2014-03-31	63,4	11 491	8 917	30 784
2	737 763	582 493	2009-01-13	2014-05-31	65,5	11 264	8 893	31 255
3	507 864	358 073	2009-01-14	2013-12-31	60,4	8 408	5 928	31 446
4	681 829	528 714	2009-01-28	2013-12-31	59,9	11 383	8 827	31 617
5	671 114	526 475	2009-01-15	2014-01-31	61,4	10 930	8 575	32 084
6	664 996	485 045	2009-01-15	2013-07-31	55,3	12 025	8 771	32 122
7	540 121	424 593	2009-01-29	2013-07-31	54,8	9 856	7 748	32 364
8	739 450	557 732	2009-01-13	2014-01-31	61,5	12 024	9 069	32 388
9	331 201	253 935	2009-01-28	2011-09-29	32,5	10 191	7 813	32 506
10	743 656	572 634	2009-01-29	2013-12-31	59,9	12 415	9 560	32 532
11	622 171	469 876	2009-01-29	2014-04-25	63,7	9 767	7 376	32 554
12	815 252	596 937	2009-01-15	2014-07-31	67,4	12 096	8 857	32 680
13	774 982	575 092	2009-01-13	2014-06-30	66,5	11 654	8 648	32 919
14	994 794	804 757	2009-01-15	2014-07-10	66,7	14 914	12 065	32 961
15	684 335	497 662	2008-12-29	2014-03-31	63,9	10 709	7 788	33 333
16	582 171	490 786	2009-01-15	2014-01-31	61,4	9 482	7 993	33 701
17	864 307	621 549	2009-01-15	2014-06-30	66,4	13 017	9 361	33 729
18	624 623	498 769	2009-01-27	2013-06-28	53,8	11 610	9 271	33 881
19	759 359	583 637	2009-01-15	2014-04-30	64,4	11 791	9 063	34 068

L.p.	Pomoc wypłacona w ramach działania 431 PROW 2007-2013 w PLN	Pomoc wypłacona w zakresie kosztów bieżących w PLN	Początek okresu za który wypłacono pomoc	Koniec okresu za który wypłacono pomoc	Liczba miesięcy za który wypłacono pomoc	Średnie miesięczne koszty LGD w PLN	Średnie miesięczne koszty bieżące LGD w PLN	Ludność objęta działalnością LGD
20	819 554	631 747	2009-01-12	2014-06-30	66,5	12 324	9 500	34 438
21	831 418	613 592	2009-01-14	2014-06-30	66,4	12 521	9 241	34 445
22	703 656	461 121	2009-01-14	2013-12-23	60,1	11 708	7 673	34 465
23	569 784	458 327	2008-12-22	2013-01-09	49,3	11 557	9 297	34 468
24	824 167	635 096	2009-01-13	2014-06-30	66,5	12 393	9 550	34 547
25	704 366	496 213	2009-01-22	2014-02-28	62,1	11 342	7 991	34 552
26	763 025	595 449	2009-01-14	2013-12-30	60,4	12 633	9 858	34 891
27	759 435	512 639	2009-01-14	2014-01-31	61,4	12 369	8 349	35 061
28	909 816	765 563	2009-01-15	2014-04-30	64,4	14 128	11 888	35 194
29	758 722	442 775	2009-01-15	2014-06-30	66,4	11 427	6 668	35 381
30	632 284	492 776	2009-02-12	2014-01-31	60,5	10 451	8 145	35 484
31	828 382	647 126	2009-01-15	2013-10-31	58,3	14 209	11 100	35 619
32	794 588	602 871	2009-02-11	2014-04-30	63,5	12 513	9 494	35 629
33	659 170	614 438	2008-12-30	2014-01-31	61,9	10 649	9 926	35 736
34	737 385	592 030	2009-01-26	2014-01-31	61,0	12 088	9 705	36 893
35	817 628	597 026	2009-01-15	2014-04-30	64,4	12 696	9 271	37 001
36	931 717	610 035	2009-01-30	2014-07-07	66,1	14 096	9 229	37 177
37	910 886	711 315	2009-01-15	2013-12-31	60,4	15 081	11 777	37 652
38	1 027 382	806 317	2009-01-28	2014-06-30	66,0	15 566	12 217	37 952
39	902 269	719 502	2009-01-13	2014-06-30	66,5	13 568	10 820	38 067
40	879 976	528 026	2009-02-09	2014-03-31	62,5	14 080	8 448	38 204
41	867 550	661 454	2008-12-30	2013-12-31	60,9	14 245	10 861	38 287
42	807 891	519 352	2009-02-02	2014-04-29	63,7	12 683	8 153	38 833
43	808 649	642 191	2009-01-29	2013-07-31	54,8	14 756	11 719	38 886
44	942 761	802 375	2009-01-14	2014-05-31	65,4	14 415	12 269	38 895
45	945 177	684 535	2009-01-15	2014-01-31	61,4	15 394	11 149	38 920
46	620 655	458 337	2009-05-27	2014-01-22	56,7	10 946	8 084	39 927

L.p.	Pomoc wypłacona w ramach działania 431 PROW 2007-2013 w PLN	Pomoc wypłacona w zakresie kosztów bieżących w PLN	Początek okresu za który wypłacono pomoc	Koniec okresu za który wypłacono pomoc	Liczba miesięcy za który wypłacono pomoc	Średnie miesięczne koszty LGD w PLN	Średnie miesięczne koszty bieżące LGD w PLN	Ludność objęta działalnością LGD
47	538 557	475 962	2009-02-12	2013-12-27	59,3	9 082	8 026	40 137
48	908 850	689 823	2009-01-13	2014-04-30	64,4	14 113	10 712	40 329
49	328 926	282 307	2009-01-15	2011-07-31	30,9	10 645	9 136	40 432
50	988 513	789 846	2009-01-15	2014-02-28	62,3	15 867	12 678	40 938
51	918 901	644 337	2009-01-30	2014-04-10	63,2	14 540	10 195	40 973
52	927 333	616 168	2009-01-29	2014-06-30	65,9	14 072	9 350	40 999
53	948 234	713 352	2009-01-15	2014-04-30	64,4	14 724	11 077	41 361
54	994 447	723 429	2009-01-13	2014-04-30	64,4	15 442	11 233	41 545
55	982 554	466 713	2009-01-29	2014-04-30	63,9	15 376	7 304	41 602
56	931 325	612 798	2009-01-15	2014-01-31	61,4	15 168	9 980	41 613
57	1 008 403	809 661	2009-01-15	2014-07-10	66,7	15 118	12 139	41 721
58	840 016	661 039	2009-01-30	2013-12-31	59,9	14 024	11 036	41 762
59	956 535	804 591	2009-01-29	2014-04-15	63,4	15 087	12 691	41 824
60	896 555	658 606	2008-12-30	2013-12-31	60,9	14 722	10 815	42 194
61	969 016	758 525	2009-01-30	2014-07-11	66,3	14 616	11 441	42 290
62	953 033	707 212	2009-01-15	2014-04-24	64,2	14 845	11 016	42 455
63	935 024	717 337	2009-01-13	2014-04-30	64,4	14 519	11 139	42 773
64	986 174	628 867	2009-01-28	2014-03-31	62,9	15 678	9 998	42 834
65	881 232	648 530	2008-12-30	2013-12-31	60,9	14 470	10 649	43 390
66	1 007 119	771 703	2009-01-15	2014-06-30	66,4	15 167	11 622	43 416
67	605 165	415 828	2009-01-14	2012-09-28	45,1	13 418	9 220	43 650
68	717 744	561 333	2009-01-14	2014-03-31	63,4	11 321	8 854	44 263
69	938 038	752 281	2008-12-30	2013-12-31	60,9	15 403	12 353	44 439
70	1 073 838	813 441	2009-01-15	2014-04-30	64,4	16 675	12 631	44 949
71	730 392	351 495	2009-01-15	2011-10-31	34,0	21 482	10 338	44 953
72	939 237	699 669	2009-01-30	2014-01-31	60,9	15 423	11 489	45 502
73	932 185	659 938	2009-01-15	2014-04-30	64,4	14 475	10 247	45 684

L.p.	Pomoc wypłacona w ramach działania 431 PROW 2007-2013 w PLN	Pomoc wypłacona w zakresie kosztów bieżących w PLN	Początek okresu za który wypłacono pomoc	Koniec okresu za który wypłacono pomoc	Liczba miesięcy za który wypłacono pomoc	Średnie miesięczne koszty LGD w PLN	Średnie miesięczne koszty bieżące LGD w PLN	Ludność objęta działalnością LGD
74	1 076 428	759 548	2009-01-30	2014-01-31	60,9	17 675	12 472	46 015
75	1 144 423	790 274	2009-01-12	2014-01-31	61,5	18 609	12 850	46 437
76	1 014 058	789 006	2009-01-12	2014-06-30	66,5	15 249	11 865	47 919
77	764 990	438 395	2009-01-15	2013-09-30	57,3	13 351	7 651	48 025
78	1 058 990	772 394	2009-01-15	2014-01-31	61,4	17 247	12 580	48 090
79	479 108	351 406	2009-01-30	2011-09-30	32,4	14 787	10 846	48 091
80	1 077 372	700 702	2009-01-13	2014-04-30	64,4	16 729	10 880	48 138
81	1 116 527	754 359	2009-01-15	2014-04-30	64,4	17 337	11 714	48 158
82	805 024	534 450	2009-01-15	2014-01-15	60,9	13 219	8 776	48 348
83	869 335	669 724	2009-01-29	2013-12-20	59,5	14 611	11 256	48 529
84	1 171 760	902 787	2009-01-30	2013-12-31	59,9	19 562	15 072	48 534
85	805 591	521 315	2009-01-14	2013-08-08	55,6	14 489	9 376	48 581
86	1 139 760	877 953	2009-01-14	2014-06-30	66,4	17 165	13 222	48 705
87	1 052 245	858 149	2009-01-12	2013-12-31	60,5	17 392	14 184	49 233
88	916 929	666 906	2009-02-12	2014-03-31	62,4	14 694	10 688	49 646
89	1 146 922	989 594	2009-01-23	2014-04-30	64,1	17 893	15 438	49 785
90	911 937	659 692	2009-01-30	2014-01-31	60,9	14 974	10 832	50 060
91	806 971	585 449	2009-01-28	2013-07-15	54,3	14 861	10 782	50 137
92	1 145 870	820 396	2009-02-09	2013-12-30	59,5	19 258	13 788	50 180
93	891 132	623 248	2009-01-15	2014-01-31	61,4	14 514	10 151	50 445
94	804 691	481 283	2008-12-22	2013-07-10	55,4	14 525	8 687	50 573
95	856 228	731 469	2009-01-29	2014-01-29	60,9	14 060	12 011	51 136
96	1 196 590	989 265	2009-01-30	2014-05-30	64,9	18 437	15 243	51 155
97	1 190 415	907 364	2008-12-30	2014-03-31	63,9	18 629	14 200	52 625
98	1 293 619	887 637	2008-12-30	2013-12-31	60,9	21 242	14 575	52 730
99	1 187 751	924 526	2009-01-15	2014-07-21	67,1	17 701	13 778	52 740
100	1 212 943	926 226	2009-02-11	2014-04-30	63,5	19 101	14 586	52 949

L.p.	Pomoc wypłacona w ramach działania 431 PROW 2007-2013 w PLN	Pomoc wypłacona w zakresie kosztów bieżących w PLN	Początek okresu za który wypłacono pomoc	Koniec okresu za który wypłacono pomoc	Liczba miesięcy za który wypłacono pomoc	Średnie miesięczne koszty LGD w PLN	Średnie miesięczne koszty bieżące LGD w PLN	Ludność objęta działalnością LGD
101	1 146 881	613 587	2009-01-14	2014-01-30	61,4	18 679	9 993	52 993
102	1 083 002	794 057	2009-01-09	2013-12-31	60,6	17 871	13 103	53 049
103	1 124 586	783 295	2008-12-30	2014-04-17	64,5	17 435	12 144	53 070
104	1 230 090	734 102	2009-01-15	2013-10-31	58,3	21 099	12 592	53 455
105	929 614	677 329	2009-01-14	2013-06-30	54,3	17 120	12 474	53 847
106	1 222 968	806 316	2009-01-14	2014-03-31	63,4	19 290	12 718	53 955
107	1 283 465	1 061 488	2009-01-15	2014-04-30	64,4	19 930	16 483	54 580
108	1 237 646	967 833	2009-01-15	2014-06-30	66,4	18 639	14 576	54 610
109	1 223 322	967 545	2009-02-12	2014-06-30	65,5	18 677	14 772	54 621
110	1 174 304	889 069	2009-02-11	2014-04-30	63,5	18 493	14 001	54 792
111	1 126 520	728 059	2009-01-15	2013-07-24	55,0	20 482	13 237	54 805
112	1 168 454	803 788	2009-01-15	2014-07-07	66,6	17 544	12 069	54 828
113	1 084 436	786 774	2009-01-13	2014-03-31	63,4	17 105	12 410	54 903
114	1 017 129	713 829	2008-12-19	2013-07-15	55,6	18 294	12 839	55 215
115	1 340 473	945 132	2009-01-15	2014-04-30	64,4	20 815	14 676	55 284
116	834 541	664 491	2009-01-15	2014-01-15	60,9	13 703	10 911	55 408
117	1 184 774	850 445	2009-01-15	2014-01-31	61,4	19 296	13 851	55 514
118	1 215 351	859 638	2009-02-11	2014-04-30	63,5	19 139	13 538	55 709
119	1 108 292	736 024	2009-01-29	2014-01-31	60,9	18 199	12 086	55 915
120	1 154 342	875 138	2008-12-29	2014-03-31	63,9	18 065	13 695	56 700
121	1 334 297	1 031 689	2009-01-29	2014-01-31	60,9	21 910	16 941	56 888
122	1 232 157	950 970	2009-01-15	2014-01-31	61,4	20 068	15 488	57 010
123	1 310 932	994 198	2009-01-15	2014-04-30	64,4	20 356	15 438	57 219
124	1 478 935	994 270	2008-12-29	2014-03-31	63,9	23 145	15 560	57 518
125	1 320 467	1 008 724	2009-01-13	2014-07-29	67,4	19 591	14 966	57 595
126	1 351 317	1 020 566	2009-01-12	2014-06-30	66,5	20 321	15 347	57 712
127	1 251 962	988 897	2009-01-15	2014-04-30	64,4	19 440	15 356	57 761

L.p.	Pomoc wypłacona w ramach działania 431 PROW 2007-2013 w PLN	Pomoc wypłacona w zakresie kosztów bieżących w PLN	Początek okresu za który wypłacono pomoc	Koniec okresu za który wypłacono pomoc	Liczba miesięcy za który wypłacono pomoc	Średnie miesięczne koszty LGD w PLN	Średnie miesięczne koszty bieżące LGD w PLN	Ludność objęta działalnością LGD
128	1 493 297	1 133 998	2008-12-15	2014-06-26	67,3	22 189	16 850	57 774
129	1 477 482	1 117 383	2009-01-15	2013-12-31	60,4	24 462	18 500	58 172
130	1 055 217	613 190	2009-01-14	2013-12-31	60,4	17 470	10 152	59 069
131	1 140 986	825 982	2008-12-20	2014-02-03	62,4	18 285	13 237	59 619
132	1 203 380	863 093	2009-01-15	2014-04-30	64,4	18 686	13 402	59 663
133	1 387 779	789 148	2009-01-09	2014-05-28	65,5	21 187	12 048	59 944
134	1 240 400	705 278	2009-01-15	2014-02-11	61,8	20 071	11 412	60 161
135	1 137 501	895 375	2009-01-29	2014-01-29	60,9	18 678	14 702	60 207
136	589 913	392 678	2009-01-15	2011-07-28	30,8	19 153	12 749	60 247
137	1 060 170	834 212	2009-01-13	2013-07-31	55,3	19 171	15 085	60 934
138	841 690	553 957	2009-09-30	2014-01-20	52,4	16 063	10 572	61 357
139	855 174	661 582	2009-01-28	2013-12-31	59,9	14 277	11 045	61 559
140	739 525	656 039	2009-01-29	2013-08-31	55,8	13 253	11 757	62 067
141	1 451 940	766 590	2008-12-30	2013-12-31	60,9	23 841	12 588	62 135
142	1 289 672	984 236	2009-01-15	2014-03-31	63,4	20 342	15 524	62 168
143	1 293 118	984 892	2009-02-10	2013-12-31	59,5	21 733	16 553	62 182
144	959 459	680 741	2009-01-15	2014-01-31	61,4	15 626	11 087	62 335
145	517 837	320 069	2009-01-13	2011-12-30	36,0	14 384	8 891	62 788
146	1 499 111	1 241 022	2009-01-15	2014-07-31	67,4	22 242	18 413	63 134
147	1 341 539	932 024	2009-02-10	2014-03-31	62,5	21 465	14 912	63 755
148	1 326 747	799 059	2009-01-15	2014-01-13	60,8	21 822	13 142	63 808
149	1 382 860	1 006 518	2009-01-30	2014-01-29	60,8	22 744	16 555	63 913
150	1 288 278	951 114	2009-02-12	2014-04-30	63,4	20 320	15 002	63 915
151	1 105 788	669 696	2009-01-29	2014-01-31	60,9	18 157	10 997	64 226
152	1 297 857	1 147 167	2009-01-15	2013-09-30	57,3	22 650	20 020	64 463
153	1 532 433	1 155 363	2009-01-13	2014-06-30	66,5	23 044	17 374	65 387
154	1 387 818	1 014 481	2009-01-09	2014-04-30	64,6	21 483	15 704	65 589

L.p.	Pomoc wypłacona w ramach działania 431 PROW 2007-2013 w PLN	Pomoc wypłacona w zakresie kosztów bieżących w PLN	Początek okresu za który wypłacono pomoc	Koniec okresu za który wypłacono pomoc	Liczba miesięcy za który wypłacono pomoc	Średnie miesięczne koszty LGD w PLN	Średnie miesięczne koszty bieżące LGD w PLN	Ludność objęta działalnością LGD
155	1 394 811	898 837	2009-02-11	2014-06-30	65,5	21 295	13 723	65 673
156	1 271 784	830 524	2009-01-13	2014-03-31	63,4	20 060	13 100	65 854
157	877 805	641 487	2008-12-19	2013-01-15	49,6	17 698	12 933	65 983
158	1 516 003	987 785	2008-12-31	2014-03-31	63,9	23 725	15 458	66 010
159	1 383 110	966 730	2009-01-30	2013-10-21	57,5	24 054	16 813	66 153
160	791 570	570 799	2009-01-15	2014-03-31	63,4	12 485	9 003	66 285
161	1 458 117	1 131 776	2009-06-26	2013-12-31	55,0	26 511	20 578	66 488
162	1 616 620	1 039 355	2009-01-13	2014-06-30	66,5	24 310	15 629	67 533
163	1 518 533	970 443	2009-01-15	2014-01-31	61,4	24 732	15 805	67 553
164	1 660 816	1 266 283	2009-01-14	2014-04-30	64,4	25 789	19 663	67 613
165	1 545 297	1 094 558	2009-01-15	2014-01-31	61,4	25 168	17 827	67 867
166	877 404	672 934	2009-01-15	2013-01-31	49,2	17 833	13 678	67 954
167	1 181 207	654 788	2009-02-12	2013-12-31	59,4	19 886	11 023	68 038
168	1 383 632	819 184	2009-01-29	2014-04-25	63,7	21 721	12 860	68 458
169	1 568 025	1 235 287	2009-01-01	2014-04-30	64,8	24 198	19 063	69 460
170	1 113 968	861 661	2009-02-01	2014-02-28	61,8	18 025	13 943	69 944
171	555 224	347 096	2009-01-15	2011-07-31	30,9	17 968	11 233	70 021
172	1 290 615	913 588	2009-02-12	2014-04-30	63,4	20 357	14 410	70 134
173	1 421 419	932 715	2009-01-29	2014-02-28	61,9	22 963	15 068	70 737
174	1 580 248	1 150 150	2009-01-15	2014-04-30	64,4	24 538	17 859	70 854
175	1 069 010	879 981	2009-01-30	2014-05-30	64,9	16 472	13 559	70 999
176	1 503 803	950 058	2009-01-13	2013-12-23	60,2	24 980	15 782	71 222
177	1 798 279	1 409 369	2009-01-15	2014-04-30	64,4	27 924	21 885	71 746
178	1 707 593	1 418 439	2009-01-29	2014-04-30	63,9	26 723	22 198	72 074
179	1 634 225	1 321 203	2009-01-30	2014-04-30	63,9	25 575	20 676	73 218
180	1 382 547	1 022 786	2009-01-15	2013-01-28	49,1	28 158	20 831	73 665
181	1 310 034	991 156	2009-01-28	2014-01-14	60,4	21 689	16 410	74 519

L.p.	Pomoc wypłacona w ramach działania 431 PROW 2007-2013 w PLN	Pomoc wypłacona w zakresie kosztów bieżących w PLN	Początek okresu za który wypłacono pomoc	Koniec okresu za który wypłacono pomoc	Liczba miesięcy za który wypłacono pomoc	Średnie miesięczne koszty LGD w PLN	Średnie miesięczne koszty bieżące LGD w PLN	Ludność objęta działalnością LGD
182	1 837 112	1 280 869	2009-01-15	2014-06-30	66,4	27 667	19 290	74 769
183	1 585 545	694 074	2009-01-29	2014-04-15	63,4	25 009	10 948	75 074
184	1 710 923	1 309 898	2009-02-11	2014-03-31	62,5	27 375	20 958	75 217
185	1 715 056	1 314 473	2009-01-14	2014-04-30	64,4	26 631	20 411	76 087
186	1 457 665	968 964	2009-02-12	2013-12-30	59,4	24 540	16 313	76 505
187	1 465 746	1 074 466	2008-12-22	2013-12-31	61,2	23 950	17 557	77 606
188	1 662 086	1 215 332	2008-12-18	2014-02-24	63,1	26 341	19 260	77 887
189	1 870 567	1 114 183	2009-02-12	2014-04-30	63,4	29 504	17 574	78 740
190	1 681 383	1 312 568	2009-01-15	2014-04-30	64,4	26 108	20 381	78 885
191	1 101 869	843 261	2009-01-14	2012-12-28	48,1	22 908	17 531	79 098
192	1 630 162	1 163 103	2009-01-29	2014-01-31	60,9	26 768	19 099	79 507
193	1 853 055	1 493 849	2009-01-12	2014-07-11	66,9	27 699	22 330	79 998
194	1 063 103	889 607	2009-09-25	2014-04-30	55,9	19 018	15 914	80 736
195	1 979 415	1 477 117	2008-12-30	2014-01-31	61,9	31 978	23 863	81 014
196	1 999 879	1 450 614	2009-01-13	2014-06-30	66,5	30 073	21 814	81 233
197	2 152 227	1 668 391	2009-01-15	2014-05-30	65,4	32 909	25 511	81 479
198	1 579 186	1 248 200	2008-12-30	2013-06-30	54,8	28 817	22 777	81 609
199	1 697 076	1 215 245	2009-02-01	2014-05-22	64,5	26 311	18 841	82 189
200	1 713 320	1 136 097	2009-01-14	2014-01-31	61,4	27 904	18 503	82 320
201	1 926 367	1 509 268	2009-01-27	2014-01-30	61,0	31 580	24 742	83 034
202	1 623 254	1 206 580	2009-01-15	2014-01-28	61,3	26 480	19 683	83 998
203	1 365 418	1 041 277	2009-01-14	2013-09-30	57,3	23 829	18 172	84 956
204	1 553 575	1 064 886	2008-12-30	2013-12-31	60,9	25 510	17 486	85 222
205	1 972 935	1 278 032	2009-01-28	2014-06-27	65,9	29 938	19 394	85 385
206	1 781 834	1 271 680	2009-01-14	2014-05-13	64,8	27 497	19 625	86 873
207	1 590 901	966 935	2009-01-15	2014-01-27	61,3	25 953	15 774	88 020
208	1 425 205	889 718	2009-01-29	2013-08-31	55,8	25 541	15 945	88 869

L.p.	Pomoc wypłacona w ramach działania 431 PROW 2007-2013 w PLN	Pomoc wypłacona w zakresie kosztów bieżących w PLN	Początek okresu za który wypłacono pomoc	Koniec okresu za który wypłacono pomoc	Liczba miesięcy za który wypłacono pomoc	Średnie miesięczne koszty LGD w PLN	Średnie miesięczne koszty bieżące LGD w PLN	Ludność objęta działalnością LGD
209	1 846 293	1 368 302	2009-08-28	2013-12-31	52,9	34 902	25 866	89 074
210	1 337 609	764 087	2009-01-15	2013-07-31	55,3	24 188	13 817	89 151
211	1 608 172	1 024 865	2009-01-15	2012-12-31	48,2	33 365	21 263	89 332
212	1 401 271	1 077 499	2009-01-29	2013-09-30	56,8	24 670	18 970	89 658
213	1 984 701	1 373 479	2009-01-15	2014-06-30	66,4	29 890	20 685	89 940
214	2 799 051	1 787 275	2009-01-30	2014-05-30	64,9	43 129	27 539	90 065
215	2 060 409	1 478 143	2009-01-15	2014-04-30	64,4	31 994	22 953	90 260
216	1 685 510	1 294 497	2009-01-30	2014-01-31	60,9	27 677	21 256	90 584
217	1 319 163	1 461 794	2009-01-15	2013-12-23	60,1	21 949	24 323	91 436
218	2 051 778	1 207 894	2009-01-28	2013-12-31	59,9	34 253	20 165	91 656
219	1 592 414	861 456	2009-01-15	2014-01-13	60,8	26 191	14 169	91 715
220	1 427 499	1 171 492	2009-01-31	2014-01-31	60,9	23 440	19 236	91 923
221	2 548 561	1 917 112	2009-01-30	2014-07-31	66,9	38 095	28 656	92 690
222	2 079 080	1 284 212	2009-01-13	2014-05-31	65,5	31 742	19 606	93 085
223	2 128 731	1 042 297	2009-01-14	2014-07-07	66,7	31 915	15 627	95 185
224	1 871 702	1 027 056	2009-01-15	2014-03-31	63,4	29 522	16 200	96 094
225	1 646 306	1 069 275	2009-01-15	2014-04-30	64,4	25 564	16 604	96 889
226	1 572 829	1 220 932	2009-01-14	2014-01-21	61,1	25 742	19 983	97 259
227	1 914 928	1 445 415	2009-01-29	2013-12-31	59,9	31 969	24 130	98 290
228	2 038 308	1 549 648	2009-02-10	2014-06-30	65,5	31 119	23 659	98 767
229	1 821 868	1 379 314	2009-01-14	2013-10-25	58,2	31 304	23 700	100 160
230	2 445 451	1 800 642	2009-01-29	2014-06-30	65,9	37 109	27 324	101 527
231	1 766 030	1 215 982	2009-01-14	2013-06-30	54,3	32 524	22 394	102 199
232	1 973 711	1 523 724	2009-01-15	2014-01-30	61,4	32 145	24 816	108 007
233	1 127 480	750 003	2008-12-19	2013-01-15	49,6	22 731	15 121	111 122
234	2 163 630	1 548 529	2008-12-30	2013-12-31	60,9	35 528	25 427	115 131
235	1 612 319	1 388 791	2009-01-15	2014-01-31	61,4	26 259	22 619	118 463

L.p.	Pomoc wypłacona w ramach działania 431 PROW 2007-2013 w PLN	Pomoc wypłacona w zakresie kosztów bieżących w PLN	Początek okresu za który wypłacono pomoc	Koniec okresu za który wypłacono pomoc	Liczba miesięcy za który wypłacono pomoc	Średnie miesięczne koszty LGD w PLN	Średnie miesięczne koszty bieżące LGD w PLN	Ludność objęta działalnością LGD
236	1 862 919	1 221 691	2009-01-15	2013-08-30	56,3	33 089	21 700	120 820
237	2 712 704	1 983 312	2008-12-30	2014-03-31	63,9	42 452	31 038	123 799
238	1 439 579	1 001 061	2009-02-12	2013-12-31	59,4	24 235	16 853	124 215
239	2 263 837	1 354 527	2009-01-29	2014-01-31	60,9	37 173	22 242	124 629
240	2 797 409	2 128 319	2009-01-13	2014-04-17	64,0	43 710	33 255	127 233
241	2 594 037	1 740 732	2009-02-12	2014-04-30	63,4	40 915	27 456	127 597
242	3 071 592	1 479 830	2009-01-15	2014-04-30	64,4	47 696	22 979	129 513
243	3 094 563	2 457 913	2009-01-30	2014-05-15	64,4	48 052	38 166	135 475
244	3 091 092	2 166 478	2009-02-12	2014-03-31	62,4	49 537	34 719	138 853
245	2 586 875	1 892 007	2009-01-13	2014-05-31	65,5	39 494	28 886	144 403
246	3 271 697	1 962 960	2008-12-30	2013-11-30	59,9	54 619	32 771	147 075

B. Wzór ankiety rozesłanej do wszystkich samorządów województw

Tabela 13: Wzór ankiety rozesłanej do wszystkich samorządów województw

województwo													
założenia do wyboru LGD		dane wybranych LGD spełniających warunki lub najmniej odbiegające od założonych kosztów				struktura kosztów bieżących / efekty							
L.p.	liczba ludności w LGD	nazwa LGD spełniającej warunki (typowa LGD dla danego przedziału)	Liczba mieszkańców obszaru LGD	średni koszt miesięczny ponoszony przez LGD na funkcjonowanie	w tym średnie koszty bieżące	ilość zatrudnionych pracowników	zajmowana powierzchnia biurowa	dostęp do urzędzeń biurowych (wymienić jakie)	ilość obsłużonych wniosków		ilość udzielonych porad i konsultacji dla mieszkańców w siedzibie LGD	inne nie wyspecyfikowane wcześniej znaczące pozycje kosztowe lub efekty rzeczowe, sfinansowane z wydatków bieżących .	
									składanych przez wnioskodawców w ramach działania 4.1	własnych, w tym. Projekty współpracy		nazwa kosztu/efektu	ilość jednostek
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1.	30000-40000												
2.	40001-60000												
3.	60001-80000												
4.	80001-100000												
5.	powyżej 100000												

efekty aktywizacji/koszty sfinansowane z aktywizacji											
L.p.	liczba szkoleń dla pracowników i organów LGD	Liczba szkoleń warsztatowych dla mieszkańców obszaru objętego LGD (EW. liczba osób, które zostały przeszkolone)	liczba wyjazdów studyjnych dla pracowników i/lub mieszkańców (ew. liczba osób uczestniczących w wyjazdach studyjnych)	Liczba imprez targowych lub innych imprez krajowych w których uczestniczyła LGD	Liczba imprez masowych promujących obszar LGD, organizowanych przez LGD	Liczba konkursów, innych przedsięwzięć promocyjnych organizowanych przez LGD	Liczba imprez targowych lub innych imprez zagranicznych w których uczestniczyła LGD	liczba wydawnictw i publikacji sfinansowanych przez LGD	STRONY INTERNETOWE i inne narzędzia do publikacji i rozpowszechniania informacji o LGD	Inne nie wymienione wcześniej koszty lub efekty finansowane ze środków na aktywizację	
										nazwa/opis	ilość
	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
1.											
2.											
3.											
4.											
5.											

C. Usystematyzowane dane z ankiet

Tabela 14: Zebrane i usystematyzowane dane dotyczące zrealizowanych wskaźników z zakresu funkcjonowania LGD i aktywizacji w ramach PROW 2007-2013 (na podstawie wyników pogłębionego badania ankietowego wybranych "wzorcowych" LGD

lp.	identyfikacja wskaźnika - dane historyczne na bazie analizy ankiet Liczba ludności LGD / KATEGORIA GRUPY/	WSKAŹNIKI WEDŁUG KATEGORII GRUPY				
		30 000-40 000	40 001-60 000	60 001-80 000	80 001-100 000	ponad 100 000
1.	średni koszt miesięczny (PLN/GRUPĘ/M-C) ogółem 431	11 394,00	18 596,61	24 854,76	29 611,47	40 275,06
2.	średni koszt miesięczny (PLN/GRUPĘ/M-C) koszty bieżące	9 694,00	13 363,10	18 333,28	21 362,38	24 395,11
3.	średni koszt miesięczny (PLN/GRUPĘ/M-C) aktywizacja	1 700,00	5 233,51	6 521,48	8 249,09	15 879,95
Wskaźniki w ramach kosztów bieżących:						
4.	- zorganizowane biuro, czynne 5 dni w tygodniu;	tak	tak	tak	tak	tak
5.	- wykorzystywana powierzchnia biurowa	od 12 do 142 m2	od 27 do 197,20 m2 (z salą konferencyjną)	od 23 do 150 m2	od 17 do 150 m2	od 39,8 do 117,66 m2
6.	- biura wyposażone w niezbędny, podstawowy sprzęt biurowy i media (komputer, drukarka, telefon, faks, dostęp do Internetu)	- biura wyposażone w niezbędny, podstawowy sprzęt biurowy i media (komputer, drukarka, telefon, faks, dostęp do Internetu)	- biura wyposażone w niezbędny, podstawowy sprzęt biurowy i media (komputer, drukarka, telefon, faks, dostęp do Internetu, laptop, aparat fotograficzny)	- biura wyposażone w niezbędny, podstawowy sprzęt biurowy i media (komputer, drukarka, telefon, faks, dostęp do Internetu, urządzenie wielofunkcyjne, aparat fotograficzny)	- biura wyposażone w niezbędny, podstawowy sprzęt biurowy i media (komputer, drukarka, telefon, faks, dostęp do Internetu, niszczarka, aparat fotograficzny)	- biura wyposażone w niezbędny, podstawowy sprzęt biurowy i media (komputer, drukarka, telefon, faks, dostęp do Internetu, niszczarka)
7.	- średniomiesięczne zatrudnienie w przeliczeniu na pełny etat: od 1 do 3 etatów (w przeważającej części LGD - 2 etaty).	od 1 do 3 etatów (w przeważającej części LGD - 2 etaty).	od 1 do 4 etatów (w przeważającej części LGD - 3 etaty).	od 2 do 4 etatów	od 3 do 5 etatów jeden wyjątek 12 (w przeważającej części LGD - 4 etaty).	od 4 do 7 etatów (w jednym LGD do 12 osób)
8.	- prowadzona strona internetowa	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK

9.	- ilość obsłużonych wniosków składanych przez wnioskodawców z obszaru LGD (obsługa w zakresie wynikającym z przepisów PROW 2007-2013):	od 52 do 243	od 134 do 419	od 133 do 545	od 183 do 726	od 274 do 718
10.	- ilość złożonych wniosków własnych:	od 3 do 14, z czego po 3 to wnioski na funkcjonowanie, pozostałe to projekty współpracy.	od 1 do 15 , wnioski na funkcjonowanie i projekty współpracy.	od 1 do 17 (w większości kilka)	od 3 do 32 , w 9 na 13 do 10	od 5 do 21
11.	ilość porad lub konsultacji udzielonych w latach 2009-2014 wnioskodawcom/potencjalnym wnioskodawcom/ mieszkańcom obszaru w Biurze LGD	od 71 do 1045 (12 do 174 rocznie).	od 90 do 555 (15 do 92 rocznie)	od 58 do 1802 (9 do 300 rocznie)	od 90 do 1363 (15 do 227 rocznie)	od 316 do 3201 (52 do 533 rocznie)
Wskaźniki w ramach aktywizacji:						
12.	liczba szkoleń dla pracowników i organów LGD:	od 3 do 55 szkoleń, przy czym w przypadku kilku "wzorcowych" LGD dało to ponad 100 osobo/dni szkoleń.	od 2 do 69 szkoleń, (najczęściej kilka lub kilkanaście szkoleń, 2 - 11,75 osobo/dni, 69 szkoleń - 109 dni)	od 2 do 89 szkoleń (w większości poniżej 20)	od 3 do 25 szkoleń	od 4 do 28 szkoleń, 7 na 9 do 13 szkoleń
13.	Liczba szkoleń warsztatowych dla mieszkańców obszaru objętego LGD (EW. liczba osób, które zostały przeszkolone):	od 0 do 32 szkoleń, którymi zostało objętych do 509 osób, przy czym w większości przypadków liczba osób objętych szkoleniami jest trzycyfrowa.	od 0 do 64 szkoleń, którymi zostało objętych do 746 osób, przy czym w z 7 na 12 przypadków liczba osób objętych szkoleniami jest trzycyfrowa	od 0 do 83 szkoleń, którymi zostało objętych do 1454 osób, przy czym w ponad połowie przypadków liczba osób objętych szkoleniami jest trzycyfrowa.	od 0 do 205 szkoleń, którymi zostało objętych do 3740 osób, przy czym w większości przypadków liczba osób objętych szkoleniami jest trzycyfrowa.	od 0 do 143 szkoleń (w ponad połowie do 40, jedna LGD wykazuje 1148 - o ile nie jest to liczba uczestników), którymi zostało objętych do 2147 osób, przy czym w połowie przypadków liczba osób objętych szkoleniami jest trzycyfrowa.
14.	liczba wyjazdów studyjnych dla pracowników i/lub mieszkańców (ew. liczba osób uczestniczących w wyjazdach studyjnych):	od 0 do 14 wyjazdów studyjnych z liczbą osób uczestniczących do 265.	od 0 do 7 wyjazdów studyjnych z liczbą osób uczestniczących do 140	od 0 do 10 (w przeważającej większości do 5) wyjazdów studyjnych z liczbą osób uczestniczących do 450	od 0 do 13 wyjazdów studyjnych (bez dwóch do 5 wyjazdów) z liczbą osób uczestniczących do 345	od 2 do 20 (w większości kilka) wyjazdów studyjnych z liczbą osób uczestniczących do 336.
15.	Liczba imprez targowych lub innych imprez krajowych w których uczestniczyła LGD:	od 0 do 45	od 0 do 55 (najczęściej od około 10 do ponad 20)	od 2 do 31 (ponad połowa do 10)	od 1 do 63 (w większości do 20)	od 3 do 47 (w 7 na 9 LGD do 12)
16.	Liczba imprez masowych promujących obszar LGD, organizowanych przez LGD:	od 0 do 41	od 0 do 10	od 0 do 94 (na 13 LGD - 5 nie organizowało, 4 poniżej 20)	od 0 do 235 (w większości do 20)	od 0 do 127 (ponad połowa do 12)

17.	Liczba konkursów, innych przedsięwzięć promocyjnych organizowanych przez LGD:	od 0 do 35 różnego rodzaju konkursów lub innych imprez promujących LGD (np.. Rajdy rowerowe, rozgrywki sportowe itp.).	od 0 do 39 różnego rodzaju konkursów lub innych imprez promujących LGD (np. Rajdy rowerowe, rozgrywki sportowe itp.)	od 0 do 49 różnego rodzaju konkursów lub innych imprez promujących LGD (w 8 LGD do 10) (np. konferencje.).	od 0 do 48 różnego rodzaju konkursów lub innych imprez promujących LGD	od 2 do 48 różnego rodzaju konkursów lub innych imprez promujących LGD (np. sptywy, biegi, rozgrywki sportowe, konferencje itp.).
18.	Liczba imprez targowych lub innych imprez zagranicznych w których uczestniczyła LGD:	od 0 do 3	od 0 do 2 wyjątek dolnośląskie 7	od 0 do 3 wyjątek wielkopolskie 10	od 0 do 5	od 0 do 10 (w 7 na 9 LGD do 1)
19.	liczba wydawnictw i publikacji sfinansowanych przez LGD:	od 0 do 12 pozycji wydawniczych	od 1 do 41 pozycji wydawniczych (licząc kolejne wydania jednej publikacji, kalendarze ścienne, foldery) najczęściej do 10	od 3 do 45 pozycji wydawniczych (6800 podane przez jedną LGD to prawdopodobnie sztuki np. ulotek czy folderów)	od 5 do 103 pozycji wydawniczych (w większości do 20)	od 0 do 28 pozycji wydawniczych
20.	STRONY INTERNETOWE i inne narzędzia do publikacji i rozpowszechniania informacji o LGD:	strona www prowadzona przez wszystkie LGD; regularne informacje w prasie, radiu lub telewizji - kilka LGD; materiały informacyjne typu ulotki, gadżety, biuletyny, wydawane okazjonalnie plakaty itp. - znacząca część LGD.	strona www prowadzona przez wszystkie LGD; regularne informacje w prasie, radiu lub telewizji - mniej niż połowa; materiały informacyjne typu ulotki, gadżety, biuletyny, wydawane okazjonalnie plakaty itp. - mniej niż połowa	strona www prowadzona przez wszystkie LGD; informacje w prasie, radiu lub telewizji - kilka LGD; materiały informacyjne typu ulotki, gadżety, biuletyny, wydawane okazjonalnie plakaty itp. - większość LGD	strona www prowadzona przez wszystkie LGD; informacje w prasie, radiu lub telewizji - większość LGD, materiały informacyjne typu ulotki, gadżety, biuletyny, wydawane okazjonalnie plakaty itp. - połowa LGD.	strona www prowadzona przez wszystkie LGD; informacje w prasie, radiu lub telewizji - większość LGD, materiały informacyjne typu ulotki, gadżety, biuletyny, wydawane okazjonalnie plakaty itp. - połowa LGD.

Tabela 15: Usystematyzowane dane z ankiet dotyczących "wzorcowych LGD" z przedziału liczby ludności od 30 000 do 39 999 mieszkańców oraz wypracowane w oparciu o te dane wskaźniki na perspektywę 2014-2020

WSKAŹNIKI RZECZOWE						
L.p.	dane historyczne		propozycje na perspektywę 2014 - 2020			
	NAZWA ZIDENTYFIKOWANEGO NA PODSTAWIE ANKIET WSKAŹNIKA HISTORYCZNEGO	WIELKOŚĆ WSKAŹNIKA (wartości krańcowe z ankiet)	minimalne wymagania stawiane LGD mieszczącej się w przedziale liczby ludności 30 000 do 59 999; wskaźniki które LGD powinny osiągnąć w ramach wsparcia przygotowawczego		minimalne wymagania stawiane LGD mieszczącej się w przedziale liczby ludności od 30 000 do 39 999; wskaźniki które LGD powinny osiągnąć w ramach funkcjonowania	
			rodzaj i opis wskaźnika / opis wymagań	sposób pomiaru, czas pomiaru	rodzaj i opis wskaźnika / opis wymagań	sposób pomiaru, czas pomiaru
w ramach kosztów bieżących						
1.	zorganizowane biuro, czynne 5 dni w tygodniu;	tak	zorganizowane biuro, wyposażone w podstawowe urządzenia biurowe (telefon, faks), dostępne dla mieszkańców obszaru objętego LSR w wyznaczone dni tygodnia (co najmniej 2 dni w tygodniu). W pozostałe dni tygodnia - w których Biuro byłoby ewentualnie nieczynne -dyżur telefoniczny pracownika;	kontrolowane przez SW przed wydatką środków	zorganizowane biuro, wyposażone w podstawowe urządzenia biurowe (telefon, faks), czynne 5 dni w tygodniu po osiem godzin dziennie, z punktem informacyjnym o PROW i LSR dostępnym w godzinach urzędowania ;	Warunek zorganizowania biura o określonych standardach musi być spełniony przed zawarciem umowy pomiędzy SW a LGD, a jego funkcjonowanie będzie sprawdzane na bieżąco w trakcie kontroli LGD dokonywanych przez SW i inne instytucje i organy kontrolne.
2.	wykorzystywana powierzchnia biurowa	od 12 do 142 m2	brak wymagań w odniesieniu do powierzchni biurowej		powierzchnia biurowa - adekwatna do ilości zatrudnionych pracowników oraz umożliwiającą swobodną obsługę interesantów. Minimalne wymagania to co najmniej jedno pomieszczenie biurowe, odpowiednio oznakowane na zewnątrz i wewnątrz budynku.	jak wyżej

3.	biura wyposażone w niezbędny, podstawowy sprzęt biurowy i media (komputer, drukarka, telefon, faks, dostęp do Internetu)	tak	brak wymagań w odniesieniu do wyposażenia biura		Utworzone i wyposażone w meble biurowe i komputery stanowiska pracy w ilości adekwatnej do ilości zatrudnionych pracowników. Obsada kadrowa biura - zabezpieczająca ciągłość pracy i prawidłową obsługę wnioskodawców i beneficjentów, zgodnie z przepisami i procedurami, jednak nie mniej niż 2 etaty średniorocznie - w przeliczeniu na pełny etat, w oparciu o umowę o pracę. Etaty obsadzone pracownikami o odpowiednich kwalifikacjach i z doświadczeniem we wdrażaniu projektów dofinansowanych ze środków UE.	jak wyżej
4.	średniomiesięczne zatrudnienie w przeliczeniu na pełny etat: od 1 do 3 etatów (w przeważającej części LGD - 2 etaty).	od 1 do 3 etatów (w przeważającej części LGD - 2 etaty).	utrzymanie co najmniej jednego pracownika etatowego, obsługującego biuro i koordynującego przygotowanie LSR	kontrolowane przez SW przed wypłatą środków	stały dostęp do Internetu, prowadzenie i bieżąca aktualizacja strony internetowej	jak wyżej
5.	prowadzona strona internetowa	TAK	prowadzenie strony internetowej, za pomocą której prowadzone będą konsultacje dotyczące LSR	kontrolowane przez SW przed wypłatą środków	systematyczne ogłaszanie konkursów i bieżąca obsługa wniosków oraz terminowe wypełnianie innych zadań zgodnie z ustalonymi harmonogramami oraz przepisami i zasadami programowymi.	bieżący monitoring terminowości i prawidłowości realizacji zadań przez LGD dokonywany przez SW. (Ewentualne sankcje zapisane w umowie ramowej, lub umowie na funkcjonowanie ?).
6.	ilość obsłużonych wniosków składanych przez wnioskodawców z obszaru LGD (obsługa w zakresie wynikającym z przepisów PROW 2007-2013):	od 52 do 243	Przygotowanie LSR oraz dokumentacji koniecznej do złożenia wniosku o wybór LGD, złożenie wniosku do SW	kontrolowane przez SW ex post	bieżąca współpraca z wnioskodawcami z obszaru LGD oraz doradztwo w zakresie przygotowywania operacji - w biurze LGD	Prowadzenie rejestrów udzielonego wsparcia. Okresowa kontrola rejestrów przez SW.
7.	ilość złożonych wniosków własnych:	od 3 do 14, z czego po 3 to wnioski na funkcjonowanie, pozostałe to projekty	przeprowadzenie konsultacji społecznych na obszarze każdej z gmin objętych LSR	kontrolowane przez SW ex post	systematyczne szkolenia pracowników i członków organu dokonującego wyboru operacji z zakresu przepisów dotyczących PROW 2014 - 2020 i działań LEADER poprzez organizację takich szkoleń	Prowadzenie rejestrów szkoleń, kontrola przez SW.

		współpracy.			we własnym zakresie, lub uczestnictwo w szkoleniach organizowanych przez inne instytucje - minimum po każdej zmianie przepisów związanych z wdrażanymi działaniami.	
8.	ilość porad lub konsultacji udzielonych w latach 2009-2014 wnioskodawcom/potencjalnym wnioskodawcom/ mieszkańcom obszaru w Biurze LGD	od 71 do 1045 (12 do 174 rocznie).				
W ramach aktywizacji:						
9.	liczba szkoleń dla pracowników i organów LGD:	od 3 do 55 szkoleń, przy czym w przypadku kilku "wzorcowych" LGD dało to ponad 100 osobo/dni szkoleń.			systematyczne prowadzenie akcji informacyjno promocyjnej na obszarze LGD dotyczącej realizacji LGR oraz ogłaszanych konkursów, minimum w postaci: umieszczania informacji o realizowanych przedsięwzięciach oraz ogłaszanych konkursach na stronie internetowej LGD i/lub Gmin wchodzących w skład LGD, oraz organizacji co najmniej jednego spotkania informacyjnego w roku na terenie każdej z gmin objętych LSR.	przygotowanie planów komunikacyjnych oraz harmonogramów wydarzeń informacyjno promocyjnych przez LGD - jako baza do kontroli wywiązania się z zadań dotyczących aktywizacji mieszkańców oraz promocji LGD. Kontrola dokonywana okresowo przez SW.
10.	Liczba szkoleń warsztatowych dla mieszkańców obszaru objętego LGD (EW. liczba osób, które zostały przeszkolone):	od 0 do 32 szkoleń, którymi zostało objętych do 509 osób, przy czym w większości przypadków liczba osób objętych szkoleniami jest trzycyfrowa.			uczestnictwo co najmniej 1 przedstawiciela LGD w każdym bezpłatnym spotkaniu i/lub szkoleniu informacyjnym z zakresu PROW 2014-2020 organizowanym bezpośrednio lub na zlecenie SW lub IZ lub IP Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.	Kontrola dokonywana przez SW.

11.	liczba wyjazdów studyjnych dla pracowników i/lub mieszkańców (ew. liczba osób uczestniczących w wyjazdach studyjnych):	od 0 do 14 wyjazdów studyjnych z liczbą osób uczestniczących do 265.			uczestnictwo w co najmniej jednym przedsięwzięciu promocyjnym dotyczącym PROW 2014-2020 i/lub LEADERA w ciągu roku, lub organizacja takiego przedsięwzięcia	Kontrola realizacji planu komunikacyjnego dokonywana przez SW na koniec każdego roku.
12.	Liczba imprez targowych lub innych imprez krajowych w których uczestniczyła LGD:	od 0 do 45			Oznakowanie logiem Programu i Leadera korespondencji kierowanej do wnioskodawców i beneficjentów Programu.	kontrola dokonywana przez SW w trakcie kontroli w miejscu realizacji zadań.
13.	Liczba imprez masowych promujących obszar LGD, organizowanych przez LGD:	od 0 do 41			prawidłowa realizacja innych zadań wynikających z planów komunikacyjnych.	monitoring i kontrola dokonywana przez SW. Sprawozdania z realizacji planów komunikacyjnych składane raz w roku do SW, kontrole na miejscu i inne dokumenty źródłowe będące w posiadaniu SW.
14.	Liczba konkursów, innych przedsięwzięć promocyjnych organizowanych przez LGD:	od 0 do 35 różnego rodzaju konkursów lub innych imprez promujących LGD (np. Rajdy rowerowe, rozgrywki sportowe itp.).				
15.	Liczba imprez targowych lub innych imprez zagranicznych w których uczestniczyła LGD:	od 0 do 3				
16.	liczba wydawnictw i publikacji sfinansowanych przez LGD:	od 0 do 12 pozycji wydawniczych				
17.	STRONY INTERNETOWE i inne narzędzia do publikacji i rozpowszechniania informacji o LGD:	strona www prowadzona przez wszystkie LGD; regularne informacje w prasie, radiu lub telewizji - kilka LGD;				

		materiały informacyjne typu ulotki, gadżety, biuletyny, wydawane okazjonalnie plakaty itp. - znacząca część LGD.				
--	--	---	--	--	--	--

Tabela 16: Usystematyzowane dane z ankiet dotyczących "wzorcowych LGD" z przedziału liczby ludności od 40 000 do 59 999 mieszkańców oraz wypracowane w oparciu o te dane wskaźniki na perspektywę 2014-2020

WSKAŹNIKI RZECZOWE						
L.p.	dane historyczne		propozycje na perspektywę 2014 - 2020			
	NAZWA ZIDENTYFIKOWANEGO NA PODSTAWIE ANKIET WSKAŹNIKA HISTORYCZNEGO	WIELKOŚĆ WSKAŹNIKA (wartości krańcowe z ankiet)	minimalne wymagania stawiane LGD mieszczącej się w przedziale liczby ludności od 30 000 do 59 999; wskaźniki które LGD powinny osiągnąć w ramach wsparcia przygotowawczego		minimalne wymagania stawiane LGD mieszczącej się w przedziale liczby ludności od 40 000 do 59 999; wskaźniki które LGD powinny osiągnąć w ramach funkcjonowania	
			rodzaj i opis wskaźnika / opis wymagań	sposób pomiaru, czas pomiaru	rodzaj i opis wskaźnika / opis wymagań	sposób pomiaru, czas pomiaru
w ramach kosztów bieżących:						
1.	zorganizowane biuro, czynne 5 dni w tygodniu;	tak	zorganizowane biuro, wyposażone w podstawowe urządzenia biurowe (telefon, faks), dostępne dla mieszkańców obszaru objętego LSR w wyznaczone dni tygodnia (co najmniej 2 dni w tygodniu). W pozostałe dni tygodnia - w których Biuro byłoby ewentualnie nieczynne -dyżur telefoniczny pracownika;	kontrolowane przez SW przed wypłatą środków	zorganizowane biuro, wyposażone w podstawowe urządzenia biurowe (telefon, faks), czynne 5 dni w tygodniu po osiem godzin dziennie, z punktem informacyjnym o PROW i LSR dostępnym w godzinach urzędowania ;	Warunek zorganizowania biura o określonych standardach musi być spełniony przed zawarciem umowy pomiędzy SW a LGD, a jego funkcjonowanie będzie sprawdzane na bieżąco w trakcie kontroli LGD dokonywanych przez SW i inne instytucje i organy kontrolne.
2.	wykorzystywana powierzchnia biurowa	od 27 do 197,20 m² (z salą konferencyjną)	brak wymagań w odniesieniu do powierzchni biurowej		powierzchnia biurowa - adekwatna do ilości zatrudnionych pracowników oraz umożliwiająca swobodną obsługę interesantów. Minimalne wymagania to co najmniej jedno pomieszczenie biurowe, odpowiednio oznakowane na zewnątrz i wewnątrz budynku.	jak wyżej
3.	biura wyposażone w niezbędny, podstawowy sprzęt biurowy i media (komputer, drukarka, telefon, faks, dostęp do Internetu)	biura wyposażone w niezbędny, podstawowy sprzęt biurowy i media (komputer, drukarka, telefon, faks, dostęp do Internetu, laptop, aparat fotograficzny)	brak wymagań w odniesieniu do wyposażenia biura		Utworzone i wyposażone w meble biurowe i komputery stanowiska pracy w ilości adekwatnej do ilości zatrudnionych pracowników. Obsada kadrowa biura - zabezpieczająca ciągłość pracy i prawidłową obsługę wnioskodawców i beneficjentów, zgodnie z przepisami i procedurami, jednak nie mniej niż odpowiednio 2,5 dla LGD o wielkości do 50 tys. i 3 etaty średniorocznie w	jak wyżej

					przypadku LGD mieszczącej się w przedziale 50 - 60 tys. mieszkańców - w przeliczeniu na pełny etat, w oparciu o umowę o pracę. Etaty obsadzone. pracownikami o odpowiednich kwalifikacjach i z doświadczeniem we wdrażaniu projektów dofinansowanych ze środków UE.	
4.	średniomiesięczne zatrudnienie w przeliczeniu na pełny etat: od 1 do 3 etatów (w przeważającej części LGD - 2 etaty).	od 1 do 4 etatów (w przeważającej części LGD - 3 etaty).	utrzymanie co najmniej jednego pracownika etatowego, obsługującego biuro i koordynującego przygotowanie LSR	kontrolowane przez SW przed wypłatą środków	stały dostęp do Internetu, prowadzenie i bieżąca aktualizacja strony internetowej	jak wyżej
5.	prowadzona strona internetowa	TAK	prowadzenie strony internetowej, za pomocą której prowadzone będą konsultacje dotyczące LSR	kontrolowane przez SW przed wypłatą środków	systematyczne ogłaszanie konkursów i bieżąca obsługa wniosków oraz terminowe wypełnianie innych zadań zgodnie z ustalonymi harmonogramami oraz przepisami i zasadami programowymi.	bieżący monitoring terminowości i prawidłowości realizacji zadań przez LGD dokonywany przez SW. (Ewentualne sankcje zapisane w umowie ramowej, lub umowie na funkcjonowanie ?).
6.	ilość obsłużonych wniosków składanych przez wnioskodawców z obszaru LGD (obsługa w zakresie wynikającym z przepisów PROW 2007-2013):	od 134 do 419	Przygotowanie LSR oraz dokumentacji koniecznej do złożenia wniosku o wybór LGD, złożenie wniosku do SW	kontrolowane przez SW ex post	bieżąca współpraca z wnioskodawcami z obszaru LGD oraz doradztwo w zakresie przygotowywania operacji - w biurze LGD	Prowadzenie rejestrów udzielonego wsparcia. Okresowa kontrola rejestrów przez SW.
7.	ilość złożonych wniosków własnych:	od 1 do 15 , wnioski na funkcjonowanie i projekty współpracy.	przeprowadzenie konsultacji społecznych na obszarze każdej z gmin objętych LSR	kontrolowane przez SW ex post	systematyczne szkolenia pracowników i członków organu dokonującego wyboru operacji z zakresu przepisów dotyczących PROW 2014 - 2020 i działań LEADER poprzez organizację takich szkoleń we własnym zakresie, lub uczestnictwo w szkoleniach organizowanych przez inne instytucje - minimum po każdej zmianie przepisów związanych z wdrażanymi działaniami.	Prowadzenie rejestrów szkoleń, kontrola przez SW.
8.	ilość porad lub konsultacji udzielonych w latach 2009-2014 wnioskodawcom/potencjaln	od 90 do 555 (15 do 92 rocznie)				

	ym wnioskodawcom/ mieszkańcom obszaru w Biurze LGD					
W ramach aktywizacji:						
9.	liczba szkoleń dla pracowników i organów LGD:	od 2 do 69 szkoleń, (najczęściej kilka lub kilkanaście szkoleń, 2 - 11,75 osobo/dni, 69 szkoleń - 109 dni)			systematyczne prowadzenie akcji informacyjno promocyjnej na obszarze LGD dotyczącej realizacji LGR oraz ogłaszanych konkursów, minimum w postaci: umieszczania informacji o realizowanych przedsięwzięciach oraz ogłaszanych konkursach na stronie internetowej LGD i/lub Gmin wchodzących w skład LGD, oraz organizacji co najmniej jednego spotkania informacyjnego w roku na terenie każdej z gmin objętych LSR.	przygotowanie planów komunikacyjnych oraz harmonogramów wydarzeń informacyjno promocyjnych przez LGD - jako baza do kontroli wywiązania się z zadań dotyczących aktywizacji mieszkańców oraz promocji LGD. Kontrola dokonywana okresowo przez SW.
10.	Liczba szkoleń warsztatowych dla mieszkańców obszaru objętego LGD (EW. liczba osób, które zostały przeszkolone):	od 0 do 64 szkoleń, którymi zostało objętych do 746 osób, przy czym w z 7 na 12 przypadków liczba osób objętych szkoleniami jest trzycyfrowa			uczestnictwo co najmniej 1 przedstawiciela LGD w każdym bezpłatnym spotkaniu i/lub szkoleniu informacyjnym z zakresu PROW 2014- 2020 organizowanym bezpośrednio lub na zlecenie SW lub IZ lub IP Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.	Kontrola dokonywana przez SW.
11.	liczba wyjazdów studyjnych dla pracowników i/lub mieszkańców (ew. liczba osób uczestniczących w wyjazdach studyjnych):	od 0 do 7 wyjazdów studyjnych z liczbą osób uczestniczących do 140			uczestnictwo w co najmniej jednym przedsięwzięciu promocyjnym dotyczącym PROW 2014-2020 i/lub LEADERA w ciągu roku, lub organizacja takiego przedsięwzięcia	Kontrola realizacji planu komunikacyjnego dokonywana przez SW na koniec każdego roku.
12.	Liczba imprez targowych lub innych imprez krajowych w których uczestniczyła LGD:	od 0 do 55 (najczęściej od około 10 do ponad 20)			Oznakowanie logiem Programu i Leadera korespondencji kierowanej do wnioskodawców i beneficjentów Programu.	kontrola dokonywana przez SW w trakcie kontroli w miejscu realizacji zadań.
13.	Liczba imprez masowych promujących obszar LGD, organizowanych przez LGD:	od 0 do 10			prawidłowa realizacja innych zadań wynikających z planów komunikacyjnych, które powinny zabezpieczać równy dostęp do informacji o LGD mieszkańcom	monitoring i kontrola dokonywana przez SW. Sprawozdania z realizacji planów komunikacyjnych składane raz w roku do SW,

					wszystkich Gmin objętych strategią (większy obszar objęty LSR - większa skala działań informacyjnych przewidzianych w Planie komunikacyjnym) .	kontrole na miejscu i inne dokumenty źródłowe będące w posiadaniu SW.
14.	Liczba konkursów, innych przedsięwzięć promocyjnych organizowanych przez LGD:	od 0 do 39 różnego rodzaju konkursów lub innych imprez promujących LGD (np. Rajdy rowerowe, rozgrywki sportowe itp.)				
15.	Liczba imprez targowych lub innych imprez zagranicznych w których uczestniczyła LGD:	od 0 do 2 wyjątek dolnośląskie 7				
16.	liczba wydawnictw i publikacji sfinansowanych przez LGD:	od 1 do 41 pozycji wydawniczych (licząc kolejne wydania jednej publikacji, kalendarze ścienne, foldery) najczęściej do 10				
17.	STRONY INTERNETOWE i inne narzędzia do publikacji i rozpowszechniania informacji o LGD:	strona www prowadzona przez wszystkie LGD; regularne informacje w prasie, radiu lub telewizji - mniej niż połowa; materiały informacyjne typu ulotki, gadżety, biuletyny, wydawane okazjonalnie plakaty itp. - mniej niż połowa				

Tabela 17: Usystematyzowane dane z ankiet dotyczących "wzorcowych LGD" z przedziału liczby ludności od 60 000 do 79 999 mieszkańców oraz wypracowane w oparciu o te dane wskaźniki na perspektywę 2014-2020

WSKAŹNIKI RZECZOWE						
lp.	dane historyczne		propozycje na perspektywę 2014 - 2020			
	NAZWA ZIDENTYFIKOWANEGO NA PODSTAWIE ANKIET WSKAŹNIKA HISTORYCZNEGO	WIELKOŚĆ WSKAŹNIKA (wartości krańcowe z ankiet)	<i>minimalne wymagania stawiane LGD mieszczącej się w przedziale liczby ludności od 60 000 do 99 999; wskaźniki które LGD powinny osiągnąć w ramach wsparcia przygotowawczego</i>		<i>minimalne wymagania stawiane LGD mieszczącej się w przedziale liczby ludności od 60 000 do 79 999; wskaźniki które LGD powinny osiągnąć w ramach funkcjonowania</i>	
w ramach kosztów bieżących:			rodzaj i opis wskaźnika / opis wymagań	sposób pomiaru, czas pomiaru	rodzaj i opis wskaźnika / opis wymagań	sposób pomiaru, czas pomiaru
1.	zorganizowane biuro, czynne 5 dni w tygodniu;	tak	zorganizowane biuro, wyposażone w podstawowe urządzenia biurowe (telefon, faks), dostępne dla mieszkańców obszaru objętego LSR w wyznaczone dni tygodnia (co najmniej 2 dni w tygodniu). W pozostałe dni tygodnia - w których Biuro byłoby ewentualnie nieczynne -dyżur telefoniczny pracownika;	kontrolowane przez SW przed wypłatą środków	zorganizowane biuro, wyposażone w podstawowe urządzenia biurowe (telefon, faks), czynne 5 dni w tygodniu po osiem godzin dziennie, z punktem informacyjnym o PROW i LSR dostępnym w godzinach urzędowania ;	Warunek zorganizowania biura o określonych standardach musi być spełniony przed zawarciem umowy pomiędzy SW a LGD, a jego funkcjonowanie będzie sprawdzane na bieżąco w trakcie kontroli LGD dokonywanych przez SW i inne instytucje i organy kontrolne.
2.	wykorzystywana powierzchnia biurowa	od 23 do 150 m2	brak wymagań w odniesieniu do powierzchni biurowej		powierzchnia biurowa - adekwatna do ilości zatrudnionych pracowników oraz umożliwiająca swobodną obsługę interesantów. Minimalne wymagania to co najmniej jedno pomieszczenie biurowe, odpowiednio oznakowane na zewnątrz i wewnątrz budynku.	jak wyżej

3.	biura wyposażone w niezbędny, podstawowy sprzęt biurowy i media (komputer, drukarka, telefon, faks, dostęp do Internetu)	biura wyposażone w niezbędny, podstawowy sprzęt biurowy i media (komputer, drukarka, telefon, faks, dostęp do Internetu, urządzenie wielofunkcyjne, aparat fotograficzny)	brak wymagań w odniesieniu do wyposażenia biura		Utworzone i wyposażone w meble biurowe i komputery stanowiska pracy w ilości adekwatnej do ilości zatrudnionych pracowników. Obsada kadrowa biura - zabezpieczająca ciągłość pracy i prawidłową obsługę wnioskodawców i beneficjentów, zgodnie z przepisami i procedurami, jednak nie mniej niż odpowiednio 3,5 dla LGD o wielkości do 50 tys. i 4 etaty średniorocznie w przypadku LGD mieszczącej się w przedziale 50 - 60 tys. mieszkańców średniorocznie - w przeliczeniu na pełny etat, w oparciu o umowę o pracę. Etaty obsadzone. pracownikami o odpowiednich kwalifikacjach i z doświadczeniem we wdrażaniu projektów dofinansowanych ze środków UE.	jak wyżej
4.	średniomiesięczne zatrudnienie w przeliczeniu na pełny etat: od 1 do 3 etatów (w przeważającej części LGD - 2 etaty).	od 2 do 4 etatów	utrzymanie ciągłości zatrudnienia w wymiarze co najmniej 1,5 etatu, obsługa biura i koordynacja przygotowania LSR	kontrolowane przez SW przed wypłatą środków	stały dostęp do Internetu, prowadzenie i bieżąca aktualizacja strony internetowej	jak wyżej
5.	prowadzona strona internetowa	TAK	prowadzenie strony internetowej, za pomocą której prowadzone będą konsultacje dotyczące LSR	kontrolowane przez SW przed wypłatą środków	systematyczne ogłaszanie konkursów i bieżąca obsługa wniosków oraz terminowe wypełnianie innych zadań zgodnie z ustalonymi harmonogramami oraz przepisami i zasadami programowymi.	bieżący monitoring terminowości i prawidłowości realizacji zadań przez LGD dokonywany przez SW. (Ewentualne sankcje zapisane w umowie ramowej, lub umowie na funkcjonowanie ?).
6.	ilość obsłużonych wniosków składanych przez wnioskodawców z obszaru LGD (obsługa w zakresie wynikającym z przepisów PROW 2007-2013):	od 133 do 545	Przygotowanie LSR oraz dokumentacji koniecznej do złożenia wniosku o wybór LGD, złożenie wniosku do SW	kontrolowane przez SW ex post	bieżąca współpraca z wnioskodawcami z obszaru LGD oraz doradztwo w zakresie przygotowywania operacji - w biurze LGD	Prowadzenie rejestrów udzielonego wsparcia. Okresowa kontrola rejestrów przez SW.
7.	ilość złożonych wniosków własnych:	od 1 do 17 (w większości kilka)	przeprowadzenie konsultacji społecznych na obszarze każdej z gmin objętych LSR	kontrolowane przez SW ex post	systematyczne szkolenia pracowników i członków organu dokonującego wyboru operacji z zakresu przepisów dotyczących PROW 2014 - 2020 i działań LEADER poprzez organizację takich szkoleń we własnym zakresie, lub uczestnictwo w szkoleniach organizowanych przez inne	Prowadzenie rejestrów szkoleń, kontrola przez SW.

					instytucje - minimum po każdej zmianie przepisów związanych z wdrażanymi działaniami.	
8.	ilość porad lub konsultacji udzielonych w latach 2009-2014 wnioskodawcom/potencjalnym wnioskodawcom/ mieszkańcom obszaru w Biurze LGD	od 58 do 1802 (9 do 300 rocznie)				
W ramach aktywizacji:						
9.	liczba szkoleń dla pracowników i organów LGD	od 2 do 89 szkoleń (w większości poniżej 20)			systematyczne prowadzenie akcji informacyjno promocyjnej na obszarze LGD dotyczącej realizacji LGR oraz ogłaszanych konkursów, minimum w postaci: umieszczania informacji o realizowanych przedsięwzięciach oraz ogłaszanych konkursach na stronie internetowej LGD i/lub Gmin wchodzących w skład LGD, oraz organizacji co najmniej jednego spotkania informacyjnego w roku na terenie każdej z gmin objętych LSR.	przygotowanie planów komunikacyjnych oraz harmonogramów wydarzeń informacyjno promocyjnych przez LGD - jako baza do kontroli wywiązania się z zadań dotyczących aktywizacji mieszkańców oraz promocji LGD. Kontrola dokonywana okresowo przez SW.
10.	Liczba szkoleń warsztatowych dla mieszkańców obszaru objętego LGD (EW. liczba osób, które zostały przeszkolone)	od 0 do 83 szkoleń, którymi zostało objętych do 1454 osób, przy czym w ponad połowie przypadków liczba osób objętych szkoleniami jest trzycifrowa.			uczestnictwo co najmniej 1 przedstawiciela LGD w każdym bezpłatnym spotkaniu i/lub szkoleniu informacyjnym z zakresu PROW 2014-2020 organizowanym bezpośrednio lub na zlecenie SW lub IZ lub IP Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.	Kontrola dokonywana przez SW.
11.	liczba wyjazdów studyjnych dla pracowników i/lub mieszkańców (ew. liczba osób uczestniczących w wyjazdach studyjnych)	od 0 do 10 (w przeważającej większości do 5) wyjazdów studyjnych z liczbą osób uczestniczących do 450			uczestnictwo w co najmniej jednym przedsięwzięciu promocyjnym dotyczącym PROW 2014-2020 i/lub LEADERA w ciągu roku, lub organizacja takiego przedsięwzięcia	Kontrola realizacji planu komunikacyjnego dokonywana przez SW na koniec każdego roku.
12.	Liczba imprez targowych lub innych imprez krajowych w których uczestniczyła LGD:	od 2 do 31 (ponad połowa do 10)			Oznakowanie logiem Programu i Leadera korespondencji kierowanej do wnioskodawców i beneficjentów Programu.	kontrola dokonywana przez SW w trakcie kontroli w miejscu realizacji zadań.
13.	Liczba imprez masowych promujących obszar LGD,	od 0 do 94 (na 13 LGD - 5 nie organizowało, 4 poniżej			prawidłowa realizacja innych zadań wynikających z planów komunikacyjnych,	monitoring i kontrola dokonywana przez SW.

	organizowanych przez LGD	20)			które powinny zabezpieczać równy dostęp do informacji o LGD mieszkańcom wszystkich Gmin objętych strategią (większy obszar objęty LSR - większa skala działań informacyjnych przewidzianych w Planie komunikacyjnym) .	Sprawozdania z realizacji planów komunikacyjnych składane raz w roku do SW, kontrole na miejscu i inne dokumenty źródłowe będące w posiadaniu SW.
14.	Liczba konkursów, innych przedsięwzięć promocyjnych organizowanych przez LGD:	od 0 do 49 różnego rodzaju konkursów lub innych imprez promujących LGD (w 8 LGD do 10) (np. konferencje.).				
15.	Liczba imprez targowych lub innych imprez zagranicznych w których uczestniczyła LGD:	od 0 do 3 wyjątek wielkopolskie 10				
16.	liczba wydawnictw i publikacji sfinansowanych przez LGD:	od 3 do 45 pozycji wydawniczych (6800 podane przez jedną LGD to prawdopodobnie sztuki np. ulotek czy folderów)				
17.	STRONY INTERNETOWE i inne narzędzia do publikacji i rozpowszechniania informacji o LGD:	strona www prowadzona przez wszystkie LGD; informacje w prasie, radiu lub telewizji - kilka LGD; materiały informacyjne typu ulotki, gadżety, biuletyny, wydawane okazjonalnie plakaty itp. - większość LGD				

Tabela 18: Usystematyzowane dane z ankiet dotyczących "wzorcowych LGD" z przedziału liczby ludności od 80 000 do 99 999 mieszkańców oraz wypracowane w oparciu o te dane wskaźniki na perspektywę 2014-2020

WSKAŹNIKI RZECZOWE						
lp.	dane historyczne		propozycje na perspektywę 2014 - 2020			
	NAZWA ZIDENTYFIKOWANEGO NA PODSTAWIE ANKIET WSKAŹNIKA HISTORYCZNEGO	WIELKOŚĆ WSKAŹNIKA (wartości krańcowe z ankiet)	<i>minimalne wymagania stawiane LGD mieszczącej się w przedziale liczby ludności od 60 000 do 99 999; wskaźniki które LGD powinny osiągnąć w ramach wsparcia przygotowawczego</i>		<i>minimalne wymagania stawiane LGD mieszczącej się w przedziale liczby ludności od 80 000 do 99 999; wskaźniki które LGD powinny osiągnąć w ramach funkcjonowania</i>	
			rodzaj i opis wskaźnika / opis wymagań	sposób pomiaru, czas pomiaru	rodzaj i opis wskaźnika / opis wymagań	sposób pomiaru, czas pomiaru
W ramach kosztów bieżących						
1.	zorganizowane biuro, czynne 5 dni w tygodniu;	tak	zorganizowane biuro, wyposażone w podstawowe urządzenia biurowe (telefon, faks), dostępne dla mieszkańców obszaru objętego LSR w wyznaczone dni tygodnia (co najmniej 2 dni w tygodniu). W pozostałe dni tygodnia - w których Biuro byłoby ewentualnie nieczynne -dyżur telefoniczny pracownika	kontrolowane przez SW przed wypłatą środków	zorganizowane biuro, wyposażone w podstawowe urządzenia biurowe (telefon, faks), czynne 5 dni w tygodniu po osiem godzin dziennie, z punktem informacyjnym o PROW i LSR dostępnym w godzinach urzędowania ;	Warunek zorganizowania biura o określonych standardach musi być spełniony przed zawarciem umowy pomiędzy SW a LGD, a jego funkcjonowanie będzie sprawdzane na bieżąco w trakcie kontroli LGD dokonywanych przez SW i inne instytucje i organy kontrolne.
2.	wykorzystywana powierzchnia biurowa	od 17 do 150 m2	brak wymagań w odniesieniu do powierzchni biurowej		powierzchnia biurowa - adekwatna do ilości zatrudnionych pracowników oraz umożliwiająca swobodną obsługę interesantów. Minimalne wymagania to co najmniej jedno pomieszczenie biurowe, odpowiednio oznakowane na zewnątrz i wewnątrz budynku.	jak wyżej

3.	biura wyposażone w niezbędny, podstawowy sprzęt biurowy i media (komputer, drukarka, telefon, faks, dostęp do Internetu)	biura wyposażone w niezbędny, podstawowy sprzęt biurowy i media (komputer, drukarka, telefon, faks, dostęp do Internetu, niszczarka, aparat fotograficzny)	brak wymagań w odniesieniu do wyposażenia biura		Utworzone i wyposażone w meble biurowe i komputery stanowiska pracy w ilości adekwatnej do ilości zatrudnionych pracowników. Obsada kadrowa biura - zabezpieczająca ciągłość pracy i prawidłową obsługę wnioskodawców i beneficjentów, zgodnie z przepisami i procedurami, jednak nie mniej niż 4 etaty średniorocznie - w przeliczeniu na pełny etat, w oparciu o umowę o pracę. Etaty obsadzone. pracownikami o odpowiednich kwalifikacjach i z doświadczeniem we wdrażaniu projektów dofinansowanych ze środków UE.	jak wyżej
4.	średniomiesięczne zatrudnienie w przeliczeniu na pełny etat: od 1 do 3 etatów (w przeważającej części LGD - 2 etaty).	od 3 do 5 etatów jeden wyjątek 12 (w przeważającej części LGD - 4 etaty).	utrzymanie ciągłości zatrudnienia w wymiarze co najmniej 1,5 etatu, obsługa biura i koordynacja przygotowania LSR	kontrolowane przez SW przed wypłatą środków	stały dostęp do Internetu, prowadzenie i bieżąca aktualizacja strony internetowej	jak wyżej
5.	prowadzona strona internetowa	TAK	prowadzenie strony internetowej, za pomocą której prowadzone będą konsultacje dotyczące LSR	kontrolowane przez SW przed wypłatą środków	systematyczne ogłaszanie konkursów i bieżąca obsługa wniosków oraz terminowe wypełnianie innych zadań zgodnie z ustalonymi harmonogramami oraz przepisami i zasadami programowymi.	bieżący monitoring terminowości i prawidłowości realizacji zadań przez LGD dokonywany przez SW. (Ewentualne sankcje zapisane w umowie ramowej, lub umowie na funkcjonowanie ?).
6.	ilość obsłużonych wniosków składanych przez wnioskodawców z obszaru LGD (obsługa w zakresie wynikającym z przepisów PROW 2007-2013)	od 183 do 726	Przygotowanie LSR oraz dokumentacji koniecznej do złożenia wniosku o wybór LGD, złożenie wniosku do SW	kontrolowane przez SW ex post	bieżąca współpraca z wnioskodawcami z obszaru LGD oraz doradztwo w zakresie przygotowywania operacji - w biurze LGD	Prowadzenie rejestrów udzielonego wsparcia. Okresowa kontrola rejestrów przez SW.
7.	ilość złożonych wniosków własnych	od 3 do 32 , w 9 na 13 do 10	przeprowadzenie konsultacji społecznych na obszarze każdej z gmin objętych LSR	kontrolowane przez SW ex post	systematyczne szkolenia pracowników i członków organu dokonującego wyboru operacji z zakresu przepisów dotyczących PROW 2014 - 2020 i działań LEADER poprzez organizację takich szkoleń we własnym zakresie, lub uczestnictwo w szkoleniach organizowanych przez inne instytucje - minimum po każdej zmianie przepisów związanych z wdrażanymi działaniami.	Prowadzenie rejestrów szkoleń, kontrola przez SW.

8.	ilość porad lub konsultacji udzielonych w latach 2009-2014 wnioskodawcom/potencjalnym wnioskodawcom/ mieszkańcom obszaru w Biurze LGD	od 90 do 1363 (15 do 227 rocznie)				
W ramach aktywizacji:						
9.	liczba szkoleń dla pracowników i organów LGD:	od 3 do 25 szkoleń			systematyczne prowadzenie akcji informacyjno promocyjnej na obszarze LGD dotyczącej realizacji LGR oraz ogłaszanych konkursów, minimum w postaci: umieszczania informacji o realizowanych przedsięwzięciach oraz ogłaszanych konkursach na stronie internetowej LGD i/lub Gmin wchodzących w skład LGD, oraz organizacji co najmniej jednego spotkania informacyjnego w roku na terenie każdej z gmin objętych LSR.	przygotowanie planów komunikacyjnych oraz harmonogramów wydarzeń informacyjno promocyjnych przez LGD - jako baza do kontroli wywiązania się z zadań dotyczących aktywizacji mieszkańców oraz promocji LGD. Kontrola dokonywana okresowo przez SW.
10.	Liczba szkoleń warsztatowych dla mieszkańców obszaru objętego LGD (EW. liczba osób, które zostały przeszkolone):	od 0 do 205 szkoleń, którymi zostało objętych do 3740 osób, przy czym w większości przypadków liczba osób objętych szkoleniami jest trzycyfrowa.			uczestnictwo co najmniej 1 przedstawiciela LGD w każdym bezpłatnym spotkaniu i/lub szkoleniu informacyjnym z zakresu PROW 2014-2020 organizowanym bezpośrednio lub na zlecenie SW lub IZ lub IP Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.	Kontrola dokonywana przez SW.
11.	liczba wyjazdów studyjnych dla pracowników i/lub mieszkańców (ew. liczba osób uczestniczących w wyjazdach studyjnych):	od 0 do 13 wyjazdów studyjnych (bez dwóch do 5 wyjazdów) z liczbą osób uczestniczących do 345			uczestnictwo w co najmniej jednym przedsięwzięciu promocyjnym dotyczącym PROW 2014-2020 i/lub LEADERA w ciągu roku, lub organizacja takiego przedsięwzięcia	Kontrola realizacji planu komunikacyjnego dokonywana przez SW na koniec każdego roku.
12.	Liczba imprez targowych lub innych imprez krajowych w których uczestniczyła LGD:	od 1 do 63 (w większości do 20)			Oznakowanie logiem Programu i Leadera korespondencji kierowanej do wnioskodawców i beneficjentów Programu.	kontrola dokonywana przez SW w trakcie kontroli w miejscu realizacji zadań.
13.	Liczba imprez masowych promujących obszar LGD, organizowanych przez LGD:	od 0 do 235 (w większości do 20)			prawidłowa realizacja innych zadań wynikających z planów komunikacyjnych, które powinny zabezpieczać równy dostęp do informacji o LGD mieszkańcom wszystkich Gmin objętych strategią	monitoring i kontrola dokonywana przez SW. Sprawozdania z realizacji planów komunikacyjnych składane raz w roku do SW,

					(większy obszar objęty LSR - większa skala działań informacyjnych przewidzianych w Planie komunikacyjnym) .	kontrole na miejscu i inne dokumenty źródłowe będące w posiadaniu SW.
14.	Liczba konkursów, innych przedsięwzięć promocyjnych organizowanych przez LGD:	od 0 do 48 różnego rodzaju konkursów lub innych imprez promujących LGD				
15.	Liczba imprez targowych lub innych imprez zagranicznych w których uczestniczyła LGD:	od 0 do 5				
16.	liczba wydawnictw i publikacji sfinansowanych przez LGD:	od 5 do 103 pozycji wydawniczych (w większości do 20)				
17.	STRONY INTERNETOWE i inne narzędzia do publikacji i rozpowszechniania informacji o LGD:	strona www prowadzona przez wszystkie LGD; informacje w prasie, radiu lub telewizji - większość LGD, materiały informacyjne typu ulotki, gadżety, biuletyny, wydawane okazjonalnie plakaty itp. - połowa LGD.				

Tabela 19: Usystematyzowane dane z ankiet dotyczących "wzorcowych LGD" z przedziału liczby ludności od 100 000 do 150 000 mieszkańców oraz wypracowane w oparciu o te dane wskaźniki na perspektywę 2014-2020

WSKAŹNIKI RZECZOWE						
lp.	dane historyczne		propozycje na perspektywę 2014 - 2020			
	NAZWA ZIDENTYFIKOWANEGO NA PODSTAWIE ANKIET WSKAŹNIKA HISTORYCZNEGO	WIELKOŚĆ WSKAŹNIKA (wartości krańcowe z ankiet)	minimalne wymagania stawiane LGD mieszczącej się w przedziale liczby ludności od 100 000 do 150 000 ; wskaźniki które LGD powinny osiągnąć w ramach wsparcia przygotowawczego		minimalne wymagania stawiane LGD mieszczącej się w przedziale liczby ludności od 100 000 do 150 000 ; wskaźniki które LGD powinny osiągnąć w ramach funkcjonowania	
			rodzaj i opis wskaźnika / opis wymagań	sposób pomiaru, czas pomiaru	rodzaj i opis wskaźnika / opis wymagań	sposób pomiaru, czas pomiaru
W ramach kosztów bieżących:						
1.	zorganizowane biuro, czynne 5 dni w tygodniu;	tak	zorganizowane biuro, wyposażone w podstawowe urządzenia biurowe (telefon, faks), dostępne dla mieszkańców obszaru objętego LSR w wyznaczone dni tygodnia (co najmniej 2 dni w tygodniu). W pozostałe dni tygodnia - w których Biuro byłoby ewentualnie nieczynne -dyżur telefoniczny pracownika;	kontrolowane przez SW przed wypłatą środków	zorganizowane biuro, wyposażone w podstawowe urządzenia biurowe (telefon, faks), czynne 5 dni w tygodniu po osiem godzin dziennie, z punktem informacyjnym o PROW i LSR dostępnym w godzinach urzędowania ;	Warunek zorganizowania biura o określonych standardach musi być spełniony przed zawarciem umowy pomiędzy SW a LGD, a jego funkcjonowanie będzie sprawdzane na bieżąco w trakcie kontroli LGD dokonywanych przez SW i inne instytucje i organy kontrolne.
2.	wykorzystywana powierzchnia biurowa	od 39,8 do 117,66 m2	brak wymagań w odniesieniu do powierzchni biurowej		powierzchnia biurowa - adekwatna do ilości zatrudnionych pracowników oraz umożliwiającą swobodną obsługę interesantów. Minimalne wymagania to co najmniej jedno pomieszczenie biurowe, odpowiednio oznakowane na zewnątrz i wewnątrz budynku.	jak wyżej
3.	biura wyposażone w niezbędny, podstawowy sprzęt biurowy i media (komputer, drukarka, telefon, faks, dostęp do Internetu)	biura wyposażone w niezbędny, podstawowy sprzęt biurowy i media (komputer, drukarka, telefon, faks, dostęp do Internetu, niszczarka)	brak wymagań w odniesieniu do wyposażenia biura		Utworzone i wyposażone w meble biurowe i komputery stanowiska pracy w ilości adekwatnej do ilości zatrudnionych pracowników. Obsada kadrowa biura - zabezpieczająca ciągłość pracy i prawidłową obsługę wnioskodawców i beneficjentów, zgodnie z przepisami i	jak wyżej

					procedurami, jednak nie mniej niż 4,5 etaty średniorocznie - w przeliczeniu na pełny etat, w oparciu o umowę o pracę. Etaty obsadzone. pracownikami o odpowiednich kwalifikacjach i z doświadczeniem we wdrażaniu projektów dofinansowanych ze środków UE.	
4.	średniomiesięczne zatrudnienie w przeliczeniu na pełny etat: od 1 do 3 etatów (w przeważającej części LGD - 2 etaty).	od 4 do 7 etatów (w jednym LGD do 12 osób)	utrzymanie co najmniej dwóch pracowników etatowych, obsługujących biuro i koordynujących przygotowanie LSR	kontrolowane przez SW przed wypłatą środków	stały dostęp do Internetu, prowadzenie i bieżąca aktualizacja strony internetowej	jak wyżej
5.	prowadzona strona internetowa	TAK	prowadzenie strony internetowej, za pomocą której prowadzone będą konsultacje dotyczące LSR	kontrolowane przez SW przed wypłatą środków	systematyczne ogłaszanie konkursów i bieżąca obsługa wniosków oraz terminowe wypełnianie innych zadań zgodnie z ustalonymi harmonogramami oraz przepisami i zasadami programowymi.	bieżący monitoring terminowości i prawidłowości realizacji zadań przez LGD dokonywany przez SW. (Ewentualne sankcje zapisane w umowie ramowej, lub umowie na funkcjonowanie ?).
6.	ilość obsłużonych wniosków składanych przez wnioskodawców z obszaru LGD (obsługa w zakresie wynikającym z przepisów PROW 2007-2013):	od 274 do 718	Przygotowanie LSR oraz dokumentacji koniecznej do złożenia wniosku o wybór LGD, złożenie wniosku do SW	kontrolowane przez SW ex post	bieżąca współpraca z wnioskodawcami z obszaru LGD oraz doradztwo w zakresie przygotowywania operacji - w biurze LGD	Prowadzenie rejestrów udzielonego wsparcia. Okresowa kontrola rejestrów przez SW.
7.	ilość złożonych wniosków własnych:	od 5 do 21	przeprowadzenie konsultacji społecznych na obszarze każdej z gmin objętych LSR	kontrolowane przez SW ex post	systematyczne szkolenia pracowników i członków organu dokonującego wyboru operacji z zakresu przepisów dotyczących PROW 2014 - 2020 i działań LEADER poprzez organizację takich szkoleń we własnym zakresie, lub uczestnictwo w szkoleniach organizowanych przez inne instytucje - minimum po każdej zmianie przepisów związanych z wdrażanymi działaniami.	Prowadzenie rejestrów szkoleń, kontrola przez SW.
8.	ilość porad lub konsultacji udzielonych w latach 2009-2014 wnioskodawcom/potencjalnym wnioskodawcom/ mieszkańcom obszaru w Biurze LGD	od 316 do 3201 (52 do 533 rocznie)				

W ramach aktywizacji:						
9.	liczba szkoleń dla pracowników i organów LGD:	od 4 do 28 szkoleń , 7 na 9 do 13 szkoleń			systematyczne prowadzenie akcji informacyjno promocyjnej na obszarze LGD dotyczącej realizacji LGR oraz ogłaszanych konkursów, minimum w postaci: umieszczania informacji o realizowanych przedsięwzięciach oraz ogłaszanych konkursach na stronie internetowej LGD i/lub Gmin wchodzących w skład LGD, oraz organizacji co najmniej jednego spotkania informacyjnego w roku na terenie każdej z gmin objętych LSR.	przygotowanie planów komunikacyjnych oraz harmonogramów wydarzeń informacyjno promocyjnych przez LGD - jako baza do kontroli wywiązania się z zadań dotyczących aktywizacji mieszkańców oraz promocji LGD. Kontrola dokonywana okresowo przez SW.
10.	Liczba szkoleń warsztatowych dla mieszkańców obszaru objętego LGD (EW. liczba osób, które zostały przeszkolone):	od 0 do 143 szkoleń (w ponad połowie do 40, jedna LGD wykazuje 1148 - o ile nie jest to liczba uczestników), którymi zostało objętych do 2147 osób, przy czym w połowie przypadków liczba osób objętych szkoleniami jest trzycyfrowa.			uczestnictwo co najmniej 1 przedstawiciela LGD w każdym bezpłatnym spotkaniu i/lub szkoleniu informacyjnym z zakresu PROW 2014-2020 organizowanym bezpośrednio lub na zlecenie SW lub IZ lub IP Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.	Kontrola dokonywana przez SW.
11.	liczba wyjazdów studyjnych dla pracowników i/lub mieszkańców (ew. liczba osób uczestniczących w wyjazdach studyjnych):	od 2 do 20 (w większości kilka) wyjazdów studyjnych z liczbą osób uczestniczących do 336 .			uczestnictwo w co najmniej jednym przedsięwzięciu promocyjnym dotyczącym PROW 2014-2020 i/lub LEADERA w ciągu roku, lub organizacja takiego przedsięwzięcia	Kontrola realizacji planu komunikacyjnego dokonywana przez SW na koniec każdego roku.
12.	Liczba imprez targowych lub innych imprez krajowych w których uczestniczyła LGD:	od 3 do 47 (w 7 na 9 LGD do 12)			Oznakowanie logiem Programu i Leadera korespondencji kierowanej do wnioskodawców i beneficjentów Programu.	kontrola dokonywana przez SW w trakcie kontroli w miejscu realizacji zadań.
13.	Liczba imprez masowych promujących obszar LGD, organizowanych przez LGD:	od 0 do 127 (ponad połowa do 12)			prawidłowa realizacja innych zadań wynikających z planów komunikacyjnych, które powinny zabezpieczać równy dostęp do informacji o LGD mieszkańcom wszystkich Gmin objętych strategią (większy obszar objęty LSR - większa skala działań informacyjnych przewidzianych w	monitoring i kontrola dokonywana przez SW. Sprawozdania z realizacji planów komunikacyjnych składane raz w roku do SW, kontrole na miejscu i inne dokumenty źródłowe będące w

					Planie komunikacyjnym) .	posiadaniu SW.
14.	Liczba konkursów, innych przedsięwzięć promocyjnych organizowanych przez LGD:	od 2 do 48 różnego rodzaju konkursów lub innych imprez promujących LGD (np. sputy, biegi, rozgrywki sportowe, konferencje itp.).				
15.	Liczba imprez targowych lub innych imprez zagranicznych w których uczestniczyła LGD:	od 0 do 10 (w 7 na 9 LGD do 1)				
16.	liczba wydawnictw i publikacji sfinansowanych przez LGD:	od 0 do 28 pozycji wydawniczych				
17.	STRONY INTERNETOWE i inne narzędzia do publikacji i rozpowszechniania informacji o LGD:	strona www prowadzona przez wszystkie LGD; informacje w prasie, radiu lub telewizji - większość LGD, materiały informacyjne typu ulotki, gadżety, biuletyny, wydawane okazjonalnie plakaty itp. - połowa LGD.				

D. Opinia Instytutu Rozwoju Wsi i Rolnictwa Polskiej Akademii Nauk

Polska Akademia Nauk
INSTYTUT ROZWOJU WSI
I ROLNICTWA

IRWiR PAN

Polish Academy of Sciences
INSTITUTE OF RURAL
AND AGRICULTURAL DEVELOPMENT

Warszawa, dnia 18 marca 2014 r.

Pan
Dr Dariusz Nieć
Dyrektor
Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich
w MRiRW

Szanowny Panie Dyrektore,

W nawiązaniu do pisma ROWwrt-It-521 -1/15(729) z dnia 4 marca 2015 r. w sprawie przygotowań do wdrażania działania LEADER w ramach PROW 2014-2020 przekazuję w załączeniu opinię do dokumentu pt. *Zasady finansowania „Wsparcia przygotowawczego” i „Wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji” oraz ustalania alokacji środków na lokalną strategię rozwoju w ramach działania LEADER objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020*

2 wypracami szacunku

DYREKTOR INSTYTUTU
M. Drygas
Dr Mirosław Drygas

ul. Nowy Świat 72, 00-330 Warszawa, Poland
tel.: (48-22) 826-63-71; 826-94-36; fax: (48-22) 657-27-50
<http://www.irwirpan.waw.pl>; e-mail: irwir@irwirpan.waw.pl

Opinia na temat dokumentu:

**Zasady finansowania „Wsparcia
przygotowawczego” i „Wsparcia na rzecz kosztów
bieżących i aktywizacji” oraz ustalania alokacji
środków na lokalną strategię rozwoju w ramach
działania LEADER objętego Programem Rozwoju
Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020”**

Warszawa 19 marca 2015 roku

1

Uwagi ogólne

1. Generalnie zaproponowany w omawianym dokumencie system uproszczeń kosztów przygotowawczych oraz kosztów bieżącej działalności i aktywizacji należy uznać jako krok w bardzo dobrym kierunku. Większość propozycji należy uznać jako bardzo korzystne dla poprawy wdrażania podejścia LEADER w ramach PROW 2014 - 2020. Zaproponowane metody ustalania kwot ryczałtowych w przypadku wsparcia przygotowawczego oraz stawek procentowych w przypadku naliczania kosztów bieżących i aktywizacji należy uznać za sprawiedliwe, przedstawione w rzetelny sposób. Wyliczenia oraz uzasadnienia przedstawione w analizowanym dokumencie pozwalają również na stwierdzenie, że sama metoda ma charakter weryfikowalny, a zaproponowane stawki są zarówno adekwatne jak i rzetelnie wyliczone.
2. Podejście LEADER w okresie programowania 2007-2013 zostało włączone do tzw. głównego nurtu programowania i miało wpłynąć pozytywnie (partycypacyjnie, oddolnie i elastycznie) na inne działania PROW 2007-13. W uzasadnieniu stwierdzono, że „*Inicjatywa Leader, po przejściu przez trzy okresy programowania, osiągnęła poziom dojrzałości umożliwiający obszarom wiejskim wykonanie podejścia Leader w szerszym zakresie w ramach głównego programowania rozwoju obszarów wiejskich*”¹. Niestety w wielu wypadkach podejście LEADER przejęło całą mitręgę biurokratyczną głównego nurtu programowania. Kluczowym mankamentem podejścia Leader w ramach EFROW, było założenie, że każdy projekt podlega szczegółowej kontroli administracyjnej². W artykule 11 wspomnianego rozporządzenia odnoszącym się do tzw. kontroli krzyżowych, weryfikujących nakładanie się pomocy z innymi funduszami oraz badanie racjonalności zaproponowanych kosztów na podstawie odpowiedniego systemu oceny, np. koszty referencyjne, porównanie różnych ofert, na co wskazuje z kolei art. 26. Wymienione mechanizmy, nieuniknione w przypadku indywidualnych dotacji dla

¹ Uzasadnienie do Rozporządzenia Rady (WE) 1698/2005, p. 50.

² Zgodnie z tytułem Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1975/2006 z 7 grudnia 2006 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 w zakresie wprowadzenia procedur kontroli, jak również wzajemnej zgodności w odniesieniu do środków wsparcia rozwoju obszarów wiejskich.

rolników, samorządów, czy przedsiębiorców, zupełnie nie pasują do skomplikowanego mechanizmu rozwoju, jakim jest wdrażanie przez Lokalną Grupę Działania lokalnych strategii rozwoju. Wiele pozycji kosztowych projektów realizowanych w ramach LSR ze względu na innowacyjność było bardzo trudnych do oceny pod kątem racjonalności. Niezwykle symptomatyczna jest w tym miejscu konstatacja z 2010 roku: *„Włączenie podejścia Leader do głównego nurtu oraz przyjęcie w EFRROW zasad, które dotychczas obowiązywały w odniesieniu do I filaru Wspólnej Polityki Rolnej (a więc m.in. dopłat bezpośrednich), powoduje trudności w realizowaniu projektów w ramach podejścia Leader. Zestawione zostają dwa przeciwstawne w pewnym sensie kwestie: realizacja LSR, w tym projektów innowacyjnych, a zasada gospodarności zarządzania finansowego (sound financial management). Konieczne jest więc zniwelowanie zaistniałych problemów w tym zakresie, co jest możliwe do zrealizowania w kompleksowy sposób dopiero w kolejnym okresie programowania”³*

Tak więc omawiany dokument uproszczeń traktować należy jako podjęcie udanej próby zrealizowania obietnic i wyciągnięcia wniosków z wdrażania podejścia Leader w okresie 2007-2013.

3. Należy również zasugerować dodatkowe wskazanie formalnych podstaw wprowadzania omawianych w analizowanym dokumencie uproszczeń. W przyjętej w maju 2014 roku Umowie Partnerstwa⁴ znalazło się wiele propozycji uproszczeń dla beneficjentów Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. W odniesieniu do podejścia LEADER zastosowanie ma zapis: *„Wykorzystanie możliwości udzielania pomocy w formach ryczałtowych (w tym standardowych kosztów jednostkowych, płatności ryczałtowych, stopy ryczałtowej)”*.

³ Gierulska J. (2010). „Innowacyjność w ramach podejścia Leader”, *Biuletyn Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich*, nr 2/2010

⁴ Programowanie perspektywy finansowej 2014 -2020 – Umowa Partnerstwa, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa 21 maja 2014 s.200

Uwagi szczegółowe

1. Tabela 5 na stronie 12 „Rekomendowane wymagania do spełnienia oraz wskaźniki do osiągnięcia przez beneficjentów wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji (poddziałanie 19.4)” zawiera szereg wymagań wobec standardu funkcjonowania biura, które szczególnie wobec mniejszych LGD mogą być trudne do spełnienia i niezbyt realne.

I tak:

- a. Standard z punktu 1. „zorganizowane biuro, wyposażone w podstawowe urządzenia biurowe (telefon, faks), czynne 5 dni w tygodniu po osiem godzin dziennie, z punktem informacyjnym o PROW 2014-2020 i LSR dostępnym w godzinach urzędowania” jest zasadniczo pożądany i poprawny. Mniejsze LGD zatrudniające dwie osoby mogą mieć jednak problemy z bezwzględną ciągłością funkcjonowania biura. Skala finansowania i aktywności może wymagać od dwóch zatrudnionych pracowników pracy terenowej, bądź udziału w obowiązkowych szkoleniach organizowanych np. przez samorząd województwa, albo spotkaniach terenowych z beneficjentami lub członkami LGD. **Proponuje się zapis: „biuro czynne co najmniej 4 dni w tygodniu”.**

- b. Standard z punktu 3 „utworzone i wyposażone w meble biurowe i komputery stanowiska pracy w ilości adekwatnej do ilości zatrudnionych pracowników; obsada kadrowa biura - zabezpieczająca ciągłość pracy i prawidłową obsługę wnioskodawców i beneficjentów, zgodnie z przepisami i procedurami, jednak nie mniej niż 2 etaty średniorocznie - w przeliczeniu na pełny etat, w oparciu o umowę o pracę; etaty obsadzone pracownikami o odpowiednich kwalifikacjach i z doświadczeniem we wdrażaniu projektów dofinansowanych ze środków UE; w zakresie wymagań związanych z obsadą kadrową zakłada się stopniowe zwiększanie liczby zatrudnionych pracowników w wymiarze 1/5 etatu na każde rozpoczęte 10 tys. mieszkańców w przedziale od 40 tys. do 100 tys., oraz 1/5 etatu dla przedziału 100-150 tys. mieszkańców” zmierza z kolei do biurokratycznego narzucania LGD konieczności tworzenia określonej liczby etatów po przekroczeniu pewnych poziomów liczby mieszkańców. Określanie polityki zatrudnienia adekwatnie do potrzeb, realizowanych celów, rodzaju podejmowanych działań aktywizacyjnych, czy innych uwarunkowań, winno spoczywać na zarządzie LGD. Idea tytułowych dla

4

analizowanego opracowania uproszczeń i ryczałtów niesie ze sobą swoiste zobowiązanie odchodzenia w proponowanych rozwiązaniach od biurokratycznych i sztucznych ograniczeń, które były w przypadku podejścia LEADER największą uciążliwością okresu programowania 2007-2013. Propozycja zmiany zapisu: „nie mniej niż 2 etaty średniorocznie - w przeliczeniu na pełny etat, etaty obsadzone pracownikami o odpowiednich kwalifikacjach”.

- c. Zatrudnienie etatowe – jakkolwiek potrzebne na minimalnym poziomie w ramach struktur biura LGD nie powinno w żadnym stopniu stanowić jedyne sposobu zatrudniania pracowników co sugeruje zarówno punkt 3 omawianej tabeli 5 jak i pośrednio wynika z innych elementów opracowania. W małych LGD niezbędne jest prawdopodobnie zatrudnienie jednej lub dwóch osób na etacie, ale wielość różnych funkcji i zadań musi dopuszczać możliwość zatrudnienia na umowach czasowych (również, a można nawet powiedzieć - szczególnie w małych LGD) osób o specyficznych kwalifikacjach np. animatorów, specjalistów od finansów, prawa, wykluczenia społecznego czy bezpieczeństwa żywności. Specjaliści tacy nie muszą co sugeruje się w dokumencie posiadać kompetencji w zakresie realizacji projektów dofinansowanych ze środków UE. W treści standardu 3 i innych miejscach odpowiednio należy wyraźnie dopuścić zatrudnianie ekspertów z poszczególnych branż, a nawet zakup usług.
- d. Standard 6 zakłada jedynie doradztwo w biurze LGD, co w przypadku np. planowanych inwestycji budowlanych może być niewystarczające. Należy przecież przewidzieć, że przedstawiciele LGD będą musieli pojechać do siedziby beneficjenta aby po wizji lokalnej urealnić pomysły na operację. W przypadku NGO konieczne jest często spotkanie z władzami danej organizacji, siedzibie zainteresowanej organizacji (jedna osoba jedzie do beneficjentów, a nie kilka do siedziby LGD).
- e. Standard 9 „uczestnictwo co najmniej 1 przedstawiciela LGD w każdym bezpłatnym spotkaniu i/lub szkoleniu informacyjnym z zakresu PROW 2014-2020 organizowanym bezpośrednio lub na zlecenie SW lub IZ lub IP Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich” Wymóg tego rodzaju ma charakter asekuracyjny i powinien być ściśle związany ze stworzeniem systemu szkoleń i platformy wymiany informacji

interesariuszy podejścia LEADER lub szerzej RLKS (szersze uzasadnienie w pozostałych rekomendacjach).

Pozostałe rekomendacje (wynikające z treści ekspertyzy)

1. Jak zastrzega autor, *„opracowanie dedykowane jest dla działania LEADER w ramach PROW 2014-2020, natomiast jego wykorzystanie w ramach wsparcia RLKS finansowanego z innych źródeł - jakkolwiek niezastrzeżone przez autorów niniejszego opracowania - wymaga dodatkowej analizy w oparciu o uwarunkowania dotyczące poszczególnych funduszy EFSI / programów wspierających RLKS, co nie jest przedmiotem niniejszego opracowania”*. Należy jednak zdecydowanie zarekomendować wprowadzenie tego typu rozwiązań w sytuacji, w której RLKS będzie finansowany z innych funduszy niż EFRROW. W przypadku dwóch regionów: kujawsko – pomorskiego oraz podlaskiego, gdzie wielofunduszowy RLKS przyjętą ma formę bardzo rozbudowaną w ramach regionalnych programów operacyjnych potrzebna jest bezpośrednia rekomendacja takich rozwiązań. Ponieważ samorządy województw, jakkolwiek kierując się pewnymi wskazówkami z Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju samodzielnie negocjują swoje programy operacyjne z Komisją Europejską, a następnie tworzą systemy wdrożeniowe poprzez dokumenty tzw. „uszczegółowienia”. **Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie ma bezpośredniego przełożenia na działania planistyczne regionów.** . W przyjętej już ustawie o Rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności kilkakrotnie resort rolnictwa wymieniany jest jako wiodący w kwestiach (**Art. 15. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi i minister właściwy do spraw rybołówstwa opracowuje kryteria wyboru LSR oraz Art. 7. Dotyczący formularzy i dokumentów aplikacyjnych**) Opracowania powstałe w resorcie, któremu w ustawie przypisano tak istotne znaczenie powinny stanowić także punkt odniesienia dla instytucji zarządzających pozostałymi programami, przed którymi stoi zadanie ustalenia zasad wsparcia przygotowawczego oraz wsparcia na koszty bieżące i aktywizację. **Omawiany dokument może stanowić punkt odniesienia dla województw kujawsko – pomorskiego i podlaskiego . Obecnie bowiem lokalne grupy działania z wymienionych**

województw zamierzające wdrażać wielofunduszowe strategie z uwzględnieniem funduszu rolnego (EFRROW) mogą zostać pozbawione dostępu do proponowanych uproszczeń. Trzeba natomiast nadmienić, że w tych regionach nie jest też możliwe proste zastosowanie metodologii z omawianego dokumentu, gdyż propozycje kosztów funkcjonowania biura LGD i wdrażania LSR nie są adekwatne do konieczności wdrażania trzech lub nawet czterech funduszy.

2. Standard 7 z Tabeli 5 zawiera zobowiązanie do systematycznych szkoleń pracowników i członków organu dokonującego wyboru operacji z zakresu przepisów dotyczących PROW 2014 - 2020 we własnym zakresie lub poprzez uczestnictwo w szkoleniach organizowanych przez inne instytucje. Takie zobowiązanie szkolenia po każdej zmianie przepisów jest niewątpliwie użyteczne i potrzebne, ale zobowiązanie do organizacji takich szkoleń w ramach sprawnego systemu przepływu informacji należałoby skierować również dla samorządów województw. W zmieniającym się dynamicznie otoczeniu wymóg formalnego udziału w szkoleniu lub przeprowadzenia szkoleń wydaje się być niewystarczający i brzmi dosyć archaicznie. Należy raczej zasugerować tworzenie nowoczesnej platformy wymiany informacji z wieloma formami interaktywnymi zawierającymi obowiązkowe aktualizacje przepisów. Samorządy województw winny tworzyć z lokalnymi grupami działania więcej relacji partnerskich w odpowiedzialności za jak najlepsze wdrażanie proponowanych mechanizmów na rzecz najbardziej potrzebujących grup beneficjentów. Mechanizmy kontrolne są równie ważne ale można je jak pokazują przykłady skandynawskie wdrażać w sposób partnerski i partycypacyjny.
3. Omawiany dokument zawiera również bardzo szczegółową i dosyć problematyczną próbę określenia pewnego standardu funkcjonowania poszczególnych typów LGD w okresie 2014 -2020 na podstawie danych „LGD wzorcowych” z okresu 2007-2013 (tabele 13-18). Należy zadać sobie pytanie, czy doświadczenia historyczne odnoszące się do szczegółowego określania liczby imprez, publikacji, organizacji konkursów, targów czy innych form aktywizacji jest tu w pełni adekwatne? W ostatecznym rozrachunku wszystkie działania aktywizacyjne mają doprowadzić do zrealizowania przez beneficjentów Lokalnej Strategii Rozwoju głównych wskaźników związanych z realizowanymi przez nich operacjami w tym np. liczbą utworzonych miejsc pracy przez

7

osoby z kręgu zagrożonych wykluczeniem społecznym, liczbą rolników podejmujących pozarolniczą działalność lub liczbą przedsiębiorców rozwijających nowe kierunki aktywności gospodarczej z wykorzystaniem lokalnych zasobów. Należy w tym momencie przypomnieć, że to LSR w praktyce określa zapotrzebowania na działania aktywizacyjne, które są pochodną aktywności LGD, a wielką niedogodnością okresu 2007-2013 była konieczność precyzyjnego planowania działań aktywizacyjnych ze szczegółami zwykle z 12 miesięcznym wyprzedzeniem. Należy zasugerować, aby raczej skupić się w ocenie LGD na solidnym opracowaniu matrycy logicznej LSR i jej monitorowaniu w układzie cele, działania, wskaźniki produktu i rezultatu oraz oszacowane ryzyka na każdym poziomie, niż narzucać standard działań aktywizacyjnych. Wiele informacji zebranych w tabelach od 13 do 18 omawianego dokumentu stanowi niezwykle pouczający zbiór, który może być ważną wskazówką dla LGD w procesie planowania, jednak winien to być zbiór działań możliwych, nie zaś obligatoryjnych oraz przede wszystkim – szczególnie w części odnoszącej się do aktywizacji – elastyczny.

Warszawa, dnia 21 września 2015 r.

Dariusz Nieć
23.09.2015

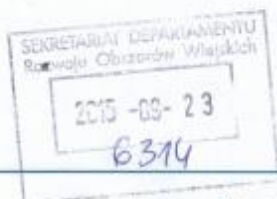
Pan
Dr inż. Dariusz Nieć
Dyrektor
Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich
w MRiRW

Szanowny Panie Dyrektore,

W nawiązaniu do pisma ROWwrt-t-521-1/15(3086) przesyłam opinię do II wersji dokumentu pt. *Zasady finansowania „Wsparcia przygotowawczego” i „Wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji” oraz ustalania alokacji środków na lokalną strategię rozwoju w ramach działania LEADER objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020*”.

Z poważaniem

DYREKTOR INSTYTUTU
M. Długas
Dr Mirosław Długas

ul. Nowy Świat 72, 00-330 Warszawa
tel.: (48-22) 826-63-71; 826-94-36; fax: (48-22) 657-27-50
<http://www.irwirpan.waw.pl>; e-mail: irwir@irwirpan.waw.pl

Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa

Polska Akademia Nauk w Warszawie

Opinia na temat drugiej wersji dokumentu:

**Zasady finansowania
„Wsparcia przygotowawczego”
i „Wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji”
oraz ustalania
alokacji środków na lokalną strategię rozwoju
w ramach działania LEADER objętego
Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020**

Warszawa 21 września 2015 roku

Druga wersja dokumentu została uzupełniona o kwestie zgłaszane w opinii IRWiR PAN z marca 2015 roku oraz kilka innych elementów korzystnie wpływających na całość opracowania.

- Kluczowa kwestia kosztów uproszczonych zarówno w ramach wsparcia przygotowawczego, gdzie wsparcie ma być udzielane w formie kwot ryczałtowych, jak i wsparcia na koszty bieżące i aktywizację gdzie planuje się uproszczenie poprzez formę finansowania w oparciu o stawki ryczałtowe spełniają oczekiwania beneficjentów, a jednocześnie zapewniają zachowanie i zapewnienie celowości wsparcia.
- Analizowane opracowanie opiera się na danych historycznych co pozwala na zachowanie rzetelności i adekwatności wobec okresu 2007-2013.
- W obecnej wersji dokumentu znalazło się uzupełnienie opisujące sytuację, kiedy realizacja Lokalnej Strategii Rozwoju ma być współfinansowana ze środków więcej niż jednego spośród EFSI (EFRROW i EFMR albo ze środków EFRROW, EFRR i EFS), z uwzględnieniem wariantu gdy Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich jest funduszem wiodącym w danej lokalnej strategii rozwoju.

Reasumując można stwierdzić, że przedstawiony dokument w większym stopniu spełnia oczekiwania potencjalnych beneficjentów działania LEADER.